

Jaarverslag 2022

Stichting
Pensioenfonds
Smurfit Kappa Nederland

Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland
Warandelaan 2
4904 PC Oosterhout

Postbus 19, 4900 AA Oosterhout

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 32077105

Jaarverslag over het boekjaar
1-1-2022 t/m 31-12-2022

Toelichting bij de foto:

Op de foto op de kaft staan Waylon Parauti en Venessa Klinkenberg. De foto is gemaakt bij MNL in Eerbeek.

Inhoud

	Pagina
Bestuursverslag	
Meerjarenoverzicht	5
Voorwoord	7
Ontwikkelingen in 2022 en 2023	7
Statutaire doelstelling	10
Organisatie pensioenfonds	11
Financiële positie en ontwikkeling	14
Beleggingsbeleid	19
Communicatiebeleid	26
Pensioenbeleid	27
Premiebeleid	28
Risicohouding	31
Toeslagbeleid	36
Uitbestedingsbeleid	36
Uitvoeringskosten	37
Diverse onderwerpen	43
Verzekerdenbestand	47
Visitatiecommissie	48
Verantwoordingsorgaan	53
Vaststelling verslag	56
Jaarrekening	
Balans per 31 december	58
Staat van baten en lasten	60
Kasstroomoverzicht	62
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	63
Toelichting op de balans per 31 december	70
Gebeurtenissen na balansdatum	79
Toelichting op de staat van baten en lasten	80
Actuariële analyse van het saldo	87
Bestemming saldo van baten en lasten	87
Risicoparagraaf	88

Overige gegevens

Resultaatbestemming	97
Actuariële verklaring	98
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	100
Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland	106

Bijlagen

Bijlage 1, Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)	108
Bijlage 2, begrippenlijst	116

Bestuursverslag

Meerjarenoverzicht

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantallen					
Actieve deelnemers	2.175	2.119	2.175	2.189	2.136
Gewezen deelnemers	2.230	2.131	1.910	1.854	1.775
Pensioengerechtigden	1.601	1.545	1.481	1.432	1.409
Fluitgerechtigden	0	0	0	3	10
Totaal	6.006	5.795	5.566	5.478	5.330
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Belegd vermogen ¹⁾	711.944	887.176	820.054	769.089	651.338
Beleggingsopbrengsten	-174.877	43.814	50.722	117.498	-19.009
Rendement o.b.v. total return ²⁾	-19,8%	5,0%	6,7%	18,1%	-2,8%
Kosten vermogensbeheer	0,49%	0,38%	0,34%	0,37%	0,38%
Transactiekosten	0,09%	0,11%	0,07%	0,07%	0,20%
Totale kosten vermogensbeheer	0,58%	0,49%	0,41%	0,44%	0,58%
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	590.714	787.351	834.666	752.723	646.584
Overige technische voorzieningen	2.021	2.115	1.873	1.885	1.279
Totaal technische voorzieningen	592.735	789.466	836.539	754.608	647.863

1) Dit is inclusief lopende intrest en liquiditeiten en inclusief de onder de kortlopende schulden gepresenteerde beleggingen met een negatieve waarde op balansdatum en collateral.

2) Total return houdt in dat niet alleen wordt gekeken naar de directe opbrengsten, zoals uitkering van rente en dividenden, maar ook naar de zogenoemde indirecte opbrengsten in de vorm van waardeveranderingen van beleggingen (koersresultaten).

	2022	2021	2020	2019	2018
Voorziening voor risico deelnemers ¹⁾	62.586	77.067	60.581	60.243	54.387
Overige voorzieningen ²⁾	2.523	2.537	2.386	0	0
Reserves					
Algemene Reserve	125.185	99.975	3.330	27.055	8.397
Premiereserve	4.200	4.200	4.200	3.500	2.800
Reserve Solvabiliteitsopslag BPR-modules	0	0	0	269	659
Totaal reserves	129.385	104.175	7.530	30.824	11.856
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	23.577	24.169	28.258	25.225	22.898
Pensioenuitkeringen	18.536	17.950	17.145	16.347	16.042
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten					
Totaal	1.207	1.282	1.371	1.141	1.959
Per deelnemer / pensioengerechtigde in euro	320	350	375	315	355
Pensioenvermogen	780.452	966.508	900.450	842.575	711.306
Technische voorzieningen	655.321	866.533	897.120	814.851	702.250
Dekkingsgraad					
Actuele Dekkingsgraad	119,1%	111,5%	100,4%	103,4%	101,3%
Beleidsdekkingsgraad	118,2%	106,7%	95,0%	101,5%	105,7%
Vereiste Dekkingsgraad	118,5%	116,4%	116,4%	116,9%	117,6%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	103,9%	103,9%	103,9%	103,9%	103,9%

1) In 2021 is de voorziening voor risico deelnemers van voormalig Stichting Pensioenfonds Smurfit Nederland overgenomen.

2) In 2020 is deze voorziening gevormd om aan te wenden voor voormalig deelnemers van Stichting Pensioenfonds Smurfit Nederland.

Voorwoord

Voor u ligt het verslag over het boekjaar 2022 (hierna: het verslagjaar) van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland (hierna: het pensioenfonds). Dit verslag wordt uitgebracht in overeenstemming met de statuten van het pensioenfonds.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2022 én een vooruitblik voor 2023 worden in het volgende hoofdstuk ("Ontwikkelingen in 2022 en 2023") beschreven. In de daarop volgende hoofdstukken wordt er aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Statutaire doelstelling;
- Organisatie pensioenfonds;
- Financiële positie en ontwikkeling;
- Beleggingsbeleid;
- Communicatiebeleid;
- Pensioenbeleid;
- Premiebeleid;
- Risicohouding;
- Toeslagbeleid;
- Uitbestedingsbeleid;
- Uitvoeringskosten;
- Diverse onderwerpen; en
- Verzekerdenbestand.

Vervolgens worden de verslagen van de visitatiecommissie en het verantwoordingsorgaan weergegeven met daarbij een reactie van het bestuur.

Ontwikkelingen in 2022 en 2023

Belangrijke ontwikkelingen in 2022

In deze paragraaf worden de volgende belangrijke ontwikkelingen in 2022 beschreven:

- Financiële positie en ontwikkeling in 2022;
- Toeslagverlening per 1 januari 2023;
- Pensioenakkoord;
- Overleg met de sociale partners; en
- Fiduciaire dienstverlening.

Financiële positie en ontwikkeling in 2022

De beleidsdekkingsgraad is gedurende 2022 met 11,5 procentpunten gestegen van 106,7% ultimo 2021 naar 118,2% ultimo 2022. De actuele dekkingsgraad is in 2022 met 7,6 procentpunten gestegen van 111,5% ultimo 2021 naar 119,1% ultimo 2022. Voornaamste reden voor de stijging van de dekkingsgraden is de daling van de voorziening pensioenverplichtingen van het pensioenfonds als gevolg van de gestegen rente. Hierdoor is het belegd vermogen gedaald, maar de voorziening pensioenverplichtingen is veel meer gedaald. De beleidsdekkingsgraad is derhalve hoger dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 103,9% maar nadert ook de vereiste dekkingsgraad van 118,5%.

Het belegd vermogen is in het verslagjaar met € 175,3 miljoen gedaald van € 887,2 miljoen naar € 711,9 miljoen (inclusief de waarde van de rente- en valutaoverlay). Over het verslagjaar werd een totaal portefeuillerendement van -19,8% behaald (inclusief rente- en valutaoverlay). Het jaarrendement wijkt beperkt af van de samengestelde benchmark voor de beleggingsportefeuille. Het rendement van de strategische benchmark van de totale portefeuille bedraagt -19,8%. De outperformance bedraagt 3 basispunten (0,03%).

De renteoverlay en de valutaoverlay hebben beide in 2022 negatief bijgedragen aan het portefeuillerendement. Het vijfjarig gemiddelde rendement wordt positief beïnvloed door de rendementen in 2019, 2020 en 2021 en wordt negatief beïnvloed door de rendementen in 2018 en 2022. Het vijfjarig gemiddelde van het totaalrendement (inclusief rente- en valutaoverlay) van de beleggingsportefeuille bedraagt 0,7% en ligt beperkt onder het rendement in de samengestelde strategische benchmark (0,8%).

Toeslagverlening per 1 januari 2023

Per 1 januari 2023 zijn voor de gepensioneerde deelnemers de pensioenuitkeringen met 5% verhoogd. Van alle andere deelnemers zijn de opgebouwde pensioenaanspraken eveneens met 5% verhoogd; dit betreft huidige Smurfit Kappa werknemers en voormalige werknemers van Smurfit Kappa die het toen opgebouwde pensioen bij het pensioenfonds hebben laten staan. Dit kon omdat de financiële positie het laatste jaar aanzienlijk is verbeterd.

Elk jaar wordt geprobeerd om de pensioenen te verhogen op basis van beleidsrichtlijnen die gevolgd moeten worden. Het was lange tijd niet mogelijk om verhogingen te geven. Voor 2023 is dit gelukkig wel het geval. De financiële positie is nu goed genoeg. Bij het bepalen van de verhoging is uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad van 30 november. Deze was 117,6% en daarmee voldoende om een indexatie van 5% toe te passen.

Het bestuur kijkt bij elk besluit naar de gevolgen op de korte én de lange termijn. Daarbij moeten de belangen van alle deelnemers goed worden afgewogen. Voor nu is het belangrijk dat een deel van de prijsinflatie over 2022 wordt gecompenseerd door deze verhoging. Uiteraard wil het bestuur verlagingen in de toekomst voorkomen en juist de kans op een toekomstige verhoging de komende jaren zo groot mogelijk maken. De verhoging van 5% houdt rekening met de gevolgen voor zowel de korte als lange termijn voor alle deelnemers van ons pensioenfonds.

Pensioenakkoord

Aanvankelijk was het de bedoeling dat de wetgeving zou ingaan op 1 januari 2022. In 2021 is de nieuwe pensioenwet door minister Koolmees uitgesteld naar 1 januari 2023. Minister Schouten heeft begin oktober 2022 besloten dat het niet langer realistisch was dat de Wet toekomst pensioenen op 1 januari 2023 in werking zou treden. De beoogde inwerkingtreding is toen uitgesteld naar 1 juli 2023. Dit uitstel hing samen met vertraging van de behandeling in de Tweede Kamer. De wet is op 22 december 2022 aangenomen door de Tweede Kamer. Begin 2023 is de Eerste Kamer begonnen met de behandeling van de wet. Of hiermee de transitieperiode blijft lopen tot uiterlijk 1 januari 2027 is nog niet bekend.

Het bestuur heeft een aantal kennissessies gehouden onder leiding van Willis Towers Watson met betrekking tot de overgang naar het nieuwe pensioencontract. Het pensioenfonds trekt in dit traject samen op met de sociale partners. In dit kader is een werkgroep opgericht waarin alle betrokken partijen – werkgever, vakverenigingen, bestuur pensioenfonds, pensioenbureau en adviseur Willis Towers Watson – zitting hebben.

De betrokken partijen hebben eerst zelfstandig de kaderstelling met hun “achterban” uitgewerkt. Dit is begin 2022 opgepakt. De vakbonden hebben aangegeven dat zij de voorkeur hebben voor de solidaire premieregeling. De werkgever heeft geen voorkeur voor het solidaire of het flexibele contract. Het pensioenfonds heeft aangegeven dat beide contracten uitvoerbaar zijn.

De werkgever, de vakverenigingen én het pensioenfonds zullen gezamenlijk blijven optrekken in het onderzoeken en uitwerken van de verschillende mogelijkheden. Aangezien de parameters en scenarioset nog niet bekend waren, is met de doorrekeningen gewacht totdat deze beschikbaar zijn. Dit zal in 2023 worden opgepakt.

Overleg met sociale partners

Op 20 september 2022 heeft er een overleg plaatsgevonden tussen het pensioenfonds en de sociale partners waarin met name is gesproken over de vormgeving van het nieuwe pensioencontract.

Verder zijn tijdens dit overleg de uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets besproken. Het pensioenfonds heeft hierover op 28 september 2022 een brief gestuurd aan de sociale partners. Hierin is het besluit van het bestuur vermeld om vooralsnog te accepteren dat het pensioenfonds niet voldoet aan de gestelde grens ten aanzien van het verwachte pensioenresultaat. Dit besluit is met name gebaseerd op de positieve ontwikkeling van de financiële situatie van het pensioenfonds gedurende 2022.

De sociale partners hebben aangegeven dat zij instemmen met het standpunt van het pensioenfonds.

Fiduciaire dienstverlening

Medio 2021 heeft PGGM kenbaar gemaakt dat zij een strategiewijziging wilden doorvoeren met als gevolg dat zij de dienstverlening aan het pensioenfonds wilden beëindigen per 1 januari 2023. Dit betreft ten eerste de beëindiging van de fiduciaire dienstverlening. Voorts is het pensioenfonds met PGGM in gesprek gegaan over de beleggingen in de liquide beleggingsfondsen van PGGM.

PGGM heeft de overeenkomst opgezegd en de dienstverlening is beëindigd. Het pensioenfonds heeft vervolgens bij een vijftal partijen voorstellen opgevraagd om deze dienstverlening over te nemen. Deze voorstellen zijn beoordeeld waarna er vervolgesprekken en site visits hebben plaatsgevonden met twee van de partijen. Op grond hiervan heeft het pensioenfonds besloten de fiduciaire dienstverlening onder te brengen bij Nationale Nederlanden Investment Partners, dat in 2023 is overgenomen door Goldman Sachs Asset Management.

Het pensioenfonds heeft zich in dit traject, samen met de andere participanten in de PGGM-beleggingsfondsen, juridisch laten ondersteunen door het advocatenkantoor Houthoff. Het pensioenfonds is van mening dat de strategiewijziging van PGGM niet hoort te leiden tot nadelige effecten voor (de deelnemers van) het pensioenfonds. Hiertoe zijn afspraken gemaakt met PGGM voor vergoeding van de kosten van de overgang naar de nieuwe fiduciair.

Vooruitblik 2023

Het pensioenfonds zal in 2023 nadrukkelijk aandacht besteden aan de volgende onderwerpen:

- Financiële positie en ontwikkeling in 2023; en
- Overgang nieuwe pensioenstelsel.

Financiële positie en ontwikkeling in 2023

In de eerste maanden van 2023 heeft de (beleids)dekkingsgraad zich in positieve zin ontwikkeld door met name de gestegen rentes.

De omgeving waarin het pensioenfonds opereert is echter wel omgeven met onzekerheid. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de situatie in de Oekraïne en aan de recente bankencrisis. De blootstelling van het pensioenfonds aan de “probleembanken” was zeer beperkt zodat de bankencrisis een verwaarloosbaar effect heeft gehad.

Overgang nieuwe pensioenstelsel

In 2023 zal het overleg tussen pensioenfonds en de sociale partners over de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel verder worden voortgezet. In de eerste helft van 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van oriënterende berekeningen. Het is belangrijk dat alle betrokken partijen een eigen rol spelen in dit dossier, waarbij de verantwoordelijkheidsverdeling een belangrijk gegeven is. Het pensioenfonds verwacht dat ook in 2023 weer de benodigde stappen in dit dossier gezet zullen worden, en verwacht vooralsnog geen problemen om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel tijdig te realiseren.

Statutaire doelstelling

Het pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds dat is opgericht op 24 november 1999 en statutair gevestigd te Eindhoven. Het kantoor van het pensioenfonds is gevestigd in Oosterhout.

Het pensioenfonds stelt zich ten doel om de pensioenovereenkomsten uit te voeren conform de statuten en de aan de pensioenrechten en -aanspraken ten grondslag liggende pensioenreglementen. De pensioenaanspraken worden gefinancierd met bijdragen van werkgever en werknemers. De pensioenregeling voorziet in een ouderdomspensioen, een partnerpensioen en een wezenpensioen.

Het bestuur heeft de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, zoals bedoeld in artikel 102a van de Pensioenwet, vastgesteld en vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn deze door het bestuur als uitgangspunt genomen.

Missie, visie en strategie

Missie

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling(en) uit die de werkgever en de vakbonden zijn overeengekomen voor actieve deelnemers, gewezen deelnemers (slapers), gepensioneerden en andere aanspraakgerechtigden. Op basis van de pensioenreglementen worden er nominale pensioenaanspraken opgebouwd in het Basispakket, waarbij het waardevast houden van het pensioen voorwaardelijk is. De voorwaardelijke toeslagverlening is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en de geldende wet- en regelgeving. Daarnaast worden er pensioenkapitalen opgebouwd in het Beleggingspakket. De uitvoering van de pensioenregeling(en) dient integer, transparant, maatschappelijk verantwoord en kostenefficiënt te zijn, waarbij de financiële baten en lasten evenwichtig tussen belanghebbenden worden verdeeld.

Visie

De pensioensector opereert in een complexe financiële omgeving die wordt gekenmerkt door lage rentes en een hoge volatiliteit. Er zijn tal van ontwikkelingen die van invloed zijn op deze omgeving, zoals bijvoorbeeld de geopolitieke spanningen, en de Europese ontwikkelingen (zoals de Brexit, de financiële en fiscale ontwikkelingen en de economische integratie), de maatregelen van de centrale banken, de ontwikkelingen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen én de gevolgen van het corona-virus. Daarnaast staat de Nederlandse pensioensector de komende jaren een aantal ingrijpende veranderingen te wachten, zoals de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het voorgaande maakt het voor pensioenfondsen lastig om de voorgestane visie en strategie uit te voeren. Maar gelijktijdig is het een échte uitdaging voor het pensioenfondsbestuur en de sociale partners om een toekomstbestendige pensioenvoorziening te realiseren binnen de contouren van het huidige pensioenfonds. Het pensioenfonds wil in ieder geval een betrouwbare en stabiele partner zijn voor alle betrokken partijen in deze turbulente tijden.

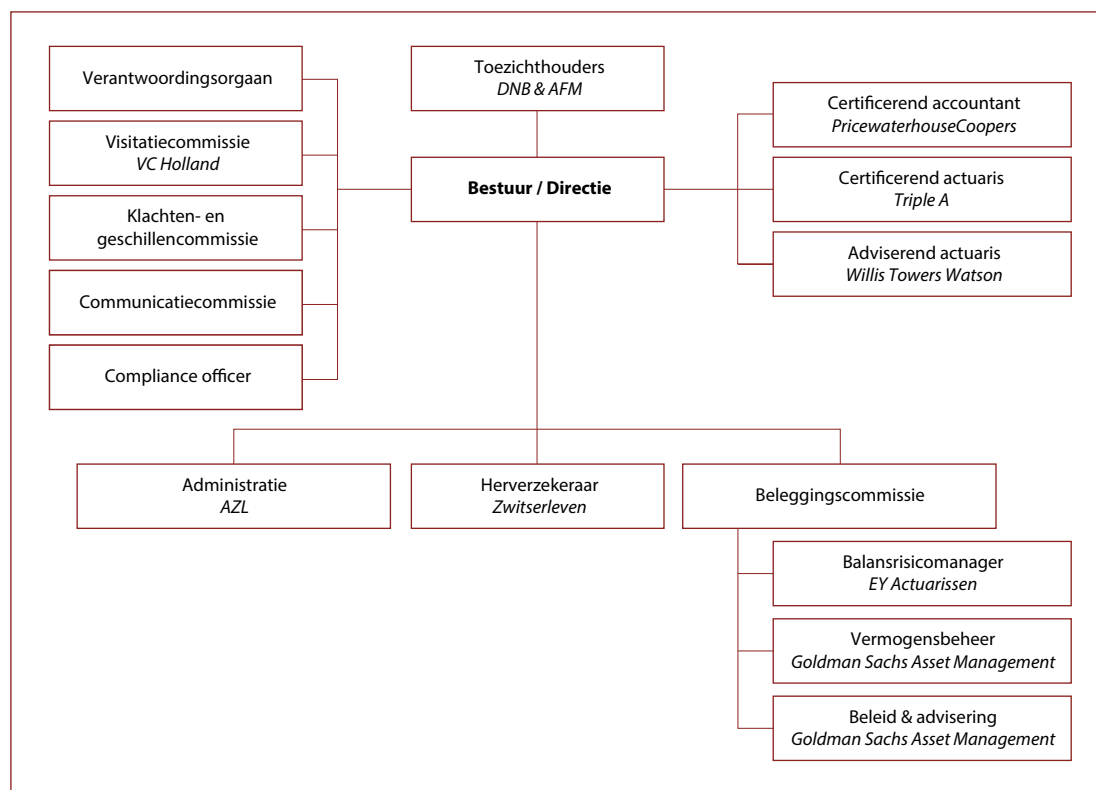
Strategie

Met de strategie wordt aangegeven op welke wijze het pensioenfonds de missie wil volbrengen met inachtneming van de visie van het fonds. Deze strategie komt tot uitdrukking in de organisatie van het pensioenfonds en in het gevoerde beleid. In het restant van dit bestuursverslag wordt hier uitgebreid aandacht aan besteed.

Organisatie pensioenfonds

Organogram

De organisatie van het pensioenfonds per 31 december 2022 staat in het onderstaande organogram gegeven. De diverse onderdelen van het organogram worden in het hoofdstuk "Organisatie pensioenfonds" besproken.

Bestuur/directie

Het bestuur van het pensioenfonds is paritair samengesteld en bestaat uit zes personen. Daarvan zijn drie bestuurders van werkgeverszijde, twee van werknemerszijde en één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden. In het verslagjaar was Steven Stoffer voorzitter van het bestuur, terwijl Ton van Gestel secretaris was. De huidige zittingstermijn eindigt voor alle bestuursleden ultimo 2024.

Het bestuur bestaat uit de volgende leden, waarbij alle leden man zijn en ouder dan 40 jaar:

Functie	Naam	Namens	Vanuit
Voorzitter	Steven Stoffer	Werkgever	Smurfit Kappa Nederland B.V.
Algemeen lid	Ed Vervoort	Werkgever	Smurfit Kappa Nederland B.V.
Algemeen lid	Peter van Dijk	Werkgever	Smurfit Kappa Nederland B.V.
Secretaris	Ton van Gestel	Pensioengerechtigden	Pensioengerechtigden
Algemeen lid	Marc van den Heuvel	Werknemers	Smurfit Kappa Nederland B.V.
Algemeen lid	Peter Fleurkens	Werknemers	Smurfit Kappa Paper Services B.V.

Sinds 2021 treedt Arno Voets op als aspirant bestuurslid waarbij hij als toevoerder aanwezig is bij de bestuursvergaderingen. Hij heeft in 2022 zijn diploma Geschiktheidsniveau A behaald. Vanaf eind 2022 treedt Käthe van Gorp eveneens op als aspirant bestuurslid en zij zal vanaf 2023 ook als toevoerder aanwezig zijn van de bestuursvergaderingen.

In 2022 zijn er zes reguliere bestuursvergaderingen geweest die allen digitaal hebben plaatsgevonden in verband met de Coronamaatregelen; in principe wordt er eenmaal per twee maanden een bestuursvergadering georganiseerd. Het bestuur heeft verder regelmatig overleg gehad met de visitatiecommissie en het verantwoordingsorgaan. De belangrijkste onderwerpen die in de bestuursvergaderingen aan de orde kwamen zijn beschreven in de paragraaf "Belangrijke ontwikkelingen in 2022".

Marco Kiewiet is directeur van het pensioenfonds en uit dien hoofde belast met de uitvoering van het vastgestelde beleid. Hij wordt daarbij ondersteund door Liesbeth van Dasselaar, die pensioenspecialist is van het pensioenfonds.

Bestuurscommissies

Het bestuur van het pensioenfonds wordt ondersteund door de volgende commissies:

- Beleggingscommissie:
 - Het bestuur laat zich bij het vermogensbeheer bijstaan door een beleggingscommissie waarvan de leden door het bestuur worden benoemd. De beleggingscommissie stelt in opdracht van het bestuur een beleggingsbeleidsplan op met onder meer richtlijnen voor het vermogensbeheer. Daarnaast houdt de commissie contact met de fiduciär manager en de balansrisicomanager. De beleggingscommissie bestaat uit Steven Stoffer, Peter van Dijk en Ton van Gestel. Marc van den Heuvel is als toevoerder aanwezig bij de bestuursvergaderingen van de beleggingscommissie. Steven Stoffer treedt op als voorzitter van de beleggingscommissie. De beleggingscommissie heeft 6 reguliere commissievergaderingen gehad in 2022 die eveneens allemaal online hebben plaatsgevonden.
- Communicatiecommissie:
 - Deze commissie adviseert het bestuur over vraagstukken die zich voordoen bij de communicatie richting de belanghebbenden van het pensioenfonds. De commissie bestaat uit Ton van Gestel en Marco Kiewiet.
- Klachten- en geschillencommissie:
 - Het pensioenfonds kent een klachten- en geschillenregeling. In deze regeling staat de te volgen procedure beschreven indien er een klacht of geschil is over (het functioneren van) het pensioenfonds. Zo zal een klacht of geschil door deze commissie in behandeling worden genomen. De klachten- en geschillencommissie bestaat momenteel uit Ed Vervoort, Marc van den Heuvel en Ton van Gestel. Er is gedurende 2022 één klacht binnengekomen van een gewezen deelnemer die van mening is dat de pensioenopbouw te laag is vastgesteld. Deze klacht is in behandeling genomen door de klachten- en geschillencommissie. In 2023 heeft de commissie na grondig onderzoek geconcludeerd dat de pensioenopbouw op een juiste wijze door het pensioenfonds is vastgesteld, zodat de klacht ongegrond is verklaard.

Compliance Officer

Het pensioenfonds heeft een compliance officer die onder meer is belast met de controle op de naleving van de gedragscode en de toepassing van wet- en regelgeving door het pensioenfonds. Over 2022 heeft de compliance officer geen bijzonderheden geconstateerd. Marc van der Velden is de compliance officer van het pensioenfonds.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan dat als voornaamste taak heeft om een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en over de beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast kan het verantwoordingsorgaan advies geven op het gebied van onder andere beloningsbeleid, de vorm en inrichting van het interne toezicht, de interne klachten- en geschillenprocedure, het communicatie- en voorlichtingsbeleid, de uitvoeringsovereenkomst, overdracht van verplichtingen van of naar het pensioenfonds, liquidatie, fusie, splitsing, samenvoeging, omzetting van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, en over de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan – evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze – zijn vastgelegd in de statuten van het pensioenfonds en in het reglement van het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan bestond in het verslagjaar uit drie personen. Daarvan is één lid namens de werkgever, één lid namens de werknemers en één lid namens de pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan bestond in 2022 uit Lieke Koelewijn (namens de werkgever), Frank Machiels (namens de werknemers) en Lout de Goeij (namens de pensioengerechtigden). Alle leden van het verantwoordingsorgaan zijn ouder dan 40 jaar.

Voor het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid in 2022 wordt verwezen naar het hoofdstuk "Verslag van het verantwoordingsorgaan".

Visitatiecommissie

Het intern toezicht van het pensioenfonds wordt uitgeoefend door een visitatiecommissie. Deze commissie heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds.

De taken en bevoegdheden van dit orgaan – evenals de samenstelling, benoeming en werkwijze – zijn vastgesteld in de statuten van het pensioenfonds en het reglement van de visitatiecommissie.

De visitatiecommissie bestaat uit Angela Peters, John Ruben en Frank Rijkse.

Voor een samenvatting van het rapport van de visitatiecommissie wordt verwezen naar het hoofdstuk "Verslag van de visitatiecommissie".

Sleutelfunctiehouders

Het pensioenfonds kent sleutelfunctiehouders voor de volgende onderdelen: risicobeheer, actuariaat en interne audit. Deze functies worden uitgevoerd door respectievelijk de heer Heino de Geus van Willis Towers Watson, de heer Jack Tol van Triple A, én de heer Peter Fleurkens.

Uitbestede werkzaamheden

Administratie

Als administrateur voor het pensioenfonds zorgt AZL N.V. voor met name de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie, de communicatie én de jaarverslaggeving.

Advisering en certificering

Het bestuur van het pensioenfonds heeft gedurende 2022 de volgende partijen benoemd respectievelijk gebruikt in het kader van de advisering en certificering:

- Goldman Sachs Asset Management – adviseur vermogensbeheer;
- PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. – fiscale adviseur;
- PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. – externe accountant (controlerend);
- Triple A – externe actuaris (certificerend);
- Willis Towers Watson – externe actuaris (adviserend); en
- Houthoff – juridisch adviseur.

Balansrisicomanager

EY Actuarissen treedt op als balansrisicomanager van het pensioenfonds. Maandelijks worden de overlay strategieën geëvalueerd door de balansrisicomanager én – op incidentele basis – worden aanvullende onderwerpen bestudeerd.

Herverzekeraar

Ter dekking van een deel van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico is gekozen voor herverzekering door middel van een overeenkomst met Zwitserleven die per januari 2020 is aangegaan voor een periode van vijf jaar. Het eigen risico van deze herverzekering is gelijk aan 125% van de verwachte schadelast gedurende de contractperiode, zodat deze verzekering ten doel heeft om extreme risico's af te dekken.

Vermogensbeheer

Het vermogen van het pensioenfonds is tot 1 december 2022 belegd door PGGM Vermogensbeheer B.V. Vanaf 1 december 2022 is dit overgenomen door Goldman Sachs Asset Management. Het beheer van het vermogen wordt uitgebreid beschreven in het hoofdstuk "Beleggingsbeleid".

De uitvoering van de beschikbare premie regelingen is eveneens opgedragen aan vermogensbeheerders, namelijk "Robeco Pension Providers / ABN AMRO Pension Services" en "Nationale-Nederlanden Investment Partners".

Financiële positie en ontwikkeling

Algemeen

De financiële positie van het pensioenfonds komt tot uitdrukking in de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft aan hoe een pensioenfonds er financieel voor staat. Het geeft de verhouding aan tussen het kapitaal dat het pensioenfonds bezit en het kapitaal dat het pensioenfonds nodig heeft om nu en in de toekomst alle pensioenen te kunnen betalen (= de verplichtingen). Een dekkingsgraad van bijvoorbeeld 105% betekent dat het pensioenfonds € 1,05 aan vermogen heeft voor elke euro die het moet uitkeren. Er zijn echter verschillende soorten dekkingsgraden, die hierna ieder afzonderlijk worden besproken.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden (inclusief Ultimate Forward Rate (hierna "UFR")) van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. De beleidsdekkingsgraad is leidend voor diverse onderdelen van het beleid van het pensioenfonds, zoals het toeslagbeleid. Alle beleidsmaatregelen moeten gebaseerd zijn op deze beleidsdekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedroeg ultimo 2022 118,2%. Ultimo 2021 was dit 106,7%, zodat de beleidsdekkingsgraad is gestegen met 11,5 procentpunten. Voornaamste reden voor de stijging van de dekkingsgraden is de daling van de voorziening pensioenverplichtingen van het pensioenfonds als gevolg van de gestegen rente.

Actuele dekkingsgraad (inclusief UFR)

De actuele dekkingsgraad (inclusief UFR) wordt bepaald door de waarde van de beleggingen te delen door de waarde van de verplichtingen, waarbij beide worden berekend met behulp van de marktrente. De waardering van de verplichtingen wordt gebaseerd op de UFR-methodiek.

Ultimo 2022 bedroeg de actuele dekkingsgraad (inclusief UFR) 119,1%. Ultimo 2021 was dit 111,5% zodat de actuele dekkingsgraad (inclusief UFR) is gestegen met 7,6 procentpunten.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad (inclusief UFR) zag er in 2022 als volgt uit:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Aanwezige dekkings- graad 2022
Primo	966.508	866.533	111,5%
Beleggingsopbrengsten	-189.468	-263.461	17,3%
Premie	22.102	26.408	-0,8%
Waardeoverdrachten	-854	-747	0,0%
Kosten	470	90	0,1%
Uitkeringen	-18.536	-18.567	0,3%
Kanssystemen	0	1.598	-0,2%
Toeslagverlening	0	39.015	-4,8%
Overige mutaties TV	0	4.452	-0,5%
Andere oorzaken	230	0	-4,0%
Ultimo	780.452	655.321	119,1%

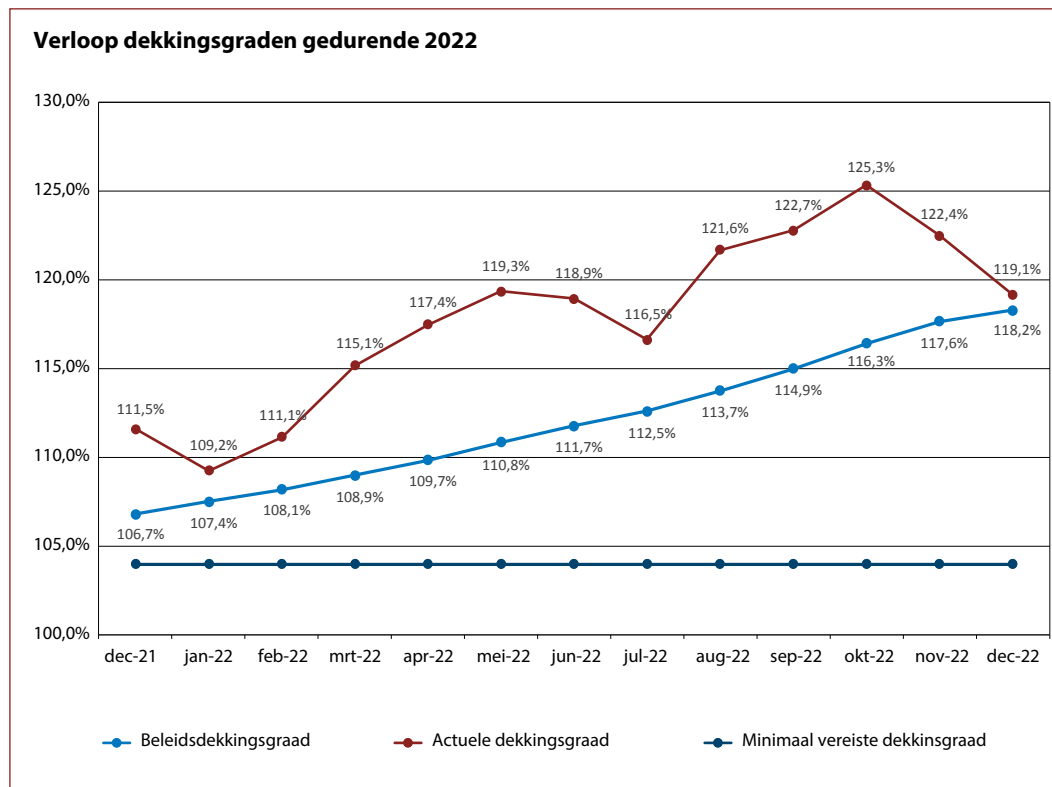
De post "Toeslagverlening" heeft betrekking op de verleende toeslag van 5,0% per 1 januari 2023.

Marktwaaarde dekkingsgraad (exclusief UFR)

De marktwaaarde dekkingsgraad (exclusief UFR) wordt bepaald door de waarde van de beleggingen te delen door de waarde van de verplichtingen, waarbij beide worden berekend met behulp van de daadwerkelijke marktrente. Ultimo 2022 bedroeg de feitelijke dekkingsgraad (exclusief UFR) 118,8%. Ultimo 2021 was dit 109,0%, zodat de actuele dekkingsgraad (exclusief UFR) is gestegen met 9,8 procentpunten. De marktwaaarde dekkingsgraad wordt berekend ten behoeve van de rente-afdekking.

Verloop van de dekkingsgraden in 2022

Gedurende 2022 lieten de dekkingsgraden het verloop zien zoals getoond in de volgende figuur:

De toeslagverlening per 1 januari 2023 is in de dekkingsgraden al verwerkt in de standen per eind 2022. Dit veroorzaakt de daling van de actuele dekkingsgraad gedurende de maand december 2022.

Wijziging van de UFR

De zogeheten rentetermijnstructuur waarmee pensioenfondsen de waarde van hun toekomstige pensioenverplichtingen berekenen, wordt vanaf 1 januari 2023 gebaseerd op nieuwe UFR-parameters. Dat heeft De Nederlandsche Bank besloten. De Nederlandsche Bank volgt hiermee het advies van de Commissie Parameters. Onderdeel van het advies van de Commissie Parameters is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Samen met de swaprentes vormt de UFR-methode de rentetermijnstructuur.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is ook een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het pensioenfonds. De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegekend. Ultimo 2022 bedroeg de reële dekkingsgraad 88,5%. Ultimo 2021 was dit 86,0%, zodat de reële dekkingsgraad is gestegen met 2,5 procentpunten.

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen alsof het een pensioenverplichting is. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het pensioenfonds voldoende vermogen heeft om aan de pensioenverplichtingen te voldoen én om de pensioenen volledig te verhogen met de verwachte stijging van de prijzen.

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De minimaal vereiste dekkingsgraad bedroeg per 31 december 2022 103,9%.

Vereiste dekkingsgraad

De vereiste dekkingsgraad bedroeg per 31 december 2022 118,5%.

Herstelplan

Voor pensioenfondsen is de beleidsdekkingsgraad de graadmeter van de financiële positie van het fonds. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad dan is er sprake van een tekort en zal er een herstelplan ingediend moeten worden. Dit moet binnen 3 maanden na constatering van het tekort. De toetsing van de beleidsdekkingsgraad vindt telkens plaats per kwartaaleinde.

Hoewel de toetsing of een fonds in tekort is plaatsvindt op basis van de beleidsdekkingsgraad van het totale fonds (inclusief de verplichtingen voor risico deelnemers en de herverzekerde verplichtingen indien aanwezig), heeft het pensioenfonds de mogelijkheid om een herstelplan in te dienen dat uitsluitend betrekking heeft op de in eigen beheer (voor risico fonds) uitgevoerde pensioenregeling(en). De voorwaarde die hiervoor geldt is dat een eventuele voor herstel benodigde korting uitsluitend wordt toegepast op de in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken. Voor het pensioenfonds is dit het geval en voor de technische voorziening is dan ook uitsluitend uitgegaan van de technische voorzieningen voor risico fonds.

Het pensioenfonds heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. De werkelijke beleidsdekkingsgraad per ultimo 2022 is aanzienlijk hoger dan in dit herstelplan werd voorzien. Bij de opstelling van het herstelplan voor 2022 is uitgegaan van het deelnemersbestand ultimo 2021, en wordt er – net als bij het premiebeleid – gebruik gemaakt van de maximale verwachtingswaarden van de Commissie Parameters.

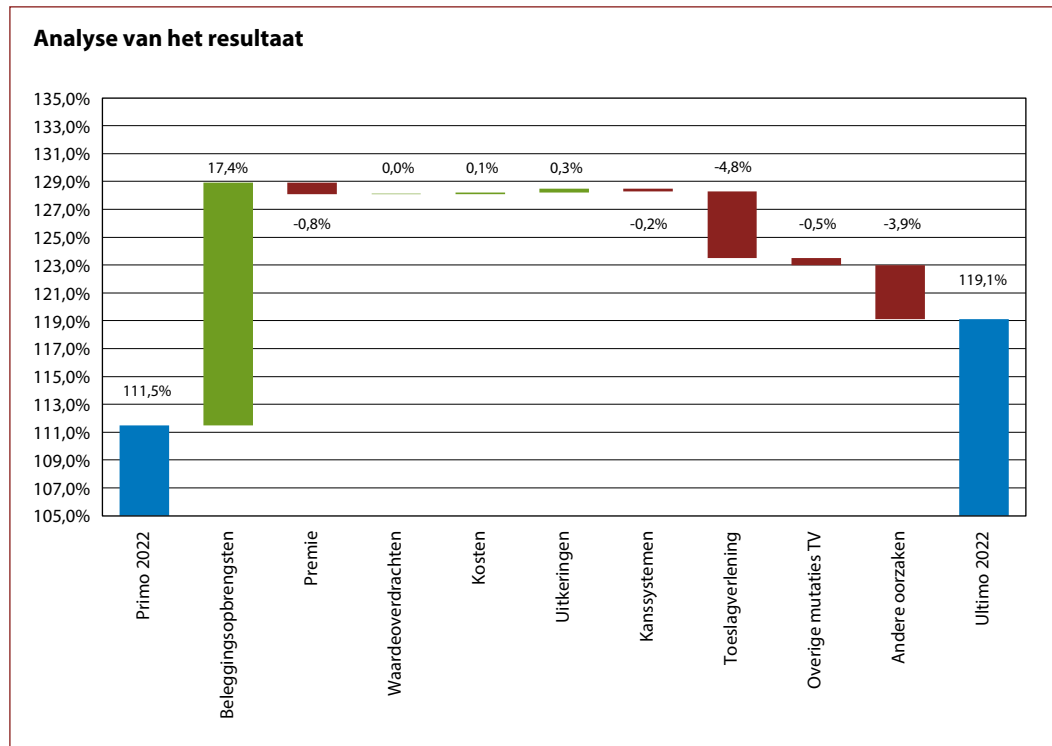
Op 23 februari 2023 heeft De Nederlandsche Bank per mail aangegeven dat er voor 2023 geen herstelplan ingediend hoeft te worden. De onderbouwing daarbij is als volgt. Uit de maandrapportage van december 2022 blijkt dat de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds onder het vereist eigen vermogen ligt. In principe zou daarom een herstelplan moeten worden ingediend. De situatie bij het pensioenfonds is echter zo dat de dekkingsgraad op 31 december 2022 hoger is dan het laatst gerapporteerde vereist eigen vermogen. Hierdoor zal de beleidsdekkingsgraad naar verwachting volgens de herstelplansythematiek binnen één jaar stijgen tot boven het vereist eigen vermogen, zelfs zonder herstelkracht van het pensioenfonds. In deze situatie heeft het geen toegevoegde waarde dat een herstelplan wordt ingediend waarmee wordt aangetoond en onderbouwd dat de benodigde stijging van de beleidsdekkingsgraad binnen 10 jaar zal plaatsvinden.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de actuele dekkingsgraad die benodigd is om in het herstelplan precies na 10 jaar uit herstel te zijn. Indien de actuele dekkingsgraad lager is dan de kritische dekkingsgraad per een jaareinde, dan is er een onvoorwaardelijke korting van toepassing om in ieder geval de actuele dekkingsgraad te verhogen tot de kritische dekkingsgraad. Bij de marktomstandigheden per 31 december 2022 en het strategische beleggingsbeleid van het pensioenfonds geldt dat de kritische dekkingsgraad gelijk is aan 93,0%.

Analyse van het resultaat

De belangrijkste oorzaak van het positieve resultaat in 2022 is de gestegen rente.

Analyse jaarresultaat

	2022	2021
Wijziging rentetermijnstructuur	245.119	48.337
Beleggingsopbrengsten	-171.126	56.363
Premies en koopsommen	-4.306	-6.461
Waardeoverdrachten	-107	49
Kosten	380	284
Uitkeringen	31	58
Sterfte	-657	-859
Arbeidsongeschiktheid	-813	-1.387
Reguliere mutaties	-128	-211
Toeslagverlening	-39.015	0
Wijziging overlevingstafel	-4.354	0
Wijziging ervaringssterfte	0	0
Incidentele mutaties voorziening	-98	315
Andere oorzaken	230	157
Totaal jaarresultaat	25.156	96.645

Beleggingsbeleid

Beleid

Het beleggingsbeleid (en de praktische invulling daarvan) is in 2022 ingrijpend gewijzigd door een overstap naar een andere fiduciair beheerder. De voormalige fiduciair beheerder PGGM heeft in 2022 het pensioenfonds te kennen gegeven de dienstverlening per 1 januari 2023 te willen beëindigen als gevolg van een interne strategiewijziging. Het pensioenfonds was daardoor genooddaakt op zoek te gaan naar een nieuwe fiduciair beheerder, nieuwe beleggingsfondsen voor de liquide beleggingscategorieën en een nieuwe beheerder voor de rente- en valuta-afdekking. Het pensioenfonds heeft afspraken gemaakt met PGGM over vergoeding van de kosten die het pensioenfonds hierdoor heeft moeten maken.

Het pensioenfonds heeft na een uitgebreid selectietraject Nationale-Nederlanden Investment Partners (NNIP) geselecteerd als fiduciair beheerder. Het pensioenfonds heeft vijf beheerders gevraagd een offerte uit te brengen voor de gezochte dienstverlening. Daarna heeft het pensioenfonds twee van deze partijen geselecteerd voor het vervolgtraject, zijnde een bedrijfsbezoek en het bespreken van vergoedingen en voorwaarden. Uiteindelijk kwam NNIP uit dit traject als voorkeurspartij naar voren. Na verdere onderhandelingen over de voorwaarden, is NNIP op 1 december 2022 gestart als fiduciair beheerder van het pensioenfonds.

In 2021 werd bekend dat NNIP is overgenomen door Goldman Sachs Asset Management (GSAM). In het eerste kwartaal van 2023 is gestart met het aanpassen van de naam en visuele identiteit van NNIP naar GSAM. Om deze reden zal hierna naar GSAM verwezen worden als fiduciair beheerder.

Als gevolg van de uittreding uit PGGM-beleggingsfondsen en -mandaten heeft het pensioenfonds een nieuwe invulling van de beleggingsportefeuille vastgesteld. In overleg met de nieuwe fiduciair beheerder, zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- De strategische asset allocatie is grotendeels ongewijzigd gebleven. Enige uitzondering hierop vormt de verdeling tussen de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten traditioneel en aandelen ontwikkelde markten multifactor (voorheen ook genoemd “alternatieve aandelenstrategieën”). Deze is gewijzigd naar 2/3e traditioneel (voorheen 57%) en 1/3e multifactor (voorheen 43%).
- De benchmarkprovider voor aandelen is gewijzigd van FTSE naar MSCI, aangezien MSCI de voorkeursprovider van fiduciair beheerder GSAM is. De samenstelling van de benchmarks is grotendeels vergelijkbaar.
- Voor de meeste beleggingscategorieën heeft het pensioenfonds, via fiduciair beheerder GSAM, een nieuw beleggingsfonds geselecteerd. Enkel voor de illiquide beleggingscategorieën (privaat vastgoed en hypotheek) zijn de beleggingsfondsen ongewijzigd gebleven.
- De invulling van de beleggingscategorie aandelen ontwikkelde markten multifactor is gewijzigd naar een actief beheerd multifactorstrategiefonds. Onder PGGM was er nog sprake van een passieve invulling. Ook het beleggingsfonds voor bedrijfsobligaties ontwikkelde markten wordt nu actief beheerd. Voorheen werd er belegd in een fonds met een bèta plus strategie.
- De beleggingscategorieën emerging markets debt (local currency) en aandelen opkomende markten zijn uitgezet in passief beheerde fondsen. Voorheen werden voor deze beleggingscategorieën fondsen met een passief plus strategie aangehouden.
- Het pensioenfonds heeft gekozen de matchingportefeuille in te vullen aan de hand van de Duration Matching Range (DMR) fondsen van GSAM. Deze fondsen brengen operationele voordelen en lagere kosten met zich mee ten opzichte van een volledig separate rente-overlay. De benchmark van de matchingportefeuille is gewijzigd naar de “af te dekken verplichtingen”.
- De separate valuta-afdekking is gehandhaafd. Omwille van efficiëntie in de transitie naar GSAM, heeft het pensioenfonds ervoor gekozen om in afwijking van het staande beleid, nog enkel de USD, GBP en JPY voor 100% af te dekken. Door deze tactische aanpassing worden de overige valuta van ontwikkelde markten niet meer afgedekt. In een ALM-studie (uit te voeren in 2023) zal het valutabeleid worden onderzocht.
- Het herbalanceringsbeleid is gewijzigd. De bandbreedtes zijn dusdanig gedefinieerd dat marktbevingen die eens in de vijf jaar voorkomen tot een overschrijding leiden. Bij overschrijding van de bandbreedte wordt de allocatie teruggebracht naar het middelpunt tussen de doorbroken grens en het normgewicht.

Deze aanpassingen, als direct gevolg van de transitie naar de nieuwe fiduciair beheerder, hebben er ook toe geleid dat het pensioenfonds zijn beleggingen anders categoriseert dan voorheen. De nieuwe categorisatie is afgestemd met de externe accountant. Het pensioenfonds heeft bij het opstellen van de gegevens in dit hoofdstuk de nieuwe categorisatie toegepast. De vergelijkende gegevens over 2021 kunnen daarom anders zijn weergegeven dan hoe deze in het vorige jaarverslag zijn opgenomen.

Los van de transitie naar een nieuwe fiduciair beheerder, heeft het pensioenfonds nog enkele andere aanpassingen doorgevoerd in het beleggingsbeleid:

- Het pensioenfonds heeft gedurende 2022 de impact op de beleggingsportefeuille van de Russische inval in Oekraïne nauwlettend gevolgd. Toenmalig vermogensbeheerder PGGM heeft de blootstelling naar Russische beleggingen afgebouwd. PGGM heeft de beleggingen in Rusland administratief gescheiden van de reguliere beleggingen. De beleggingen zijn in “quarantaine portefeuilles” ondergebracht. Waar mogelijk zijn deze portefeuilles gedurende het jaar afgebouwd onder de voorwaarde dat er een redelijke prijs werd ontvangen en een betrouwbare partner beschikbaar was om de posities aan de verkopen. Het is niet gelukt om onder deze voorwaarden de Russische beleggingen volledig te verkopen. De quarantaineportefeuilles worden begin 2023 nog steeds beheerd door PGGM.
- Mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne werd 2022 getekend door hoge inflatiecijfers. Het pensioenfonds heeft de (mogelijke) gevolgen hiervan voor het beleggingsbeleid meermaals besproken in vergaderingen van de beleggingscommissie. De hoge inflatie heeft niet tot wijzigingen van het beleggingsbeleid geleid, aangezien het beleggingsbeleid is gericht op de lange termijn en de inflatieverwachtingen voor de lange termijn niet substantieel gewijzigd zijn.
- In 2022 heeft het pensioenfonds de investment cases voor de beleggingscategorieën aandelen, high yield en emerging market debt herzien. Deze hebben niet direct tot wijzigingen in de portefeuille geleid. Wel zal in de volgende ALM-studie worden onderzocht of high yield als een alternatief voor (of aanvulling op) emerging market debt kan fungeren.
- De kaderstelling van de beleggingscategorie privaat vastgoed is in 2022 herzien. Deze definieert dat de beleggingsopdracht is om op langere termijn een stabiel rendement te genereren door te beleggen in een wereldwijd gespreide portefeuille van niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen en -bedrijven en co-investeringen met stabiele huuropbrengsten en een aantrekkelijk rendement- en risicoprofiel. Hierbij geniet een actief beheerd fonds van één beheerder de voorkeur.
- Op 1 januari 2023 is het volgende deel van de Verordening betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) in werking getreden. De SFDR brengt regels voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) met zich mee inzake informatieverschaffing over duurzaamheid van de beleggingen. Het pensioenfonds heeft om aan de verplichtingen hieruit te kunnen voldoen in 2022 een plan van aanpak opgesteld. Het pensioenfonds is voor de rapportageverplichtingen uit hoofde van de SFDR hoofzakelijk aangewezen op de informatie aangeleverd door de beheerders van de beleggingsfondsen.
- Het pensioenfonds is eind 2022 gestart met het herijken van het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen. Bij de selectie van de nieuwe beleggingsfondsen kwam het pensioenfonds – gehoord hebbende de nieuwe fiduciair beheerder – tot de conclusie dat het oude beleid niet meer volledig recht deed aan de visie van het pensioenfonds. Daarnaast gelden uit hoofde van de SFDR nieuwe regels voor een dergelijk beleid. Het pensioenfonds heeft het nieuwe beleid in maart 2023 formeel vastgesteld.

Ontwikkeling belegd vermogen in 2022

Het belegd vermogen is in het verslagjaar met € 172,7 miljoen gedaald van € 884,4 miljoen naar € 711,7 miljoen.

Het belegd vermogen is ultimo 2022 ondergebracht bij verschillende vermogensbeheerders (GSAM, Northern Trust, Robeco, Abrdn, Syntus Achmea Real Estate & Finance, PGGM en State Street Global Advisors).

Zakelijke waarden

De portefeuille zakelijke waarden bestaat uit vier beleggingscategorieën. De weging per ultimo jaar van de zakelijke waarden bedraagt 44,6% (norm 44,6%). Het belegd vermogen in zakelijke waarden bedraagt ultimo verslagjaar € 317,8 miljoen (ultimo 2021 € 445,7 miljoen). De portefeuille zakelijke waarden is op onderstaande wijze uitgezet:

- Aandelen ontwikkelde markten traditioneel wordt belegd middels een beleggingsfonds van Northern Trust.
- Aandelen ontwikkelde markten multifactor wordt belegd middels een beleggingsfonds van Robeco.
- Aandelen opkomende markten wordt belegd middels een beleggingsfonds van Northern Trust.
- Privaat vastgoed wordt belegd middels een beleggingsfonds van PGGM.

Vastrentende waarden

De portefeuille vastrentende waarden bestaat uit vier beleggingscategorieën. De weging per ultimo jaar bedraagt 47,9%. Het belegd vermogen in vastrentende waarden per ultimo jaar bedraagt € 341,1 miljoen. De portefeuille vastrentende waarden is op onderstaande wijze uitgezet:

- Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten wordt belegd middels een beleggingsfonds van Abrdn.
- Hypotheken wordt belegd middels een beleggingsfonds van Syntrus Achmea Real Estate & Finance.
- Emerging market debt local currency wordt belegd middels een beleggingsfonds van State Street.
- De renteafdekking is ingericht op basis van drie Duration Matching Range (DMR) fondsen van fiduciair beheerder GSAM.
Het belegd vermogen gealloceerd naar DMR-fondsen bedraagt per ultimo jaar € 193,5 miljoen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden voor het overgrote deel aangehouden in twee geldmarktfondsen van fiduciair beheerder NN IP. Daarnaast worden ook de kas en valutatermijncontracten onder deze beleggingscategorie gerekend. De weging per ultimo jaar bedraagt 7,5%.

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het belegd vermogen in 2022.

Beleggingsbeleid	Ultimo 2022		Ultimo 2021		Norm 2022
	(x € 1.000)	in %	(x € 1.000)	in %	in %
Zakelijke waarden	317.793	44,6	445.692	45,3	44,6
Vastrentende waarden	341.142	47,9	427.556	50,1	55,4
Liquide middelen	52.742	7,5	13.928	4,6	0,0
Totaal	711.677	100,0	884.419	100,0	100,0

Strategische beleggingsbeleid

De beleggingsportefeuille is onderverdeeld in een returnportefeuille met een normweging van 65,6%, waarvan 53,6% liquide beleggingen en 12,0% illiquide beleggingen, en een matchingportefeuille met een normweging van 34,4%. Onderstaande tabel beschrijft de strategische asset allocatie en gehanteerde benchmarks zoals opgenomen in het Beleggingsplan 2023:

Beleggingscategorie	Norm %	Strategische benchmark
Matchingportefeuille	34,4	
DMR-fondsen en liquiditeiten	34,4	Af te dekken verplichtingen
Liquide returnportefeuille	53,6	
<i>Vastrentende waarden</i>	<i>16,0</i>	
Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	11,0	Barclays Euro Aggregate Corporate
Emerging markets obligaties LC	5,0	JP Morgan GBI-EM Global Diversified
<i>Aandelen</i>	<i>37,6</i>	
Ontwikkelde markten	21,8	MSCI World NTR Index
Ontwikkelde markten – multifactor	10,9	MSCI World NTR Index
Opkomende markten	4,9	MSCI EM NTR Index
Illiquide returnportefeuille	12,0	
Privaat vastgoed	7,0	Portefeuillerendement
Hypotheken	5,0	Bloomberg Customized PHF Maturity Swap
Totaal	100,0	

Gezien de overgang van fiduciair beheerder PGGM naar GSAM heeft de beleggingsportefeuille gedurende 2022 enkele wijzigingen met betrekking tot strategische allocatie en benchmarks ondergaan:

- Het pensioenfonds heeft bij GSAM een nieuwe matchingportefeuille opgebouwd bestaande uit directe participaties in DMR- en geldmarktfondsen. De strategische allocatie van de matchingportefeuille (34,4%) en de beoogde mate van renteafdekking (40%) zijn ongewijzigd. Het pensioenfonds zal in 2023 een nieuwe ALM-studie laten uitvoeren, waar deze uitgangspunten nader worden onderzocht.
- De verdeling tussen de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten traditioneel (2/3e) en aandelen ontwikkelde markten multifactor is gewijzigd (1/3e). Voorheen was dit 57% traditioneel tegen 43% multifactor.
- De benchmarkprovider voor aandelen is gewijzigd van FTSE naar MSCI. Voor multifactor wordt nu dezelfde benchmark gehanteerd als bij aandelen ontwikkelde markten traditioneel.
- Voor bedrijfsobligaties ontwikkelde markten is de benchmark aangepast, de cap van 25% op financiële instellingen is komen te vervallen.
- Om operationele redenen – waaronder hoge administratieve lasten bij de nieuwe fiduciair beheerder – heeft het pensioenfonds de strategische benchmark voor privaat vastgoed aangepast. Het benchmarkrendement wordt gelijkgesteld aan het portefeuillerendement.

Resultaat

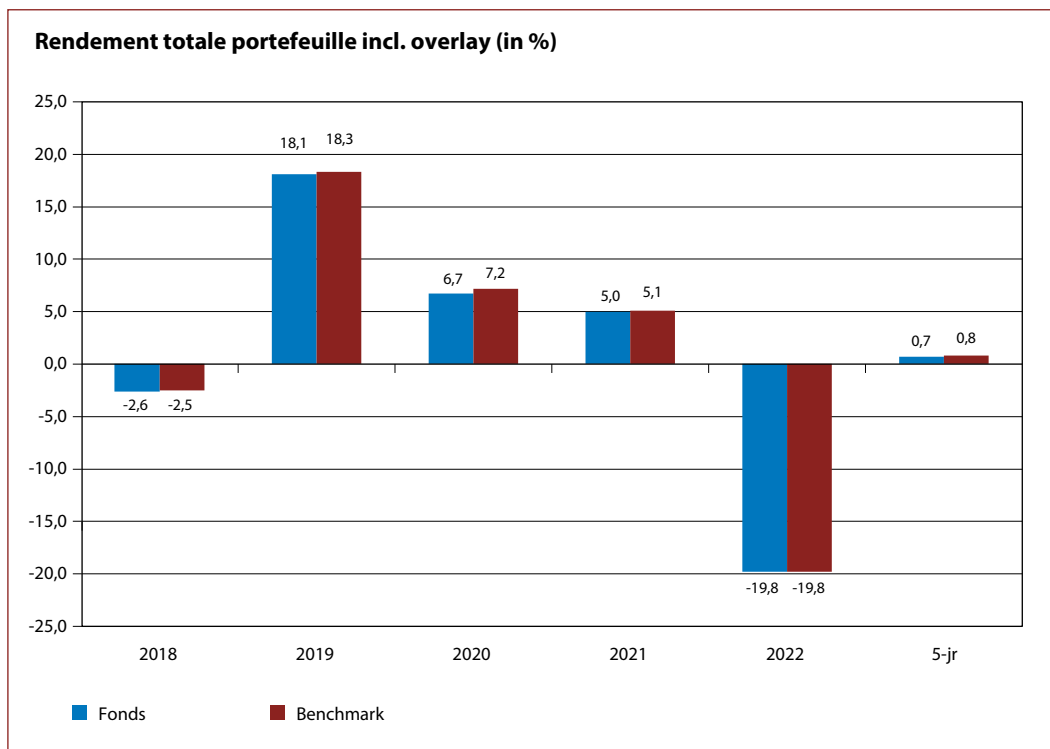
De rendementen zijn op basis van de "Net Asset Value"-koersen van de beleggingsfondsen berekend. De beheerkosten zijn daarbij verwerkt in de rendementen. Uitvoeringskosten en toe- en uittredingskosten zijn kosten die niet in de beleggingsfondsen vallen en worden bij het pensioenfonds als kosten verwerkt. Een overzicht van de directe en indirecte beleggingskosten is elders in het jaarverslag opgenomen.

In het beleggingsjaarplan 2022 heeft het pensioenfonds aangegeven dat de verwachte rendementen voor de toekomst relatief laag worden verondersteld. Dit heeft in belangrijke mate te maken met destijds lage rentes en opgelopen waarderingen van diverse beleggingscategorieën, waardoor beleggingen kwetsbaar zijn voor (neerwaartse) schokken.

Onderstaande tabel toont de behaalde resultaten over 2022 van de beleggingscategorieën in vergelijking met de relevante benchmarks. Over het verslagjaar wordt een totaal portefeuillerendement van -19,77% behaald (inclusief overlays). Het jaarrendement wijkt beperkt af van de samengestelde benchmark voor de beleggingsportefeuille. Het rendement van de strategische benchmark van de totale portefeuille bedraagt -19,80%. De outperformance bedraagt 3 basispunten (0,03%).

	Rendement 2022 (%)			
	Rendement	Benchmark	Out-performance	Contributie portefeuille rendement
Vastgoed	9,97	9,08	0,89	0,76
Aandelen	-11,30	-12,00	0,70	-4,55
Vastrentende waarden	-22,98	-21,55	-1,43	-12,4
Rente- en valuta-effecten				-3,58
Totaal rendement	-19,77	-19,80	0,03	-19,77

Het vijfjarig gemiddelde rendement wordt positief beïnvloed door de rendementen in 2019, 2020 en 2021 en wordt negatief beïnvloed door de rendementen in 2018 en 2022. Het vijfjarig gemiddelde van het totaalrendement (inclusief overlay) van de beleggingsportefeuille bedraagt 0,66% en ligt onder het rendement in de samengestelde strategische benchmark (0,82%).

Risicobeheersing

Het rente- en het valutarisico in de beleggingsportefeuille wordt door fiduciair beheerder GSAM met behulp van derivaten gereduceerd. Het risicobeheersingsbeleid is vastgelegd in het strategisch beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Voor het afdekken van zowel het rente- als het valutarisico wordt er gebruik gemaakt van derivaten. Deze worden op een prudente wijze ingezet. Dat wil zeggen dat ze alleen gebruikt worden om het risico te reduceren conform het geformuleerde beleid of om efficiënt portefeuillemanagement mogelijk te maken.

De uitvoering van de afdekking van het renterisico is door de transitie naar GSAM eind 2022 gewijzigd. De afdekking van het renterenterisico wordt voor het pensioenfonds uitgevoerd aan de hand van drie DMR fondsen van fiduciair beheerder GSAM aangevuld met twee geldmarktfondsen, die als extra bron voor eventueel benodigde liquiditeit kunnen dienen. De DMR-fondsen bevatten staatsobligaties, derivaten, posities in geldmarktfondsen en cash. Voorheen maakte het pensioenfonds gebruik van een staatsobligatieportefeuille en een separate rente-overlay voor de renteafdekking.

Het pensioenfonds hanteert een dynamisch renteafdeckingsbeleid: de mate van renteafdekking is afhankelijk van de marktrente. De renteafdekking die impliciet eveneens deels aanwezig is in de returnportefeuille (met beleggingen in euro bedrijfsobligaties en hypotheek), wordt daarbij buiten beschouwing gelaten. Conform de strategische beleggingsmix bestaat 16,0% van de totale beleggingen uit vastrentende waarden die buiten beschouwing worden gelaten.

Het pensioenfonds loopt valutarisico doordat de verplichtingen in euro's luiden en de beleggingen deels in andere valuta's. Het pensioenfonds dekt het valutarisico in de beleggingen gedeeltelijk af. Beheersing van het valutarisico vindt plaats in een separate valuta-overlay. Het pensioenfonds heeft als doelstelling om het valutarisico in de ontwikkelde markten voor 100% af te dekken. Het valutarisico in opkomende markten wordt niet afgedekt. Het beleid voor het afdekken van het valutarisico is in 2022 niet gewijzigd. Om operationele redenen in de transitie naar GSAM, heeft het pensioenfonds besloten tijdelijk van dit beleid af te wijken door enkel

de blootstelling in Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen voor 100% af te dekken. Overige (ontwikkelde) valuta worden niet langer afgedekt. In de ALM-studie zal het valutabeleid worden onderzocht.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds hanteert een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid (MVB-beleid). Daarbij wordt binnen het beleggingsbeleid rekening gehouden met duurzaamheidsfactoren op het gebied van Environment, Social en Governance (ESG-) factoren. Het MVB-beleid vormt een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft de overtuiging dat het naast het realiseren van een goed financieel rendement voor de deelnemers, ook een belangrijke maatschappelijke rol heeft te vervullen. Vanzelfsprekend houdt het pensioenfonds in het MVB-beleid ook expliciet rekening met de wettelijk eisen. Zo worden bijvoorbeeld beleggingen in producenten van clustermunie uitgesloten of in landen en ondernemingen waartegen een wapenembargo is uitgevaardigd.

Gedurende 2022 heeft het bestuur het MVB-beleid herzien. Hierin staan de uitgangspunten opgenomen voor de wijze waarop het fonds haar maatschappelijke doelstellingen integreert met het streven naar een efficiënte en kostenbewuste beleggingsmix. Het bestuur geeft actief invulling aan de maatschappelijke rol die het als institutionele belegger kan spelen via het MVB-beleid. Enerzijds omdat duurzaamheidsaspecten effect kunnen hebben op risico/rendement van de beleggingen, anderzijds omdat het fonds de wens heeft om maatschappelijk onverantwoorde beleggingen uit de portefeuille te weren. Het uitgangspunt is dus dat een goed renderende portefeuille en positieve impact duurzaamheidsfactoren op de langere termijn hand in hand gaan. Daarnaast kunnen verschillende thema's van de Sustainable Development Goals (SDGs) relevant zijn voor het fonds. Hiervoor zal het fonds het komend jaar stappen ondernemen om te bepalen welke concrete doelen SDGs een centrale plek kunnen krijgen in de beleggingsportefeuille.

Om een positieve maatschappelijke impact te realiseren heeft het pensioenfonds de voorkeur om een beleggingsportefeuille op te bouwen met ESG-geïntegreerde beleggingsfondsen, afhankelijk van beschikbaarheid en relevantie. Daarom kan het pensioenfonds in de toekomst doelstellingen formuleren ten aanzien van duurzaamheidskenmerken van de beleggingsportefeuille en deze via het selectiebeleid voor beleggingsfondsen toepassen. Het realiseren van maatschappelijke impact in de beleggingsportefeuille is geen doel op zich, maar kan door het pensioenfonds worden toegepast, mits passend binnen de risico/rendementshouding.

Sustainable Finance Disclosure Regulation

De Verordening betreffende informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële dienstensector (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) brengt enkele regels voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) met zich mee inzake informatieverstrekking over duurzaamheid van beleggingen. Het pensioenfonds heeft om aan de verplichtingen hieruit te voldoen aanvullende informatie opgenomen op de website en in Laag 3 van Pensioen 1-2-3.

Naast de SFDR is per 1 januari 2022 de Taxonomieverordening ingegaan. De Taxonomieverordening regelt het classificatiesysteem van duurzame activiteiten. Dit houdt in dat in die verordening criteria worden gegeven om uit te maken of een economische activiteit als ecologisch duurzaam kan worden aangemerkt, met het oog op het bepalen van de mate waarin een belegging ecologisch duurzaam is. De SFDR en de Taxonomieverordening zijn dan ook nauw met elkaar verweven: de Taxonomieverordening geeft invulling aan het begrip ecologisch duurzame economische activiteiten en de SFDR verplicht financiële marktdeelnemers zoals het pensioenfonds te communiceren over duurzaamheid bij beleggingen.

Ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren niet in aanmerking genomen

Op grond van Artikel 4 van de SFDR moeten financiële instellingen rapporteren over hoe wordt omgegaan met de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op mens, milieu en samenleving. Het pensioenfonds neemt deze ongunstige effecten van de beleggingsbeslissing op mens, milieu en samenleving zoals bedoeld onder Artikel 4 van de SFDR op dit moment niet in aanmerking. Het pensioenfonds maakt voornamelijk gebruik van de opt-out mogelijkheid die het heeft als instelling met minder dan 500

medewerkers. Het pensioenfonds bevindt zich in een transitie van fiduciair beheerder en meerdere vermogensbeheerders en zal nadat de transitie volledig is afgerond beoordelen op welke wijze het deze ongunstige factoren wenst mee te nemen.

Integratie van duurzaamheidsrisico's

Het pensioenfonds heeft geen medewerkers in dienst en er is dus geen sprake van integratie van duurzaamheidsrisico's in het beloningsbeleid van medewerkers en bestuurders van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds kiest ervoor het effect van duurzaamheidsrisico's te integreren in haar beleggingsbeslissingen. Het pensioenfonds heeft daarmee de pensioenregeling onder de SFDR geclassificeerd als een Artikel 8 product, waarmee wordt aangegeven dat het fonds duurzame kenmerken promoot. Het pensioenfonds heeft de overtuiging dat ESG-integratie op langere termijn een neutraal tot positief effect heeft op risico-/rendementsverwachtingen van de beleggingsportefeuille.

De informatie over ecologische en sociale kenmerken is beschikbaar in bijlage 1 van dit jaarverslag.

MVB-instrumenten

Het pensioenfonds belegt niet zelf direct in financiële instrumenten zoals aandelen en obligaties, maar heeft de beleggingsportefeuille volledig ingevuld via beleggingsfondsen. Dit betekent dat het pensioenfonds bij de selectie en aanstelling van externe vermogensbeheerders beoordeelt op welke wijze de fondsen bijdragen aan de MVB-doelstellingen van het fonds. Het kan zijn dat er geen fondsoptlossingen zijn die 100% aansluiten bij de uitgangspunten en doelstellingen van het beleid. In dat geval zal het pensioenfonds de oplossing kiezen die hierbij dicht aansluit. Voor de implementatie van het MVB-beleid zet het pensioenfonds de volgende instrumenten in (via het selectiebeleid):

1. Uitsluitingsbeleid: Het beleggingsfonds dient een uitsluitingsbeleid toe te passen. Hiermee borgt het pensioenfonds zijn normatieve ondergrens en ESG-risico's;
2. Betrokkenheidsbeleid: Het pensioenfonds voert een indirect betrokkenheidsbeleid door selectie van vermogensbeheerders die aantoonbaar een engagement- en stembeleid voeren en hierover rapporteren; hiermee voldoet het pensioenfonds aan de wettelijke eisen van SRDII-wetgeving;
3. ESG-integratie: Het pensioenfonds kan ESG-beleggingsoplossingen kiezen waarbij duurzaamheidsaspecten zijn geïntegreerd in de beleggingsbeslissing als deze passen binnen de risico-rendementseisen. Het pensioenfonds zet ESG-integratie in om beleggingsrisico's te beheersen;
4. Impactbeleggen: Het pensioenfonds kan beleggingsoplossingen selecteren die naast een financieel rendement ook positief bijdragen aan klimaatveranderingsthematiek, of aan één of meerdere Sustainable Development Goals.

Communicatiebeleid

Het pensioenfonds streeft continu naar verbetering van de communicatie naar de betrokken partijen. Zo dienen de deelnemers op een aansprekende en begrijpelijke wijze te worden geïnformeerd over de uitvoering van de pensioenregeling, waarbij steeds vaker digitale communicatie wordt ingezet. Een goede communicatie realiseert immers betrokkenheid en vergroot het pensioenbewustzijn, zodat de deelnemers een beter inzicht krijgen in de persoonlijke pensioensituatie en de verwachtingen ten aanzien van het huidige pensioencontract.

Communicatiebeleidsplan

In 2022 heeft het pensioenfonds verschillende onderwerpen uit het communicatiebeleidsplan verder uitgewerkt, zoals het waar mogelijk communiceren over de gevolgen van de nieuwe Pensioenwet voor deelnemers en gepensioneerden, maar ook het gebruik van animaties in de communicatie is verder uitgewerkt.

Communicatie met actieve en inactieve deelnemers

In 2022 heeft het pensioenfonds iedere maand een e-mail verzonden naar de actieve deelnemers om hen te informeren over relevante zaken over pensioen in het algemeen én over het pensioenfonds in het bijzonder. De gepensioneerde deelnemers hebben ieder kwartaal een e-mail van het pensioenfonds ontvangen. Daarnaast is de website van het pensioenfonds gebruikt om deelnemers te informeren over nieuwsberichten. Verder heeft het pensioenfonds het "Jaarbericht 2021" gepubliceerd op de website waarin het pensioenfonds op hoofdlijnen verantwoording aflegt voor het in 2021 gevoerde beleid. Tot slot hebben de actieve deelnemers in 2022 een Uniform Pensioenoverzicht ontvangen.

Wet Toekomst Pensioenen

Er is een aantal keer gecommuniceerd over de inhoud en het uitstel van de wetgeving ten aanzien van de keuze voor een bedrag ineens bij pensionering. Ook is er een nieuwsbericht geplaatst waarin met name wordt verwezen naar de website onsniewepensioen.nl. Aangezien de definitieve wetgeving langer op zich liet wachten dan aanvankelijk werd verwacht, heeft de werkgroep pensioenen de fonds specifieke berekeningen uitgesteld. Hierdoor heeft het pensioenfonds hierover nog niet gecommuniceerd. Dit zal in 2023 verder worden opgepakt.

Animaties inzetten bij communicatie

AZL heeft voor het pensioenfonds diverse animaties ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld de animatie "aanmelden partner" en de animatie "wanneer kan ik met pensioen". In deze filmpjes worden verschillende pensioenonderwerpen eenvoudig uitgelegd. Het pensioenfonds zal in 2023 het gebruik hiervan gaan monitoren en afhankelijk daarvan kijken in welke mate dit verder ingezet zal worden.

Pensioenbeleid

Inhoud pensioenregeling

De pensioenregeling van het pensioenfonds bestaat uit een Basispakket ("middelloonregeling") en een Beleggingspakket ("beschikbare premie regeling").

	2022	2021
Het Basispakket zag er op hoofdlijnen als volgt uit:		
– Pensioensysteem	middelloon	middelloon
– Pensioenrichtleeftijd	68 jaar	68 jaar
– Opbouw% ouderdomspensioen	1,875%	1,875%
– Opbouw% partnerpensioen	1,125%	1,125%
– Maximum salaris	€ 45.270	€ 44.382
– Franchise	€ 14.802	€ 14.544
– Maximum pensioengrondslag	€ 30.468	€ 29.838
– Pensioenpremie (% van de premiegrondslag)	31,1%	31,1%
Het Beleggingspakket zag er op hoofdlijnen als volgt uit:		
– Pensioensysteem	beschikbare premie	beschikbare premie
– Pensioenrichtleeftijd	68 jaar	68 jaar
– Premiepercentages	leeftijdsafhankelijke 4%-staffel (67 jaar)	leeftijdsafhankelijke 4%-staffel (67 jaar)
– Partnerpensioen	risicobasis	risicobasis
– Maximum salaris	€ 114.866	€ 112.189

– Franchise	€ 45.270	€ 44.382
– Maximum pensioengrondslag	€ 69.596	€ 67.807
– Pensioenpremie	beschikbare premie	beschikbare premie

Voor het actuele pensioenreglement wordt verwezen naar de website van het fonds: www.smurfitkappapensioen.nl.

Premiebeleid

Het pensioenfonds hanteert een (gedempte) kostendekkende premie, waarbij de demping wordt gebaseerd op het verwachte rendement verminderd met de prijsinflatie. Deze wordt eens in de vijf jaar, of eerder bij wijzigingen van het beleid, vastgesteld op basis van de maximale parameters zoals vastgesteld door de Commissie Parameters. Dit zorgt voor een stabiele kostendekkende premie. De gedempte kostendekkende premie is in 2020 vastgesteld voor de vijfjaarsperiode van 2021 tot en met 2025.

Vanaf 2015 is de feitelijke premie ten minste gelijk aan de volgende onderdelen:

- Een reguliere premie van 26,7% van de gemaximeerde pensioengrondslag volgens het "Pensioenreglement 56-min" (versie 2014);
- De netto beschikbare premies uit hoofde van de beschikbare premieregelingen zoals deze volgens het "Pensioenreglement 56-min" (versie 2014) golden;
- Een extra herstellpremie van 4,4% van de gemaximeerde pensioengrondslag volgens het "Pensioenreglement 56-min" (versie 2014).

De feitelijke premies voor de deelnemers en de werkgever waren hierbij mede afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds. Hierbij werd met name onderscheid gemaakt naar de volgende situaties:

- Beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad en;
- Beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad.

Voor de premies van het Basispakket gold de volgende opstelling, waarbij de percentages betrekking hebben op de premiegrondslag die gelijk is aan het pensioengevend salaris (met een maximum van € 54.200) minus een franchise van € 16.200.

Feitelijke premie indien beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad (in %)

	Werkgever	Werknemer	Totaal
Reguliere premie	21,4	5,3	26,7
Herstellpremie	2,2	2,2	4,4
Totale premie	23,6	7,5	31,1

Feitelijke premie indien beleidsdekkingsgraad hoger is dan de vereiste dekkingsgraad (in %)

	Werkgever	Werknemer	Totaal
Reguliere premie	21,4	5,3	26,7
Herstellpremie	0	0	0
Totale premie	21,4	5,3	26,7

De Pensioenwet schrijft voor dat de feitelijke premie die het pensioenfonds ontvangt voor de middelloonregeling minstens gelijk is aan de kostendekkende premie, waarbij de premie mag worden gedempt. Gezien de stijging van de gedempte kostendekkende premie in 2020 heeft het bestuur aan de sociale partners voorgesteld de herstellpremie vanaf 2021 voor zowel het deel van de werkgever als van de werknemer toe te voegen aan de reguliere premie. De sociale partners hebben hiermee ingestemd tijdens het overleg van 13 oktober 2021. Derhalve ziet de opstelling van de feitelijke premie er nu als volgt uit, ongeacht de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds.

Feitelijke premie als percentage van de pensioengrondslag die gelijk is aan het pensioengevend salaris (met een maximum van € 54.200) minus een franchise van € 16.200.

	Werkgever	Werknemer	Totaal
Reguliere premie	23,6	7,5	31,1

In 2022 geldt voor deze feitelijke premie, de gedempte kostendekkende premie én de zuivere kostendekkende premie het volgende (in € 1.000):

– Feitelijke premie	23.649
– Kostendekkende premie	32.825
– Gedempte kostendekkende premie	23.383

De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

Actuarieel benodigd	21.782
Opslag in stand houden vereist vermogen	4.293
Opslag voor uitvoeringskosten	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	2.066
Bijdrage BP-regeling	3.784
	32.825

De gedempte kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

Actuarieel benodigd	10.015
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.038
Opslag voor uitvoeringskosten	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	1.305
Voorwaardelijke componenten	5.341
Bijdrage BP-regeling	3.784
	23.383

De feitelijke premie is als volgt samengesteld:

Actuarieel benodigd	10.015
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.038
Opslag voor uitvoeringskosten	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	1.305
Voorwaardelijke componenten	5.341
Bijdrage BP-regeling	3.784
Premiemarge	266

23.649

Naast de eisen ten aanzien van de kostendekkendheid van de premie, is voor het bestuur ook de premiedekkingsgraad van belang aangezien die inzicht geeft in het effect van de feitelijke premie op de financiële positie van het pensioenfonds. De premiedekkingsgraad is vastgesteld als de verhouding tussen de feitelijke premie (exclusief de opslag voor directe kosten) en de actuarieel benodigde koopsom voor de opbouw van nieuwe aanspraken. In de volgende tabel is de premiedekkingsgraad van het fonds opgenomen en is tevens de impact op de financiële positie van het fonds weergegeven over de afgelopen jaren.

	2022	2021	2020	2019
Dekkingsgraad primo boekjaar	111,5%	100,4%	103,4%	101,3%
Premiedekkingsgraad primo boekjaar				
– inclusief herstellpremies	82,1%	71,9%	82,1%	102,3%
– exclusief herstellpremies	n.v.t.	n.v.t.	68,9%	88,5%
Impact nieuwe opbouw op dekkingsgraad				
– inclusief herstellpremies	-0,8%	-0,8%	-0,6%	0,0%
– exclusief herstellpremies	n.v.t.	n.v.t.	-0,9%	-0,3%

Gedurende 2022 zal het bestuur ook aandacht blijven besteden aan de ontwikkeling van de premiedekkingsgraad. Naast de eisen ten aanzien van de kostendekkendheid van de premie, is voor het bestuur immers ook de premiedekkingsgraad van belang aangezien die inzicht geeft in het effect van de feitelijke premie op de financiële positie van het pensioenfonds.

	2022	2021	2020	2019
Pensioenvermogen primo	966.508	900.450	842.575	711.306
Technische voorzieningen primo	866.533	897.120	814.851	702.250
Dekkingsgraad primo boekjaar	111,50%	100,40%	103,40%	101,30%
Actuarieel benodigd	23.848	25.135	21.717	17.724
Beschikbaar (inclusief herstellpremies)	19.577	18.071	17.822	18.126
Beschikbaar (exclusief herstellpremies)	n.v.t.	n.v.t.	14.962	15.682
Benodigd, indien dekkingsgraadneutraal	26.591	25.236	22.455	17.954
Surplus (+/+) / tekort (-/-) ten opzichte van dekkingsgraadneutraal				
- inclusief herstellpremies	-7.014	-7.165	-4.633	172
- exclusief herstellpremies	n.v.t.	n.v.t.	-7.493	-2.272

Risicohouding

Algemeen

De risicohouding is een belangrijk uitgangspunt voor de vaststelling van de mate waarin het pensioenfonds beleggingsrisico kan en wil nemen (beleggingsbeleid) om de (strategische) doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Binnen de driehoek ambitie – premie – risicohouding, worden door het pensioenfonds de afwegingen gemaakt die moeten leiden tot de gewenste uitvoering van de afgesproken pensioenregeling(en).

Conform de Pensioenwet en het vanaf 1 januari 2015 van kracht geworden Financieel Toetsingskader maakt het pensioenfonds onderscheid tussen de risicohouding op lange en korte termijn. De risicohouding is vastgesteld door het pensioenfonds na overleg met het verantwoordingsorgaan en na overleg met sociale partners. In aanvulling op het voorgaande hanteert het pensioenfonds ook nog een risicohouding voor de middellange termijn.

In dit hoofdstuk worden de diverse risicohoudingen besproken, en worden de uitkomsten van de haalbaarheidstoets getoond die in 2022 is uitgevoerd.

Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten aan de hand van de vereiste dekkingsgraad met bijbehorende bandbreedtes. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het pensioenfonds. Het pensioenfonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een bandbreedte van 3 procentpunten rondom de dekkingsgraad behorend bij het strategisch vereist eigen vermogen. Gedurende 2022 is de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad binnen deze bandbreedtes gebleven en heeft het pensioenfonds haar beleid niet hoeven aanpassen.

Middellange termijn risicohouding

Naast de wettelijk verplichte korte en lange termijn risicohouding, heeft het bestuur zelf ook een risicohouding voor de middellange termijn van 5 jaar gedefinieerd. Het pensioenfonds focust zich in zijn risicohouding op het reduceren van risico's.

Voor de middellange termijn wil het bestuur de gemiddelde omvang van een korting beperken tot 10% over een horizon van 5 jaar. Hierbij worden eventuele uitgesmeerde kortingen die aan het einde van de 5 jaar nog op de lat staan meegenomen. Het bestuur wil een maximale kans op een korting van 50%. Op middellange termijn hangt het bestuur geen absoluut cijfer aan de indexatierealisatie.

Het bestuur heeft verder de risicomaat “omvang korting 10% slechtste scenario’s” opgenomen, teneinde nadrukkelijker rekening te houden met staatrisico’s. De grenswaarde voor deze risicomaat is 25%.

Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De haalbaarheidstoets toetst de financiële opzet van het pensioenfonds en toetst of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het pensioenfonds zelf gestelde normen onder meerdere scenario’s. Het pensioenfonds zelf definieert hoe ver het pensioenresultaat mag wegzakken. Blijkt uit de haalbaarheidstoets dat het verwachte pensioenresultaat niet voldoet aan deze norm, dan moet dit gecommuniceerd worden aan de achterban én de sociale partners en leidt dit er mogelijk toe dat het pensioencontract herzien wordt.

Het bestuur heeft op basis van de aanvangshaalbaarheidstoets de volgende risicohouding voor de lange termijn vastgesteld:

- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat, bij een startdekkingsgraad gelijk aan de actuele dekkingsgraad, is 90%.
- De ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat, bij een startdekkingsgraad gelijk aan de dekkingsgraad behorend bij het vereist eigen vermogen, is 90%.
- De maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slechtweersscenario ten opzichte van het verwachte pensioenresultaat is 40%.
- Indien er sprake is van een ontoereikende premie, dan wordt het opbouwpercentage verlaagd zodat de kostendekkende premie op het niveau van de feitelijke premie komt te liggen.

Uitkomsten haalbaarheidstoets

In 2015 heeft het pensioenfonds de risicohouding vastgesteld in de aanvangshaalbaarheidstoets. Het pensioenfonds heeft daarbij grenzen bepaald voor het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau en de maximale afwijking in een slechtweersscenario ten opzichte van de verwachting. Ook heeft het pensioenfonds aangetoond dat het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en er voldoende herstelcapaciteit is om naar verwachting vanuit het minimum vereist eigen vermogen binnen de looptijd van het herstelplan naar het vereist eigen vermogen te groeien.

Net als in voorgaande jaren heeft het pensioenfonds in 2022 de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitgevoerd. Deze jaarlijkse toets is minder uitgebreid dan de aanvangshaalbaarheidstoets. Getoetst wordt of het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau voldoet aan de gestelde ondergrens én of de afwijking in een slechtweersscenario voldoet aan de gestelde maximale afwijking.

De conclusie van deze jaarlijkse haalbaarheidstoets is dat het pensioenfonds niet volledig voldoet aan de grenzen die het zelf heeft vastgesteld voor de langetermijnrisicohouding in de haalbaarheidstoets:

- Het verwachte pensioenresultaat is met 85% lager dan de vastgestelde ondergrens van 90%.

De toets van de afwijking in een slechtweersscenario voldoet nog wel:

- De afwijking in een slechtweersscenario van 30% is lager dan de vastgestelde bovengrens van 40%.

Voor het slagen voor de haalbaarheidstoets moet het pensioenfonds aan beide grenzen voldoen, dat is niet meer het geval. Het bestuur heeft besloten om, net als in 2021, ook voor 2022 te accepteren dat het niet voldoet aan de gestelde grenzen. Dit besluit is met name gebaseerd op de positieve ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds gedurende 2022. Dit is op 28 september 2022 aan de sociale partners gemeld en de sociale partners hebben hiermee ingestemd. Mocht het in 2023 weer zo zijn dat het pensioenfonds niet voldoet aan de gestelde grenzen, dan zal het opnieuw in overleg treden met sociale partners.

Risicohouding beschikbare premie regeling

Net als voor de middelloonregeling heeft het bestuur voor de beschikbare premie regeling een risicohouding vastgelegd. De risicohouding voor de beschikbare premie regeling is gebaseerd op de wettelijk voorgeschreven URM-berekeningen, die ook ten grondslag liggen aan de weergave van het pensioen op het Uniform Pensioenoverzicht. Op basis van de URM-berekeningen wordt een verwacht pensioen getoond, maar ook worden er verwachte pensioenen getoond in een "slecht weer"-scenario en in een "goed weer"-scenario. De uitkomsten bij het "slecht weer"-scenario voor de deelnemers aan de beschikbare premie regeling worden gebruikt voor de bepaling van de risicohouding. De risicohouding wordt daarbij gedefinieerd als de maximale afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte van het verwachte pensioen.

De risicohouding is als volgt vastgesteld waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de actieve deelnemers (met premie-inleg) én de "slapers" (gewezen deelnemers zonder premie-inleg):

Leeftijd	Actieven	Slapers
	Maximale afwijking van pensioen in pessimistisch scenario ten opzichte van verwacht pensioen	Maximale afwijking van pensioen in pessimistisch scenario ten opzichte van verwacht pensioen
t/m 40	60%	80%
t/m 45	60%	70%
t/m 50	53%	60%
t/m 55	47%	50%
t/m 60	41%	41%
t/m 68	33%	33%

Risicomanagement

Risicomanagement staat, net als bij andere pensioenfondsen, hoog op de agenda. Inzicht in de verschillende risico's, de mogelijke beheersingsmaatregelen en de effectiviteit van deze beheersingsmaatregelen is van groot belang. De Nederlandsche Bank verwacht van pensioenfondsen een goed onderbouwd risicomanagementbeleid. De balansrisicomanager heeft in de geïntegreerde rapportage, waarbij niet alleen naar de beleggingen en naar de verplichtingen wordt gekeken, ook de belangrijkste financiële risico's voor het pensioenfonds opgenomen.

Periodiek worden ook verschillende scenario's doorerekend om de impact op de verschillende risico's en de beheersingsmaatregelen te beoordelen. Door deze methodiek kan het pensioenfonds vooraf maatregelen treffen en zodanig sturen dat de kans op onverwachte resultaten wordt verkleind.

Het bestuur beheert de risico's op een doorlopende basis. Hierbij wordt aandacht besteed aan macro-economische factoren, waaronder inflatie en deflatie, maar ook aan portefeuillerisico's, zoals rente-, valuta-, concentratie-, krediet-, koers- en liquiditeitsrisico's. Risicomanagement vindt op verschillende manieren plaats.

Goldman Sachs Asset Management zorgt voor een geïntegreerde risicoanalyse, waarbij ook de verplichtingen worden betrokken. Deze beheersing van de gehele balans van het pensioenfonds geeft inzicht in bijvoorbeeld de vereiste risicobuffers en dekkingsgraad. Daarnaast voert Goldman Sachs Asset Management scenarioanalyses en stress-tests uit, waarbij onder andere de impact wordt bekeken op de dekkingsgraad, op de tracking error, op het absolute risico (waarde mutatie) en wordt een inschatting gemaakt van de impact van de overlay strategieën op het liquiditeitsrisico.

Daarbij heeft het pensioenfonds gekozen om EY Actuarissen als onafhankelijke balansrisicomanager aan te stellen. Maandelijks worden controleberekeningen gemaakt, wordt de effectiviteit van de overlay strategieën geëvalueerd en is aandacht voor onder meer mandaatrichtlijnen, securities lending en collateral management. EY Actuarissen wordt ook betrokken bij belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid.

Ook evalueert de beleggingscommissie het functioneren van vermogensbeheerder Goldman Sachs Asset Management en aan de hand van maandelijks overzichten de tactische asset allocatie en de rente- en valuta-overlay. Centraal in de risicobewaking is dat het bestuur meer nadruk legt op behoud van vermogen en een stabiele groei en minder op kortere termijn vermogenswinsten.

Aanwezige risico's

De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen en het nastreven van de ambitie van de pensioenregeling. Bij het beheer en de financiering van de technische voorzieningen loopt het pensioenfonds risico's. De risico's kunnen ingedeeld worden in financiële en niet-financiële risico's. Een kwalitatieve en kwantitatieve uitleg rondom de risico's wordt gegeven in de risicoparagraaf bij de toelichting op de jaarrekening. Een belangrijk aandachtspunt gedurende het verslagjaar was de vraag of er aanwijzingen waren voor omstandigheden of gebeurtenissen waaruit zou blijken dat er sprake zou kunnen zijn van ernstige twijfel over het vermogen van het pensioenfonds om de continuïteit te waarborgen. Het bestuur is van mening dat er geen materiële onzekerheid was – en is – ten aanzien van de continuïteit van het pensioenfonds zodat het algemene going-concernprincipe wordt gevolgd bij de opstelling van de jaarrekening over 2022. Daarnaast is het voornemen van de sociale partners om de nieuwe pensioenregeling te laten uitvoeren door het pensioenfonds.

Als maatstaf voor de draagkracht van het pensioenfonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad kan nadelig beïnvloed worden door bovenstaande risico's. Om de risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft het pensioenfonds een aantal beleidsinstrumenten tot haar beschikking, zoals het beleggingsbeleid, het premiebeleid en het toeslagbeleid. De uitgangspunten rondom deze beleidsinstrumenten volgen onder meer uit de risicohouding die het pensioenfonds heeft bepaald en die is vastgelegd in de ABTN van het pensioenfonds.

Beleidsmatige toelichting op de aanwezige risico's

Het beleggingsbeleid kent, in overeenstemming met de uitgevoerde risicoanalyse en het premiebeleid en toeslagbeleid, een gemiddeld risicoprofiel. De financiële risico's die het pensioenfonds loopt, in combinatie met het door het pensioenfonds gekozen beleid om deze risico's tegen te gaan, zijn objectief meetbaar aan de hand van de hoogte van de vereiste dekkingsgraad.

Het bestuur monitort doorlopend de financiële en niet-financiële risico's die van belang zijn voor het pensioenfonds. Door middel van beheersingsmaatregelen worden risico's beheerst tot een acceptabel niveau teneinde de doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Het bestuur is van mening dat de dekkingsgraad het meest beïnvloed wordt door de ontwikkeling van de rente én door de ontwikkeling van de zakelijke waarden. Ten aanzien van de rente hanteert het bestuur momenteel een dynamisch beleid ten aanzien van de renteafdekking dat is gebaseerd op een uitgebreide studie waarbij het neerwaarts risico én het opwaarts potentieel tegen elkaar zijn afgewogen. Dit leidt momenteel tot een renteafdekking van 45% op basis van de marktrente (exclusief UFR). De ontwikkeling van de zakelijke waarden is daarnaast een belangrijk risico; dit wordt veroorzaakt doordat deze beleggingscategorie een behoorlijke volatiliteit kent zodat de kans bestaat dat het pensioenfonds een behoorlijk verlies aan vermogen oploopt bij negatieve scenario's. Ook hier is het bestuur van mening dat de genomen risico's verantwoord zijn.

Maandelijks wordt de invloed van deze twee belangrijkste variabelen op de dekkinggraad bepaald door middel van de onderstaande tabel. In de tabel wordt het effect van de rente en het rendement op de zakelijke waarden gegeven op de marktwaarde dekkinggraad (exclusief UFR).

		Zakelijke waarden						
Rente	verandering	-45%	-25%	-5%	0%	5%	25%	45%
	-2,50%	77%	84%	91%	92%	94%	101%	108%
	-1,50%	84%	92%	101%	102%	104%	113%	121%
	-0,50%	91%	101%	111%	113%	116%	126%	135%
	0,00%	95%	106%	116%	119,1%	122%	132%	143%
	0,50%	99%	111%	122%	125%	128%	140%	151%
	1,50%	108%	121%	135%	138%	141%	155%	168%
	2,50%	117%	132%	148%	152%	155%	171%	186%

	< Minimaal Vereiste dekkinggraad
	< Vereiste dekkinggraad
	> Vereiste dekkinggraad

De gevoeligheidsanalyse toont aan dat de marktwaarde dekkinggraad minder gevoelig is aan de onderkant (maximale daling is 42%-punten in het meest negatieve scenario) dan dat er groeimogelijkheden zijn aan de bovenkant (maximale stijging 67%-punten bij het meest positieve scenario).

Het fonds is relatief gezien gevoeliger voor renteveranderingen dan voor veranderingen in de waardering van de zakelijke waarden

Frauderisico's en naleving wet- en regelgeving

Het frauderisico wordt als nihil ingeschat. Er is strikte scheiding van taken, waarbij het feit dat de pensioenuitvoering is uitbesteed aan een gerenommeerde partij extra waarborgen geeft. In de (risico)rapportages die wij periodiek van onze uitbestedingspartners ontvangen wordt stelselmatig aandacht besteed aan naleving wet- en regelgeving, frauderisico's en het stelsel van maatregelen om mogelijke frauderisico's te beheersen.

Het bestuur geeft daarnaast aandacht aan frauderisico's door het periodiek actualiseren van de SIRA waarbij tot op heden geen bijzonderheden naar voren zijn gekomen.

Toeslagbeleid

Het bestuur besluit elk jaar of, en zo ja in hoeverre, een toeslag kan worden verleend gelet op de financiële situatie van het pensioenfonds en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Het pensioenfonds baseerde zich hierbij voorheen op de beleidsdekkingsgraad op de laatste dag van het derde kwartaal voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt. Ultimo september 2022 was de beleidsdekkingsgraad gelijk aan 114,9%.

Het pensioenfonds kan uitsluitend een toeslag verlenen als:

- de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%;
- de mate van toeslagverlening naar verwachting ook in de toekomst mogelijk blijft (reële dekkingsgraad); en
- de toeslagverlening in overeenstemming is met het herstelplan als dat van toepassing is.

De toeslagverlening is voorwaardelijk, er is derhalve geen recht op toeslagverlening. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslag wordt gefinancierd uit beleggingsrendement. Indien er een toeslag kan worden verleend dan is deze maximaal gelijk aan de prijsindex, die over de periode oktober 2021 tot en met september 2022 gelijk was aan 14,33%.

De Nederlandsche Bank heeft in 2022 de mogelijkheid geboden om te kiezen voor een alternatief ingroeipad voor de inflatie. Het bestuur heeft besloten hiervoor te kiezen waardoor er iets meer ruimte ontstond voor indexatie.

Verder bestond de mogelijkheid om gebruik te maken van “nieuwe toeslagregels”. Hieraan zijn een aantal voorwaarden verbonden, zoals het voornemen om in te varen in het nieuwe pensioenstelsel. Aangezien het pensioenfonds hierover nog geen besluit heeft genomen, heeft het bestuur besloten hier geen gebruik van te maken.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad een gemiddelde is over de afgelopen 12 maanden en de bepaling van de dekkingsgraad op maandbasis steeds nauwkeuriger en sneller is vast te stellen, heeft het bestuur besloten om een peildatum te kiezen die dichterbij ligt bij het toeslagmoment van 1 januari 2023 en wel 30 november 2022. De beleidsdekkingsgraad op dat moment was gelijk aan 117,6%.

Op basis van de financiële positie per 30 november 2022 en het alternatieve ingroeipad van De Nederlandsche Bank kon er een toeslag per 1 januari 2023 worden verleend van 5%.

De afgelopen 9 jaren – gedurende de jaren 2014 tot en met 2022 – is er helaas geen toeslag verleend per de 1e januari van het betreffende jaar. De cumulatieve achterstand op de toeslagverlening over de afgelopen 10 jaren bedraagt voor actieve deelnemers 26,6% en voor inactieve deelnemers 25,9%. Daarnaast is er sprake geweest van een korting van 2,3% in 2014 voor zowel actieve als inactieve deelnemers. Bij de vaststelling van de cumulatieve achterstanden is geen rekening gehouden met de korting van 2,3% die is toegepast per 1 augustus 2014.

Uitbestedingsbeleid

Het pensioenfonds heeft delen van haar bedrijfsprocessen uitbesteed aan externe partijen. Aan uitbesteding is voor het pensioenfonds een aantal risico's verbonden. Het bestuur van het pensioenfonds heeft daarom beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen.

Het uitbestedingsbeleid heeft als doel te waarborgen dat ook bij uitbesteding van processen de doelstellingen van het pensioenfonds gewaarborgd blijven met betrekking tot onder meer kwaliteit, betrouwbaarheid en integriteit van de dienstverlening. De belangen van belanghebbenden mogen geen gevaar lopen doordat het pensioenfonds delen van haar werkzaamheden heeft uitbesteed.

Het bestuur van het pensioenfonds toetst regelmatig of de manier waarop de uitbesteede processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Dit gebeurt onder meer door middel van de bestudering van de ISAE 3402 (of

vergelijkbare) verklaringen van de externe partijen en door het voeren van periodieke overleggen met de externe partijen over de uitvoering van de uitbestede processen. Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken. Deze toetsing heeft niet geleid tot aanvullende maatregelen.

Het bestuur evalueert en beheerst de ICT risico's in de eigen organisatie én in de organisaties van de werkgevers en de uitbestedingspartners, met name ter waarborging van de vertrouwelijkheid en blijvende juistheid van deelnemersgegevens, bescherming van activa en blijvende integriteit van de informatievoorziening.

In 2022 heeft het pensioenfonds de externe dienstverleners geëvalueerd. De evaluatie van EY Actuarissen heeft plaatsgevonden door het bestuur. De overige externe dienstverleners zijn door het pensioenbureau geëvalueerd. Bij de evaluaties is met name gebruik gemaakt van de service level afspraken, én – indien aanwezig – van kritische prestatie indicatoren. De evaluatie van PGGM Beleidsadvisering en PGGM Vermogensbeheer heeft in beperkte vorm plaats gevonden en heeft zich met name gericht op de afwikkeling van de overeenkomsten en de uitvoering van de overdracht. De evaluaties hebben niet geleid tot aanpassingen in het uitbestedingsbeleid.

Uitvoeringskosten

Voor het bestuur is de beheersing van de uitvoeringskosten een belangrijk aandachtspunt. Op 1 april 2021 heeft de AFM een rapport uitgebracht met betrekking tot kostentransparantie en de verantwoording van kosten in de jaarverslagen. Hierin is aangegeven dat pensioenfondsen de kosten dienen uit te splitsen in drie categorieën: pensioenbeheer-, vermogensbeheer- en transactiekosten.

Per categorie toont het pensioenfonds het totaalbedrag en de verhouding, bedrag per deelnemer of percentage van het belegd vermogen. Deze cijfers dienen daarnaast te worden voorzien van een toelichting waarbij wat betreft de pensioenbeheerkosten een link gelegd kan worden met het serviceniveau en de complexiteit en aard van het pensioenfonds. En voor wat betreft de vermogensbeheerkosten kan dit gelinkt worden aan de beleggingsmix. Met onderstaand overzicht geeft het pensioenfonds conform de richtlijnen inzicht in de gemaakte kosten en dit wordt vervolgens nader toegelicht.

	2022	2021
Kostenoverzicht		
Pensioenbeheer		
Kosten in euro per deelnemer exclusief slapers	320	350
Kosten in euro per deelnemer inclusief slapers	201	221
Vermogensbeheer		
Beheerkosten in duizenden	3.802	3.213
Beheerkosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,49	0,38
Transactiekosten in duizenden	669	922
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,09	0,11
Totale kosten in duizenden	4.471	4.135
Totale kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,58	0,49

	2022	2021
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten (in € 1.000)		
AZL		
– Administratie	-654	-656
– Incidentele werkzaamheden (implementatie nieuw reglement en nFTK)	-187	-233
Actuaris	-269	-173
Accountant	-64	-90
Kosten visitatie	-18	-18
Juridisch advies	0	0
Toezichtskosten	-51	-50
Contributies en bijdragen	-20	-7
Overige	-77	-55
Terug te vorderen kosten PGGM	133	0
	-1.207	-1.282

Kosten pensioenbeheer

Kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten, advieskosten en de kosten van toezicht. De totale kosten bedragen € 1,20 miljoen (2021: € 1,28 miljoen). Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen derhalve niet mee. Dit in tegenstelling tot de methode "normdeelnemer" waarbij elk type deelnemer een weging krijgt in het totale aantal deelnemers. Een pensioengerechtigde en gewezen deelnemer kosten namelijk minder dan een actieve deelnemer.

De daling van de kosten pensioenbeheer per deelnemer wordt met name veroorzaakt door een groter aantal deelnemers. De totale kosten zijn licht gedaald.

De kosten van het pensioenbeheer betreffen met name de kosten van de administrateur AZL die zorgt voor de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie, de communicatie én de jaarverslaggeving. Het bestuur is van mening dat de prijskwaliteitverhouding van AZL voldoende is.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) worden in hoge mate bepaald door de beleggingsmix en schaalgrootte. In de besluitvorming over de beleggingsmix wordt rekening gehouden met de kosten, maar aanpassing van de beleggingsmix omwille van kostenverlaging is geen doel op zich. De schaalgrootte is voor het pensioenfonds een gegeven. Het pensioenfonds heeft het uitgangspunt om waar mogelijk in passief beheerde beleggingsproposities te beleggen, omdat het pensioenfonds van mening is dat kapitaalmarkten efficiënt zijn en het lastig is om beheerders te selecteren die structureel de markt kunnen verslaan. Het belegd vermogen is dan ook hoofdzakelijk passief belegd hetgeen ook tot uitdrukking komt in de kosten van het vermogensbeheer.

De absolute kosten kennen een duidelijke relatie met de omvang van de beleggingsportefeuille. In 2022 daalde het gemiddeld belegd vermogen ten opzichte van 2021.

Conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie maakt het pensioenfonds gebruik van schattingen om de totale kosten van het vermogensbeheer volledig te kunnen presenteren. Voor de bepaling van de kosten hanteert het pensioenfonds het 'look-through'-

principe. Hierbij worden de kosten voor vermogensbeheer en transactiekosten van beleggingen via beleggingsfondsen of zogeheten fund of funds meegenomen in de totale kosten. Deze beleggingsstructuren hinderen het zicht op de totaal gemaakte kosten daardoor niet.

Het beoogde rendement en het risico moeten in relatie staan tot de kosten van het vermogensbeheer. Het langjarig rendement is daarom van belang bij de beoordeling van het kostenniveau en de keuze van de beleggingsmix. Het pensioenfonds maakt onderscheid in kosten op het niveau van beheervergoeding en de transactiekosten.

x € 1.000	2022		
	Gem. belegd vermogen	Beheer-vergoeding	Beheer-vergoeding (bps)
Matchingportefeuille	249.275	349	14
– DMR-fondsen en liquiditeiten ¹⁾	249.275	349	
Liquide returnportefeuille	418.427	463	11
<i>Obligaties</i>	119.368	149	12
– Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	81.063	89	11
– Emerging markets obligaties LC	38.305	60	16
<i>Aandelen</i>	299.059	313	10
– Ontwikkelde markten	146.363	87	6
– Ontwikkelde markten - multifactor	114.459	161	14
– Opkomende markten	38.237	65	17
Illiquide returnportefeuille	106.248	1.182	111
– Privaat vastgoed	71.371	1.036	145
– Hypotheken	34.877	146	42
Valuta derivaten		8	
Subtotaal	773.950	2.002	26
Vergoeding uitvoeringsorganisatie PGGM		1.734	
Fiduciaire en transitiekosten NN IP		594	
Totaal excl. terug te vorderen kosten		4.330	56
Terug te vorderen kosten PGGM		-528	
Totaal		3.802	49

¹⁾ Tot ultimo november bestond de matchingportefeuille uit een staatsobligatiemandaat, een rente-overlay en kas. Sindsdien bestaat de matchingportefeuille uit DMR-fondsen en liquiditeiten.

	2021		
	Gem. belegd vermogen	Beheer- en prestatie-vergoeding	Beheer- en prestatie vergoeding (bps)
x € 1.000			
Matchingportefeuille	285.624	492	17
– Staatsobligaties, rente-overlay en kas	285.624	492	
Liquide returnportefeuille	478.340	507	11
<i>Obligaties</i>	<i>126.904</i>	<i>152</i>	<i>12</i>
– Bedrijfsobligaties ontwikkelde markten	87.021	89	10
– Emerging markets obligaties LC	39.883	63	16
<i>Aandelen</i>	<i>351.436</i>	<i>355</i>	<i>10</i>
– Ontwikkelde markten	180.495	134	7
– Ontwikkelde markten - multifactor	128.071	165	13
– Opkomende markten	42.870	56	13
Illiquide returnportefeuille	81.518	709	87
– Privaat vastgoed	42.682	574	134
– Hypotheken	38.836	135	35
Subtotaal	845.482	1.708	20
Vergoeding uitvoeringsorganisatie PGGM		1.506	
Totaal		3.214	38

Beheervergoeding (incl. prestatieafhankelijke vergoeding)

De vergoedingen voor het beheer van de beleggingen zijn gebaseerd op geïnvesteerde of toegezegde bedragen. Gegeven de transitie van fiduciair beheerder is de bovenstaande tabel een combinatie van de kosten bij beide partijen. Onder beheervergoeding vallen ook de vaste overeengekomen vergoedingen, bewaarloon en overige kosten.

De totale beheervergoeding inclusief prestatieafhankelijke vergoeding bedraagt in 2022 € 3,8 miljoen (2021: € 3,2 miljoen). Hierin inbegrepen zit € 1,7 miljoen terug te vorderen kosten van PGGM, waarvan € 0,5 miljoen voor GSAM en € 1,2 miljoen voor het fonds. Dit is 0,49% (2021: 0,38%) van het gemiddeld belegd vermogen. Deze stijging wordt grotendeels verklaard door een daling van het gemiddeld belegd vermogen en een absolute stijging van de beheer- en prestatievergoeding van het privaatvastgoedfonds. Over diensten die verricht worden voor vermogensbeheer wordt BTW in rekening gebracht.

In sommige gevallen worden er prestatieafhankelijke vergoedingen afgesproken met externe vermogensbeheerders. De vergoeding is afhankelijk van de prestatie van de specifieke beleggingsportefeuilles. De prestatieafhankelijke vergoeding tussen januari en november 2022 bedroeg € 610.000 (2021: € 333.000). De stijging in performance fee is vrijwel geheel toe te schrijven aan de beleggingscategorie Privaat Vastgoed.

Transactiekosten

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort. De hoogte wordt bepaald door de aard en de omvang van de beleggingstransacties. De transactiekosten zijn hierdoor tussen pensioenfondsen onderling lastig te vergelijken. De onderliggende transactiekosten (transactiekosten in de beleggingsfondsen) worden inzichtelijk gemaakt ongeacht of het beleggingsfonds in- en uitstapkosten in rekening brengt.

De transactiekosten bedroegen in 2022 € 0,7 miljoen (2021: € 0,9 miljoen), wat neerkomt op 0,09% (2021: 0,11%) van het gemiddeld belegd vermogen. De transactiekosten zijn door de afhankelijkheid van de beleggingsmix, de omvang en het volume lastig met elkaar te vergelijken.

Transactiekosten per beleggingscategorie

x € 1.000	2022	2021
Zakelijke waarden	332	464
Vastrentende waarden return	576	312
Matchingportefeuille ¹⁾	207	146
Valutaderivaten	1	0
Terug te vorderen kosten PGGM	-447	0
Totaal	669	922

Totale kosten vermogensbeheer

De totale kosten van vermogensbeheer en transactiekosten kwamen in 2022 op € 4,5 miljoen (2021: € 4,3 miljoen), bestaande uit vermogensbeheerkosten (inclusief prestatieafhankelijke vergoedingen) en transactiekosten.

Voor de kosten in de jaarrekening volgt het pensioenfonds de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving. De jaarrekening bevat daarom alleen de kosten die direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht of nog worden gebracht. In de verantwoording door het bestuur worden – conform de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie – ook de indirecte kosten meegenomen. De indirecte vermogensbeheer- en transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeverandering van de beleggingen en hebben daardoor invloed op het behaalde rendement. Daarom zijn de totale kosten van het vermogensbeheer in de jaarrekening lager. Bovendien wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten. In de volgende tabel staat de aansluiting van de jaarrekening met de totale vermogensbeheer- en transactiekosten.

¹⁾ Tot ultimo november bestond de matchingportefeuille uit een staatsobligatiemandaat, een rente-overlay en kas. Sindsdien bestaat de matchingportefeuille uit DMR-fondsen en liquiditeiten.

Directe kosten opgenomen in de jaarrekening

x € 1.000	Beheer- en prestatie- vergoeding	Transactie- kosten	Totaal
Algemene kosten	2.142	0	2.142
Directe kosten beleggingsfondsen	521	0	521
Overige kosten	53	0	53
Advisering	243	0	243
Terug te vorderen kosten PGGM	-528	-447	-975
Directe kosten opgenomen in jaarrekening	2.431	-447	1.984
Indirecte kosten, onderdeel waardeveranderingen beleggingen ¹⁾	1.371	1.116	2.487
Totaal vermogensbeheer- en transactiekosten	3.802	669	4.471

Kosten vermogensbeheer in relatie tot rendement

Het behaalde rendement moet in relatie staan tot de kosten van het vermogensbeheer. Het langjarige rendement is daarom van belang bij het beoordelen van het kostenniveau en de keuze van de beleggingsmix. De volgende tabel toont de totale kosten van het vermogensbeheer tegenover het rendement.

% t.o.v. gemiddeld belegd vermogen	2022	2021	2020	2019
Totale kosten vermogensbeheer incl. prestatieafhankelijke vergoeding in %	0,49%	0,38%	0,34%	0,37%
Nettorendement na alle vermogensbeheerkosten	-19,77%	4,97%	6,65%	18,08%
Benchmarkrendement na kosten	-19,80%	5,06%	7,19%	18,32%

¹⁾ Uitsplitsingen naar indirecte kosten voor beheer- en prestatievergoeding enkel mogelijk voor de periode onder PGGM (januari tot en met november).

Diverse onderwerpen

In dit hoofdstuk wordt een divers aantal onderwerpen besproken die gedurende 2022 aan de orde zijn geweest.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Het pensioenfonds heeft persoonlijke gegevens nodig om de pensioenregeling zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren en administreren. Het gaat bijvoorbeeld om woonadres, salaris en burgerlijke staat. Door – of namens – het pensioenfonds worden de persoonsgegevens verwerkt. Dit gebeurt in overeenstemming met de wet, de “Algemene Verordening Gegevensbescherming”. Voor de deelnemers die hier meer informatie over willen hebben – en over de rechten als het gaat om de verwerking van persoonsgegevens – is er op de website van het pensioenfonds een privacyverklaring opgenomen. De Pensioenfederatie heeft de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens gepubliceerd die op 1 januari 2020 in werking is getreden. De gedragslijn beschrijft hoe de pensioensector de pensioengegevens verwerkt. Het pensioenfonds volgt deze gedragslijn bij de verwerking van de persoonsgegevens.

Beloningsbeleid

De bestuursleden worden niet door het pensioenfonds betaald voor het uitoefenen van hun functie. Wel wordt aan gepensioneerde bestuurs- en commissieleden een vacatievergoeding verstrekt van € 275 per bijeenkomst.

Code pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. De Code draait om de drie functies van “goed pensioenfondsbestuur”: besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen. De pensioenfondsen mogen de Code Pensioenfondsen naleven volgens het “pas-toe-of-leg-uit”-beginsel. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast.

In het algemeen geldt dat het pensioenfonds de normen uit de Code toepast. Hierna wordt een aantal normen specifiek benoemd.

Thema “Vertrouwen waarmaken” – norm 5

De tekst van deze norm luidt als volgt: “Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico’s van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.”

De bedoelde verantwoording en het inzicht in de risico’s maken deel uit van dit jaarverslag, maar worden ook gecommuniceerd aan de verschillende belanghebbenden door middel van onder andere fondsdocumenten en nieuwsberichten op de website.

Thema “Zorgvuldig benoemen” – norm 31

De tekst van deze norm luidt als volgt: “De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.”

Fondsorganen houden bij dit beleid rekening met bijvoorbeeld opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. Ten minste eens in de drie jaar evalueert het bestuur dit beleid. Het verantwoordingsorgaan kan hierop sturen door een competentievisie te formuleren en via de (opleidings-)faciliteiten die het pensioenfonds biedt.

Thema "Toezicht houden en inspraak waarborgen" – norm 47

De tekst van deze norm luidt als volgt: "Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak."

De visitatiecommissie rapporteert jaarlijks in het jaarverslag aan de hand van de acht thema's van deze Code op welke wijze de Code binnen het pensioenfonds wordt nageleefd en toegepast.

Thema "Transparantie bevorderen" – norm 58

De tekst van deze norm luidt als volgt: "Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie."

In dit jaarverslag beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Ook beschrijft het bestuur hierin of en in hoeverre het pensioenfonds de gestelde doelen heeft bereikt.

Thema "Transparantie bevorderen" – norm 62

De tekst van deze norm luidt als volgt: "Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden."

De overwegingen omtrent verantwoord beleggingen zijn te vinden in dit jaarverslag. Ook op de website van het pensioenfonds is hierover informatie te vinden in de verschillende beleidsdocumenten.

Thema "Transparantie bevorderen" – norm 64

De tekst van deze norm luidt als volgt: "Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in het thema "Integer handelen"- normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur."

Het fonds past deze principes en normen toe. De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en het pensioenbureau ondertekenen de interne gedragscode van het pensioenfonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring, en zij gedragen zich daarnaar. Hierop wordt toegezien door de compliance officer.

Thema "Transparantie bevorderen" – norm 65

De tekst van deze norm luidt als volgt: "Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien."

Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenregeling. Deze behelst naast een interne procedure ook de mogelijkheid om het besluit van de commissie voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. Belanghebbenden worden doorverwezen naar de Ombudsman Pensioenen, als hun klachten en geschillen niet kunnen worden opgelost via de interne klachten- en geschillenprocedure. De Ombudsman Pensioenen kan een onafhankelijke bemiddelende rol spelen en brengt adviezen uit over klachten en geschillen die belanghebbenden inbrengen over de uitvoering van het pensioenreglement. Het pensioenfonds rapporteert hierover in het jaarverslag.

Hierna worden de normen besproken die het pensioenfonds niet (volledig) toepast, dan wel waar verbetering mogelijk is in de toepassing van de betreffende norm. Een tweetal normen – 33 en 34 – wordt momenteel niet toegepast, en voor een beperkt aantal andere normen zijn verbeteringen mogelijk.

Thema "Zorgvuldig benoemen" – norm 33

De tekst van deze norm luidt als volgt: "In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen."

Het pensioenfonds heeft in 2022 de nodige tijd en aandacht besteed aan de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Daarbij is ook deze norm uit de Code meegenomen. In de praktijk blijkt het bijzonder lastig om hier invulling aan te geven. Vanaf eind 2022 treedt Käthe van Gorp eveneens op als aspirant bestuurslid; zij is jonger dan 40 jaar.

Thema "Zorgvuldig benoemen" – norm 34

De tekst van deze norm luidt als volgt: "De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds."

De huidige bestuursleden zijn in het algemeen al langere tijd actief als bestuurslid van het pensioenfonds. Daarbij geldt dat het bestuur een collectief rooster van aftreden kent. Het bestuur heeft in 2020 besloten om het collectieve rooster te behouden met daarbij de opmerking dat door middel van aspirant-leden wordt getracht om bestuursleden meer frequent te vervangen.

Diversiteit

Het bestuur streeft naar diversiteit in het bestuur en het verantwoordingsorgaan, waarbij onder meer aandacht wordt besteed aan de betreffende normen uit de Code Pensioenfonds. In bijvoorbeeld de functieprofielen komt dit streven tot uitdrukking, maar het blijkt in de praktijk lastig om hier concreet invulling aan te geven. Het bestuur is blij dat Käthe van Gorp zich bereid heeft verklaard het aspirant lidmaatschap van het bestuur op zich te nemen.

Fiscale zaken

Het pensioenfonds onderzoekt actief wat de (on)mogelijkheden zijn ten aanzien van voorkoming van de BTW-plicht die sinds een aantal jaren van toepassing is voor pensioenfonds.

Fondsdocumenten

In het verslagjaar zijn onder andere de volgende fondsdocumenten gewijzigd:

Gedragscode

Het bestuur hanteert een gedragscode die geldt voor de (aspirant) leden van het bestuur, de leden van het verantwoordingsorgaan, de directeur en de pensioenspecialist. Elk jaar wordt de gedragscode voor het komende jaar vastgesteld en ondertekend door de hiervoor genoemde personen. Eveneens ondertekenen allen achteraf een verklaring dat zij de gedragscode over het afgelopen jaar hebben nageleefd. De gedragscode is in het verslagjaar niet significant gewijzigd, waarbij de gedragscode van het pensioenfonds is gebaseerd op het model dat is opgesteld door de Pensioenfederatie.

Pensioenreglementen

De belangrijkste wijziging in het verslagjaar van het pensioenreglement had betrekking op de aanpassing van de pensioenregeling per 1 januari 2022 teneinde de pensioenbepalende gegevens te actualiseren. Verder is de omzetting van het kapitaal in aanspraken bij uitdiensttreding niet meer verplicht. Het meest actuele pensioenreglement is beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

Pensioenovereenkomst

Ook de pensioenovereenkomst is aangepast teneinde de pensioenbepalende gegevens te actualiseren.

ABTN

De ABTN is in 2022 aangepast om te voldoen aan mogelijkheden inzake de Wet toekomst pensioenen. Dit betreft met name aanpassingen in het waarderingsbeleid en een discretionaire bevoegdheid van het bestuur in het toeslagbeleid.

Fraude

Met fraude wordt bedoeld dat zaken anders worden voorgesteld dan ze zijn, door op papier of digitaal een onjuiste weergave te geven van de werkelijkheid. Door het bestuur worden expliciet de volgende frauderisico's benoemd:

- Frauderisico inzake de inherente mogelijkheid van het bestuur om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken; en
- Frauderisico in de omzetverantwoording (beleggings- en premieopbrengsten).

Door de opzet van het pensioenfonds en de gehanteerde procedures is volgens het pensioenfonds het frauderisico nihil. Zo wordt de omzetverantwoording volledig opgesteld door externe partijen. Interne beheersingsmaatregelen zijn zodanig ingericht dat het doorbreken daarvan "niet" mogelijk is. Als voorbeeld geldt dat een bestuurslid nooit alleen bevoegd is, maar altijd samen met één of meerdere andere bestuursleden.

Het pensioenfonds doet jaarlijks navraag bij de externe dienstverleners – zoals bij AZL, PGGM, Goldman Sachs Asset Management en ABN AMRO Pension Services – naar fraude. Dat heeft niet geleid tot aanvullende acties.

Geschiktheid en evaluatie

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Alle bestuursleden hebben de relevante modules gevolgd met "Geschiktheidsniveau B". In 2022 heeft er een zelfevaluatie plaatsgevonden door SPO. Bij deze evaluatie zijn zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan betrokken geweest. Hierbij is gekeken naar het algemeen functioneren van het bestuur en het verantwoordingsorgaan en naar de mate van geschiktheid van de leden. Ook is in de evaluatie betrokken de samenwerking binnen en tussen het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Tot slot is de manier van vergaderen besproken en met name ook de rol van de voorzitter hierin. In de evaluatie zijn de kwaliteiten benoemd en ook eventuele verbeterruimte. De algehele uitkomsten van de evaluatie waren positief. Belangrijke punten om verder op te pakken zijn onder andere succession planning, diversiteit en inclusie, communicatie met stakeholders, strategie en toekomst en kennisverbreding ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel. Een aantal punten is in 2022 al verder opgepakt.

Netto pensioen sparen

De werkgever biedt een netto pensioen spaarregeling aan voor de medewerkers die in 2022 een salaris hadden dat hoger was dan € 114.866. Deze regeling heeft het karakter van een beschikbare premie regeling. Deze werd tot 1 januari 2020 uitgevoerd door gebruikmaking van de overeenkomsten die het pensioenfonds heeft met Robeco Pension Providers. In de loop van 2021 heeft de werkgever de uitvoering van deze regeling overgebracht naar de premiepensioeninstelling van ABN AMRO Pensioenen, zodat deze werkgeversregeling niet meer wordt uitgevoerd door gebruik te maken van de faciliteiten van het pensioenfonds. Vanaf september 2022 is ABN AMRO Pensioenen verder gegaan onder de naam Centraal Beheer PPI.

Wet- en regelgeving

In 2022 zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door de toezichthouders De Nederlandsche Bank en de Stichting Autoriteit Financiële Markten geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Verzekerdenbestand

(Aantallen)

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen-gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	2.119	2.131	1.545	5.795
Mutaties door:				
– Nieuwe toetredingen	284	0	0	284
– Ontslag met premievrije aanspraak	-205	205	0	0
– Waardeoverdracht	0	-32	0	-32
– Ingang pensioen	-43	-35	114	36
– Overlijden	-9	-6	-50	-65
– Afkoop	0	0	-8	-8
– Andere oorzaken	29	-33	0	-4
Mutaties per saldo	56	99	56	211
Stand per 31 december 2022	2.175	2.230	1.601	6.006

Specificatie pensioengerechtigden	2022	2021
Ouderdomspensioen	1.179	1.141
Partnerpensioen	402	383
Wezenpensioen	20	21
Totaal	1.601	1.545

Onder de actieve deelnemers zijn 138 deelnemers opgenomen met (gedeeltelijke) premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid.

Visitatiecommissie

Verslag van de visitatiecommissie

1. Inleiding

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland (hierna: Fonds) heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie (hierna: VC), na advies van het Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) van het Fonds, de opdracht gegeven tot de uitvoering van een visitatie bij het Fonds.

De visitatiecommissie (hierna: VC) heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Binnen dit kader vormt de VC zich een beeld van de wijze waarop het Fonds de Code Pensioenfondsen naleeft.

De VC is ten minste belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en de werkgever, en in het jaarverslag.

Het intern toezicht vervult zijn taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

VCHolland heeft voor de uitvoering van visitaties een werkwijze ontwikkeld die uiteindelijk uitmondt in een rapportage over de bevindingen en het oordeel van de VC. De visitatie strekte zich uit tot de 14 april 2023 beschikbare informatie over het verslagjaar 2022.

2. Oordeel/Bevindingen

Samenvattend oordeel:

De VC is van oordeel dat het beleid van het bestuur voldoende evenwichtig en op een voldoende zorgvuldige manier tot stand is gekomen en uitgevoerd. De VC heeft geen majeure constatering met betrekking tot de algemene gang van zaken in het Fonds. De risicobeheersing is op orde en het Fonds is in control met betrekking tot de uitbestedingsrelaties. Van belang daarbij is ook dat de selectie van de nieuwe (fiduciaire) vermogensbeheerder NNIP GSAM op een zorgvuldige wijze is uitgevoerd. Eind 2022 is de transitie met goed gevolg uitgevoerd. De naleving van de Code Pensioenfondsen is voldoende. Het Fonds heeft in projectmatige zin met de sociale partners in 2022 verder invulling gegeven aan het proces van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Die transitie zal binnen het Fonds zelf worden uitgevoerd.

Samenvattend oordeel Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is ingedeeld in acht hoofdthema's. In de hierna opgenomen tabel wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze hoofdthema's zich verhouden tot de onderwerpen waarop de VC haar toezicht heeft gericht.

De VC heeft kennisgenomen van de eigen beoordeling van het Fonds met betrekking tot de naleving van de Code. Deze is naar het oordeel van de VC voldoende. De rapportage en uitleg van de uitzonderingen en de onderwerpen waarover het Fonds wettelijk of volgens de Code is gehouden te rapporteren, is naar het oordeel van de VC toereikend. De VC merkt op dat beoordeling of goedkeuring van het jaarverslag 2022 niet tot haar mandaat heeft behoord.

De gerapporteerde uitzonderingen zien op het hoofdthema kwaliteit nastreven en de belangrijkste aanbevelingen van de VC zien op de hoofdthema's kwaliteit nastreven en transparantie bevorderen. Naar het oordeel van de VC zijn de gerapporteerde uitzonderingen en de onderstaand gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gemaakt op het naleven van genoemde hoofdthema's

a. Opvolging bevindingen en aanbevelingen

Binnen het Fonds is een proces aanwezig om de aanbevelingen van de bij het Fonds betrokken (externe) partijen te bespreken en op te volgen. Naar de mening van de VC kan de inhoudelijke reactie van het Fonds op de diverse aanbevelingen beter vastgelegd worden met een meer duidelijk voortgangsrapportage over de wijze waarop aanbevelingen worden opgevolgd inclusief een bijbehorende planning van afhandeling.

b. Algemene gang van zaken

De VC is van mening dat voldaan wordt aan de normen met betrekking tot de ontwikkeling van wet- en regelgeving, het een voldoende robuust proces ter zake heeft om de naleving te bewaken en de ontwikkelingen ten aanzien van de financiële positie van het Fonds adequaat volgt. Acties voortvloeiende uit wet- en regelgeving worden adequaat uitgevoerd. Het Fonds heeft in 2022 op projectmatige wijze verder invulling gegeven aan de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Met ondersteuning van een externe adviseur worden in samenwerking met de sociale partners en het VO de diverse aspecten van het nieuwe pensioenstelsel en de transitie daarnaar toe projectmatig uitgediept. Dat proces is in 2022 verder voortgezet. Het Fonds acht zich in principe zelf geschikt om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te kunnen uitvoeren. Het Fonds voert ook overleg met de externe dienstverleners over de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel.

De afronding van de selectie van een nieuwe (fiduciaire) vermogensbeheerder en de uiteindelijke transitie eind 2022 daarnaar toe zijn voor het Fonds belangrijke activiteiten in 2022 geweest.

Eind 2022 had het Fonds nog een gering reservetekort ten opzichte van het vereist eigen vermogen. DNB heeft aangegeven dat het Fonds geen herstelplan behoeft in te leveren vanwege het feit dat de actuele dekkingsgraad van het Fonds eind 2022 boven het vereist eigen vermogen lag.

Het Fonds gaat op voldoende wijze om met de naleving van de diverse normen van de Code Pensioenfondsen.

c. Governance

Binnen het Fonds zijn voldoende waarborgen aanwezig voor een goed bestuur en is sprake van een heldere taakverdeling en gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarbij is sprake van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De VC volgt de mening van het Fonds dat bij de besluitvorming rekening wordt gehouden met een evenwichtige belangenafweging. Met betrekking tot het besluitvormingsproces zelf doet de VC nog een aanbeveling qua voorbereidingsprocedure.

In de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met het VO volgt het Fonds een bestendige gedragslijn. Er is sprake van een transparante relatie. Het verantwoordingsorgaan wordt tijdig in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen. Het VO draagt daarbij zorg voor een adequate deskundigheid en is daarmee een goede sparringpartner van het bestuur. Het bestuur heeft het proces rond uitbestedingen adequaat georganiseerd waarbij documentatie en rapportages op orde zijn. In het kader van de transitie naar de nieuwe vermogensbeheerder heeft het Fonds het uitbestedingsbeleid opnieuw van een update voorzien.

d. Geschiktheid

De VC deelt de mening van het Fonds dat het voldoet aan de normen voor geschiktheid en betrouwbaarheid van het bestuur. De VC doet daarbij de aanbeveling de documentatie ter zake nog eens te actualiseren naar aanleiding van het recent uitgebrachte Servicedocument "Besturen van een pensioenfonds" van de Pensioenfederatie. Door de collectieve herbenoeming van de bestuursleden is de continuïteit van de aanwezige deskundigheid tot de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel zeker gesteld. Het bestuur en VO voldoen niet aan alle diversiteitseisen maar de afwijkingen zijn voldoende gemotiveerd. Permanente educatie is een voortdurend aandachtspunt van het Fonds. In dat kader wordt extra aandacht besteed aan het nieuwe pensioenstelsel en de transitie daarnaar toe. Het Fonds heeft begin 2022 een zelfevaluatie onder leiding van een externe facilitator uitgevoerd. Daaruit zijn geen belangrijke aandachtspunten naar voren gekomen.

e. Beleggingen

De VC deelt de mening van het Fonds dat het voldoet aan de normen met betrekking tot strategie, beleid en algemene oriëntatie op de beleggingen alsmede het beleggingsbeleid bij premiereregelingen. In 2022 is geen sprake geweest van een wijziging van de strategische beleidsuitgangspunten. Op basis van de resultaten van een recent uitgevoerde ALM-studie zal bezien worden in hoeverre in 2023 aanpassing van het strategische beleid gewenst is. Er is sprake van een heldere organisatiestructuur voor de uitvoering van het beleggingsproces. Het Fonds werkt met een langjarige beleggingsbeleidsplan waaruit jaarlijks een voor het komende jaar operationeel beleggingsplan wordt afgeleid. Aan de normen met betrekking tot uitvoering, uitbesteding, monitoring en externe toetsing wordt voldaan. Met betrekking tot het vermogensbeheer voor de beschikbare premiereregelingen doet de VC nog wel de aanbeveling de externe uitvoerders te laten bevestigen dat zij zich aan de wettelijke regels houden en dat de interne processen en procedures op orde zijn en de scope van het Fonds afdekken. Het Fonds heeft met betrekking tot Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) in 2022 weer de nodige stappen gezet. In dat kader heeft het Fonds ook een enquête onder de deelnemers gehouden. De VC doet daarbij de aanbeveling de resultaten van de gehouden enquête te vertalen in meetbare doelen ter onderbouwing van het toekomstig beleid.

Het Fonds heeft in 2022 met succes de transitie naar de nieuwe vermogensbeheerder uitgevoerd. De VC heeft kunnen vaststellen dat in de aanloop naar de daadwerkelijke transitie het Fonds een zorgvuldig proces heeft doorlopen.

f. Risico's

Het Integrale Risico Management (IRM) is goed van opzet, prima gedocumenteerd en onderdeel van de bestuurscyclus. Het Fonds houdt de ontwikkelingen met betrekking tot de financiële en niet-financiële risico's goed in de gaten en beoordeelt doorlopend de effectiviteit van de genomen beheersingsmaatregelen. Met betrekking tot de jaarlijkse evaluatie van het IRM doet de VC nog een aanbeveling. Door zijn aanwezigheid bij de bestuursvergaderingen is de SFH Risicobeheer op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het Fonds inclusief de activiteiten met betrekking tot de komende transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Speciale aandacht hebben de audits op het uitbestedingsbeleid gekregen. Dit mede in verband met de overgang naar een nieuwe vermogensbeheerder. Wat dit laatste betreft is ook een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. De processen en procedures bij de externe dienstverleners worden via de ISAE-rapportages jaarlijks door het Pensioenbureau beoordeeld.

Het Fonds heeft in 2022 bijzondere aandacht gegeven aan de ICT-risico's inclusief cybercrime en datakwaliteit. Gestreefd wordt naar afdoende volwassenheidsniveaus van de genomen beheersmaatregelen. Voornoemde risico's zijn ook belangrijk in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dat geldt ook voor de ontwikkelingen bij de pensioenadministrateur.

g. Communicatie

Het communicatiebeleid van het Fonds is vastgelegd in het communicatiebeleidsplan voor de langere termijn. Jaarlijks volgt daaruit een jaarplan met de (wettelijk) te ondernemen acties. Het Fonds wil met de communicatie een actieve bijdrage leveren aan het pensioenbewustzijn en pensioeninzicht bij de deelnemers. In dat kader worden de resultaten van een eerder gehouden deelnemersonderzoek betrokken bij de toekomstige actiepunten.

In het communicatiebeleid wordt nu ook rekening gehouden met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Aan AZL is gevraagd in dat kader een communicatieplan op te stellen. De actiepunten voor het lopende jaar zijn vastgelegd.

Aan de vereisten die worden gesteld aan de informatie aan individuen wordt voldaan. Er is voldoende aandacht besteed aan de informatie uit hoofde van de zorgplicht inzake de premieregeling. Pensioen 1-2-3 is volledig geïmplementeerd en het Fonds voert een actief beleid als het gaat om het actueel en compliant houden van de website aan wet- en regelgeving. Het Fonds communiceert voornamelijk digitaal tenzij een deelnemer aangeeft dat niet te willen. Het Fonds hanteert daarbij een maandelijks emailservice.

De visitatiecommissie

Angela Peters

Frank Rijksen

John Ruben (voorzitter)

Reactie bestuur op het verslag van de visitatiecommissie

Het bestuur heeft kennisgenomen van de eindrapportage van de visitatiecommissie en waardeert het algemene oordeel. De goede communicatie zorgt ervoor dat aandachtspunten of vragen tijdig worden besproken. De punten die nog worden benoemd in het verslag van de visitatiecommissie worden door het bestuur ter harte genomen. Het bestuur heeft de geformuleerde aanbevelingen kritisch bekeken en van een eerste reactie voorzien, waarbij een aantal onderwerpen al extra aandacht heeft gekregen dan wel dat hierop inmiddels actie is genomen. Het bestuur zal de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen in het najaar van 2023 met de visitatiecommissie bespreken. Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor de deskundige en efficiënte wijze waarop de visitatiecommissie het onderzoek heeft uitgevoerd. Het bestuur vervolgt de goede samenwerking graag in 2023 en daarna, waarbij er extra aandacht uit zal gaan naar de mogelijke transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Verantwoordingsorgaan

Verslag van het verantwoordingsorgaan

In het kader van de principes van goed pensioenfondsbestuur is met ingang van 1 januari 2008 een Verantwoordingsorgaan (VO) ingesteld. Het Bestuur van het pensioenfonds legt verantwoording af aan het VO over haar beleid en de wijze waarop dit is uitgevoerd en over de naleving van de Pensioenfonds governance principes. Deze principes betreffen zorgvuldig Bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie.

Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, over het door het Bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO toetst het beleid aan het principe van evenwichtige behartiging van de belangen van alle betrokkenen bij het pensioenfonds. Daarnaast brengt het VO advies uit aan het Bestuur over voorgenomen bestuursbesluiten inzake beleidsgebieden die nader in de statuten zijn omschreven.

Het VO heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening over boekjaar 2022, alsmede van de fondsdocumenten zoals statuten, verslagen, pensioenreglementen en het actuariel rapport. Het VO heeft een aantal bijeenkomsten bijgewoond met de directeur, het Bestuur van het fonds en de actuaire en accountant van het fonds. Voorts vonden bijeenkomsten plaats met het Bestuur waarin het jaarverslag en de jaarrekening werden vastgesteld en waarin het Bestuur verdere toelichting verschafte aan het VO over het gevoerde beleid.

Observaties van het Verantwoordingsorgaan

Financiële positie en Indexering

In het afgelopen jaar heeft het pensioenfonds een positieve ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad laten zien. Het jaar werd afgesloten met een beleidsdekkingsgraad van 118,2%. Deze ontwikkeling heeft met name in de tweede helft van 2022 bij velen de gedachte gevoed dat er nu eindelijk een toeslagverlening zou kunnen volgen.

Vanuit de overheid werden er eenmalig versoeperde toeslagregels ingevoerd, onder bepaalde voorwaarden zoals een "intentie tot invaren" in het nieuwe pensioenstelsel én een onderbouwing van de evenwichtigheid over de diverse groepen deelnemers.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad hoger was dan de 110% die van toepassing is voor het toeslagbeleid op basis van de huidige wet- en regelgeving heeft het bestuur toch kunnen besluiten om een toeslag te verlenen per 1 januari 2023.

Door het Bestuur is daarbij zorgvuldig gekeken naar het niveau van toeslagverlening opdat de belangen van de verschillende groepen deelnemers op evenwichtige wijze zijn meegewogen.

Tevens is het van groot belang dat de financiële positie toereikend is, om na toeslagverlening de verplichte reserves beschikbaar te hebben om op verantwoorde wijze het invaren in het nieuwe stelsel te kunnen realiseren.

Uiteindelijk is vastgesteld, in aanwezigheid van het VO, om tot 5% toeslagverlening over te gaan met ingang van 1 januari 2023.

Als VO kunnen we constateren dat alle besluiten hieromtrent in goed overleg binnen het Bestuur en met consensus zijn genomen. De belangen van alle groepen deelnemers zijn evenwichtig meegenomen zonder het belang van een van de groepen te laten prevaleren boven die van andere.

Overgang naar nieuw pensioenstelsel

Ondanks het feit dat nog niet alle wetgeving met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel door het parlement is aangenomen, zijn er al veel maatregelen genomen door het Bestuur om de gewenste activiteiten op het juiste moment te kunnen starten. Het is een zeer complexe materie, waarbij ook om uitgebreidere deskundigheid gevraagd wordt.

Het Bestuur heeft adequate actie genomen om zich te laten adviseren met betrekking tot de verschillende stappen die genomen moeten worden en faciliteert ook het VO om deel te nemen aan webinars en "Q&A sessies" om inzicht te krijgen in het proces van transitie en de stappen die gerealiseerd moet worden. Dit geeft het VO de mogelijkheid om de procesgang nauwlettend te volgen en goed inzicht te krijgen of stappen binnen de beleidskaders, evenwichtig en op het juiste moment worden gezet.

Een belangrijk aspect is de plicht de datakwaliteit te waarborgen. In het nieuwe pensioenstelsel zal elke individuele deelnemer (actieven, gepensioneerden en slapers) een eigen "pensioenpotje" krijgen. Als VO verwachten wij dat het Bestuur ervoor zal zorgen dat de gegevens van iedere belanghebbende correct zijn gecheckt en gewaarborgd, voordat transitie naar het nieuwe stelsel plaatsvindt. Hiervoor zijn door het Bestuur reeds acties gestart.

Communicatie

Het spreekt voor zich dat het belangrijk is om de deelnemers goed en frequent te informeren over alle maatregelen die invloed hebben op de overgang naar het nieuwe stelsel. Middels e-mail berichten van het pensioenfonds en informatie via de website is er frequent informatie verstrekt. Communicatie met de deelnemers zal ook in de komende jaren van zeer groot belang zijn.

De communicatiestrategie van het Bestuur is gericht op informatie en dialoog. De werkgever heeft daarmee ook een belangrijke rol als het gaat om pensioenbewustwording van de actieve deelnemers. Tevens wil het VO ook hier benadrukken dat het wenselijk is dat de deelnemer zelf actief informatie tot zich neemt door bijvoorbeeld de website www.smurfitkappapensioen.nl te raadplegen, en waar er dan nog onduidelijkheden zijn contact te leggen met het pensioenfonds.

In het eerste kwartaal van 2022 is een gedegen onderzoek afgerond onder de deelnemers naar tevredenheid over het pensioenfonds, risicohouding van het pensioenfonds, contractvoorkeur en opvattingen over maatschappelijk verantwoord ondernemen. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat er forse verschillen zijn in beleving bij de verschillende leeftijdsgroepen. De uitkomsten van dit onderzoek zullen in de toekomstige communicatie nadrukkelijk toegelicht worden.

Het VO wil haar teleurstelling uitspreken over het feit dat er slechts een beperkt aantal deelnemers heeft gereageerd op deelname aan dit onderzoek. Op deze plaats willen we benadrukken dat de uitkomst van deze enquête deel uit maakt van het beleid van het pensioenfonds, met name voor wat betreft het lange termijn risico- en beleggingsbeleid, en om die reden uiterst relevant is.

Diversiteit

In de Code Pensioenfondsen is vastgelegd, dat het bestuur van Nederlandse pensioenfondsen in zijn samenstelling een diversiteitsbeleid moet voeren. Ook van de zijde van de Nederlandse Bank (DNB) werd in het verleden herhaaldelijk nadruk gelegd op het feit dat ook ons pensioenfonds hier veel aandacht aan moet besteden.

Het VO komt tot de conclusie dat er thans maatregelen zijn getroffen om nieuwe (aspirant-) bestuursleden te benoemen, waarbij recht wordt gedaan aan het gewenste diversiteitsbeleid.

Visitatie bijeenkomst

Jaarlijks vindt een externe beoordeling van het pensioenfonds plaats door visitatiecommissie VC Holland. Deze visitatie heeft een algeheel karakter in die zin dat alle voor het intern toezicht relevante aandachtgebieden door deze commissie worden beoordeeld. De

naleving van de Code Pensioenfondsen maakt hier tevens deel van uit. Het VO neemt deel aan de bespreking samen met het bestuur en de visitatiecommissie.

De bevindingen en aanbevelingen van het vorige jaar worden verwerkt in de activiteiten van het Bestuur. Controle hierop laat zien dat dit naar goedkeuring van de commissie plaats vindt.

Participatie door het VO in deze bijeenkomst geeft ons de mogelijkheid om direct terugkoppeling te krijgen van het Bestuur op de genomen beslissingen met betrekking tot alle belangrijke aspecten van goed pensioenfondsbestuur.

Lange termijn risicohouding - Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen zijn verplicht een lange termijn risicohouding vast te stellen en deze jaarlijks te toetsen met een haalbaarheidstoets. Getoetst wordt onder andere of het verwachte pensioenresultaat voldoet aan de door het Bestuur gestelde ondergrens én of de afwijking in een slechtweerscenario voldoet aan de gestelde maximale afwijking.

De conclusie is dat het pensioenfonds niet voldoet aan de ondergrens voor het pensioenresultaat middels een afwijking van -5%. In overleg met de sociale partners heeft het Bestuur besloten om dit vooralsnog te accepteren, mede gezien het feit dat de financiële positie zich in 2022 sterk positief heeft ontwikkeld.

Als VO steunen wij dit besluit.

Advies aanvragen 2022

In het afgelopen verslagjaar zijn er geen adviesaanvragen aan het VO voorgelegd.

Het VO is op verschillende momenten betrokken geweest bij overleg met het Bestuur, waarbij ook onder andere de mening van het VO is gevraagd over te nemen beslissingen met betrekking tot toeslagverlening.

OPINIE

Het VO is van mening dat het handelen van het Bestuur en het door haar gevoerde beleid alsmede de beleidskeuzes voor de toekomst in overeenstemming zijn met de principes voor goed pensioenbestuur.

Het Bestuur getuigt van deskundigheid en zorgvuldigheid, van een evenwichtige behartiging van de belangen van alle betrokkenen en van openheid, en voert een communicatiebeleid in overeenstemming met de wet- en regelgeving.

Amsterdam, 12 juni 2023

Reactie bestuur op het verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor zijn verslag en voor de constructieve overleggen gedurende het jaar. Het verantwoordingsorgaan heeft in 2022 – net als in voorgaande jaren – bijgedragen aan het goed functioneren van het pensioenfonds. De input van het verantwoordingsorgaan helpt het bestuur om tot een goede afweging te komen bij de besluitvorming en bij de uitvoering van besluiten. Het bestuur ziet uit naar continuering van de goede samenwerking in 2023 en daarna. Het bestuur zal daarbij zorgen dat het verantwoordingsorgaan tijdig betrokken wordt bij grote dossiers, zoals de mogelijke transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Vaststelling verslag

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Amsterdam op 12 juni 2023.

Het bestuur

Steven Stoffer
Voorzitter

Ton van Gestel
Secretaris

Ed Vervoort

Peter van Dijk

Marc van den Heuvel

Peter Fleurkens

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na bestemming saldo; in duizenden euro)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Vastgoed	71.164	64.708
Aandelen	246.629	380.984
Vastrentende waarden	391.408	453.417
Derivaten	2.476	41.688
	711.677	940.797
Beleggingen voor risico deelnemers [2]		
Vastgoed	274	99
Aandelen	37.071	43.631
Vastrentende waarden	24.436	33.201
Overige beleggingen	805	136
	62.586	77.067
Vorderingen en overlopende activa [3]	1.949	41.676
Liquide middelen [4]	12.840	20.510
Totaal activa	789.052	1.080.050

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Reserves		
Algemene Reserve [5]	125.131	99.975
Premiereserve [6]	4.200	4.200
	129.331	104.175
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [7]	590.714	787.351
Overige technische voorzieningen [8]	2.021	2.115
	592.735	789.466
Voorziening voor risico deelnemers [9]	62.586	77.067
Overige voorzieningen [10]	2.523	2.537
Kortlopende schulden en overlopende passiva [11]	1.877	106.805
Totaal passiva	789.052	1.080.050

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen [12]		
Directe beleggingsopbrengsten	4.994	6.849
Indirecte beleggingsopbrengsten	-178.019	39.377
Kosten van vermogensbeheer	-1.984	-2.412
	-175.009	43.814
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers [13]	-14.459	7.496
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [14]	23.577	24.169
Bijdragen voor risico deelnemers [15]	3.207	3.178
Saldo van overdrachten van rechten voor risico deelnemers [16]	0	10.536
Saldo van overdrachten van rechten [17]	-854	725
Pensioenuitkeringen [18]	-18.536	-17.950
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen [19]		
Pensioenopbouw	-23.027	-24.254
Indexering en overige toeslagen	-39.015	0
Rentetoevoeging	3.883	4.523
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	18.567	18.008
Toename voorziening toekomstige kosten	-777	-821
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	687	666
Kanssystemen	-1.832	-2.004
Wijziging marktrente	245.119	56.363
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	747	-676
Wijziging actuariële grondslagen	-4.452	315
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-3.263	-4.805
	196.637	47.315
Mutatie overige technische voorziening [20]	94	-242

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2022	2021
Mutatie voorziening voor risico deelnemers [21]	14.481	-16.486
Mutatie overige voorzieningen [22]	14	-151
Onttrekkingen beleggingen voor risico deelnemers [23]	-3.229	-4.724
Herverzekering [24]	-44	-61
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [25]	-1.207	-1.282
Overige baten en lasten [26]	484	308
Saldo van baten en lasten	25.156	96.645
Bestemming van het saldo		
Algemene reserve	25.156	96.645
Premiereserve	0	0
	25.156	96.645

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	21.150	22.904
Uitkeringen uit herverzekering	3.135	4.594
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.110	1.612
Overige	1.612	0
	27.007	29.110
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-18.540	-17.944
Overgedragen pensioenverplichtingen	-2.164	-27
Premies herverzekering	-43	-61
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.105	-1.444
Overige	0	-2.541
	-21.852	-22.017
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	4.994	6.847
Verkopen en aflossingen beleggingen	729.325	64.320
	734.319	71.167
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-745.746	-118.529
Kosten van vermogensbeheer	-1.398	-2.409
	-747.144	-120.938
Mutatie liquide middelen	-7.670	-42.678
Saldo liquide middelen 1 januari	20.510	63.188
Saldo liquide middelen 31 december	12.840	20.510

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De activa en passiva worden gewaardeerd op reële waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Continuïteit

Het fonds heeft bij het opstellen van de jaarrekening het continuïteitsprincipe toegepast.

Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:389 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingswijzigingen

Er is een aantal aanpassingen gemaakt in de schatting van de voorziening:

- Het Koninklijk Actuarieel Genootschap heeft in 2022 de prognosetafel AG2022 gepubliceerd. Het fonds heeft besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Door de overstap op de prognosetafel AG2022 stijgt de voorziening met € 4.354.
- Daarnaast is de reservering voor het ingegane wezenpensioen in lijn gebracht met de beschreven methodiek in de abtn. Hierdoor stijgt de voorziening met € 98.

Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Het pensioenfonds heeft bij de samenstelling van dit jaarverslag de uitgangspunten van Titel 9 Boek 2 BW toegepast. Tevens zijn de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ) gevolgd, waarvan in het bijzonder RJ 610 die specifiek geldt voor pensioenfonds.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld.

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Buitenlandse valuta

Activa en passiva in buitenlandse valuta zijn omgerekend in euro's tegen de ultimo jaar geldende koersen.

Beleggingen voor risico pensioenfonds

Indirect Vastgoed

Niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in (semi) open end beleggingsfondsen die beleggen in vastgoed worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Aandelen

Niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in (semi) open end beleggingsfondsen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Vastrentende waarden

Niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in (semi) open end beleggingsfondsen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Derivaten

De beursgenoteerde rentederivaten worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen. De valutaderivaten en niet-beursgenoteerde rentederivaten worden gewaardeerd op basis van een model waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid of waarbij een of meerdere variabelen niet uit een actieve markt zijn af te leiden. Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder de derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder de overige schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

Voor niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in (semi) open end beleggingsfondsen die beleggen in commodities vindt de waardering plaats op reële waarde waarvoor nettovermogenswaarde wordt gehanteerd zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico van deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het pensioenfonds worden aangehouden.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventueel bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan twaalf maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen en worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de nominale waarde.

Het saldo van de bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van GSAM wordt gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde het aandeel van het pensioenfonds in de reële waarden van de financiële instrumenten die GSAM aanhoudt voor rekening en risico van haar opdrachtgevers. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW vormt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans.

Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt deels het saldo van de staat van baten en lasten toegevoegd. Het saldo van baten en lasten wordt gesplitst verdeeld naar de algemene reserve en de premiereserve (zie hieronder).

Premiereserve

Per 1 januari 2015 is de pensioenregeling van het pensioenfonds aangepast. In het principeakkoord d.d. 14 januari 2015 is de nieuwe regeling omschreven. In dit principeakkoord zijn sociale partners verder overeengekomen dat de premiestelling ongewijzigd blijft ten opzichte van 2014. Het verschil tussen de totale lasten bij continuering van de huidige pensioenregeling en van de nieuwe pensioenregeling (inclusief pensioenvoorziening met betrekking tot het salaris boven € 100.000) wordt gereserveerd. Deze middelen kunnen worden gebruikt om de premie van de toekomstige opbouw van pensioenaanspraken te financieren wanneer niet voldaan wordt aan de bepalingen omtrent de kostendekkendheid van de premie.

Vanaf 2021 is deze dotatie niet meer van toepassing. Omdat er ook geen onttrekking plaatsvindt, blijft de premiereserve derhalve in 2022 ongewijzigd.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (TV)

De voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele Ultimate Forward Rate (UFR) zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank wordt gebruikt. Bij de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante-condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen. Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Rentevoet

De gehanteerde marktrente die gebaseerd is op de Ultimate Forward Rate (UFR) zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. In 2022 en 2021 was dit de rentetermijnstructuur per 31 december van het boekjaar zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank inclusief UFR.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de éénjaarsrente primo boekjaar (2022: -0,49%, 2021: -0,53%) berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Sterfte

Prognosetafel AG 2022 (startjaar 2023) met toepassing van Towers Watson ervaringssterftemodel 2020 (2021: Prognosetafel AG 2020 (startjaar 2022) met toepassing van Towers Watson ervaringssterftemodel 2020).

Gehuwdheid

Vóór de pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het onbepaalde partnersysteem, met een leeftijdsafhankelijke gehuwdheidsfrequentie. Na pensioendatum wordt gereserveerd op basis van het bepaalde partnersysteem.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijd van de (gewezen) deelnemer, de nabestaande of de wees wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 2,5 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 3,70% van de netto voorziening (2021: 3,70%).

Toeslagen

Het bestuur besluit elk jaar of, en zo ja in hoeverre, een toeslag kan worden verleend gelet op de financiële situatie van het pensioenfonds en de te verwachten ontwikkeling daarvan. Het pensioenfonds baseert zich hierbij op de beleidsdekkingsgraad op de laatste dag van de maand november voorafgaand aan het kalenderjaar waarin de toeslagverlening plaatsvindt.

Het pensioenfonds kan uitsluitend een toeslag verlenen als:

- de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%;
- de mate van toeslagverlening naar verwachting ook in de toekomst mogelijk blijft (reële dekkingsgraad); en
- de toeslagverlening in overeenstemming is met het herstelplan als dat van toepassing is.

Overige technische voorzieningen

Overige technische voorzieningen worden opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de voorziening voor pensioenverplichtingen, zoals arbeidsongeschiktheidsuitkeringen of overige uitkeringen. Bij de bepaling van de voorziening voor arbeidsongeschiktheid wordt rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschikt worden verklaard. De verplichting wordt geschat op basis van ervaringscijfers.

Voorziening langdurig zieken

Met ingang van 2008 is er ook een voorziening aanwezig voor langdurig zieken. Indien deelnemers langer dan twee jaar ziek zijn, kunnen ze arbeidsongeschikt verklaard worden. Aangezien het pensioenfonds het premievrijstellingsrisico slechts gedeeltelijk (met een stop-loss verzekering) heeft herverzekerd, dient het pensioenfonds een voorziening voor langdurig zieken te vormen. De voorziening is gelijk aan twee maal de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid, waarbij de stop-loss korting buiten beschouwing is gelaten. Deze opslag zou naar verwachting en over een langere periode bezien, voldoende moeten zijn om de kosten voor arbeidsongeschikte deelnemers te financieren.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

Dit betreft de verplichtingen uit hoofde van de beschikbare-premieregeling voor deelnemers. Het beleggingsrisico ligt bij de deelnemers. De voorziening voor risico deelnemers is gewaardeerd volgens dezelfde grondslagen die gelden voor de waardering van de corresponderende beleggingen risico deelnemers.

Overige voorziening

De overige voorziening is gevormd door gestorte bedragen van de werkgever. Deze bedragen zijn gestort in verband met de overname van de waardeoverdracht van de DC-regeling van Stichting Pensioenfonds Smurfit Nederland. De exacte aanwending van de bedragen wordt nader uitgewerkt.

Kortlopende schulden

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Resultaatbepaling

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt, voor wat betreft de aandelen, hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. Tevens wordt hieronder verantwoord de gedeclareerde dividenden en verdiende interest, alsmede de ontvangen provisies uit hoofde van verbruikleen van effecten. De rentes van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet gerealiseerde koersverschillen van de zakelijke en vastrentende waarden;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis;
- valutaverschillen inzake deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Derivaten

Onder deze post worden de volgende resultaten opgenomen: gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen bij swaps- en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de kosten opgenomen die verband houden met het beheer en advies van de beleggingen, met uitzondering van transactiekosten. Transactiekosten zijn de externe kosten die gemaakt worden om een (beleggings-)transacties tot stand te brengen en uit te voeren.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico pensioenfondsen.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen, zoals de herstellpremies, en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen bijdragen in het kader van de beschikbare-premieregeling die zijn gestort door de werkgever. De deelnemers betalen zelf hier niet aan mee. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (TV)

Zie voor de mutatie Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (TV) de grondslagen bij Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (TV).

Mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie pensioenverplichtingen voor risico deelnemers betreft de wijzigingen in de waarde van de technische voorziening voor risico deelnemers.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2021	Aankopen/ Verstrek- kingen	Verkopen aflossingen	Waarde- verandering	Stand ultimo 2022
Vastgoed					
Vastgoed beleggingsfondsen	64.708	0	0	6.456	71.164
	64.708	0	0	6.456	71.164
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	380.984	257.609	-353.798	-38.166	246.629
	380.984	257.609	-353.798	-38.166	246.629
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	453.417	480.691	-443.281	-99.419	391.408
	453.417	480.691	-443.281	-99.419	391.408
Derivaten					
Rentederivaten	19.250	9.084	-1.237	-27.097	0
Valutaderivaten	-231	36.652	-14.204	-19.793	2.424
	19.019	45.736	-15.441	-46.890	2.424
Totaal beleggingen excl. liquide middelen	918.128	784.036	-812.520	-178.019	711.625
Derivaten:					
Valutatermijncontracten	1.562				52
Swaps	21.107				0
Belegd vermogen passiva zijde	22.669				52
Belegd vermogen activa zijde	940.797				711.677

Er zijn geen beleggingen in de deelnemende ondernemingen en de aan haar gelieerde ondernemingen.

De aan- en verkopen bevatten ook de aan- en verkopen in het kader van de transitie. De meeste beleggingen zijn verkocht bij PGGM en weer aangekocht bij Goldman Sachs Asset Management. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 612 miljoen. De beleggingen in het PGGM Private Real Estate Fund en het PVF Particuliere hypotheek fonds zijn in kind overgedragen. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 107 miljoen.

Methodiek bepaling marktwaarde ¹⁾

Level 1: Directe marktnoteringen: beleggingen welke worden verhandeld op actieve en publieke markten. Deze noteringen betreffen alle posities waarvan de reële waarde is gebaseerd op een direct verhandelbare prijs in de huidige marktomstandigheden.

Level 2: Afgeleide marktnoteringen: beleggingen welke worden gewaardeerd middels een model waarbij alle variabelen uit de markt zijn af te leiden. Tevens vallen hieronder de open end fondsbeleggingen waarvan minder frequent een nettovermogenswaarde wordt ontvangen maar waarop wel gehandeld kan worden.

Level 3: Waarderingsmodellen en technieken: hieronder zijn alle beleggingen opgenomen waarvan de reële waarde is gebaseerd op waarderingsmodellen en technieken waarbij inschattingen zijn gemaakt door het management vanwege het ontbreken van volledige waarneembare marktgegevens. Tevens worden hieronder closed end fondsbeleggingen verantwoord.

Ultimo 2022	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
Vastgoed	5.953	71.021	0	76.974
Aandelen	238.736	9	192	238.937
Vastrentende waarden	362.682	31.704	0	394.386
Derivaten	408	0	-15.621	-15.213
Overige beleggingen	16.541	0	0	16.541
	624.320	102.734	-15.429	711.625
Overige balansposten	319	0	0	319
Totaal beleggingen (aansluiting met risicoparagraaf)	624.639	102.734	-15.429	711.944

Ultimo 2021	Level 1	Level 2	Level 3	Totaal
Vastgoed	0	64.708	0	64.708
Aandelen	0	380.984	0	380.984
Vastrentende waarden	0	453.417	0	453.417
Derivaten	0	19.019	0	19.019
Overige beleggingen	0	0	0	0
	0	918.128	0	918.128
Overige balansposten	-30.952	0	0	-30.952
Totaal beleggingen (aansluiting met risicoparagraaf)	-30.952	918.128	0	887.176

1) De tussentelling bij de levelindeling sluit aan bij het balanstotaal van noot [1], Totaal beleggingen excl. liquide middelen en is niet op basis van 'look-through'. De totaalstelling bij de levelindeling sluit aan bij de risicoparagraaf en is op basis van 'look through'.

Eind 2022 heeft er een transitie van de beleggingen plaatsgevonden van PGGM naar GSAM. De strategische beleggingsmix van het pensioenfonds is gelijk gebleven, maar de feitelijke invulling is wel anders. Je ziet dit ook terug in de level-indeling.

[2] Beleggingen voor risico deelnemers

ABN AMRO					
Categorie	Stand ultimo 2021	Aankopen	Verkopen	Indirecte beleggings-resultaten	Stand ultimo 2022
Vastgoed					
Vastgoed beleggingsfondsen	99	2	-5	-21	75
	99	2	-5	-21	75
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	39.855	1.993	-1.276	-5.512	35.060
	39.855	1.993	-1.276	-5.512	35.060
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	26.505	1.193	-1.635	-6.441	19.622
	26.505	1.193	-1.635	-6.441	19.622
Overige beleggingen					
Liquiditeitenfondsen	41	19	0	7	67
	41	19	0	7	67
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	66.500	3.207	-2.916	-11.967	54.824

Alle beleggingen worden gewaardeerd volgens een level 2 methodiek. Voor uitleg over de verschillende methodieken wordt verwezen naar de beschrijving van de levels bij [1].

Nationale Nederlanden					
Categorie	Stand ultimo 2021	Aankopen	Verkopen	Indirecte beleggings- resultaten	Stand ultimo 2022
Vastgoed					
Vastgoed beleggingsfondsen	0	278	-37	-42	199
	0	278	-37	-42	199
Aandelen					
Aandelen beleggingsfondsen	3.776	1	-1.332	-434	2.011
	3.776	1	-1.332	-434	2.011
Vastrentende waarden					
Vastrentende beleggingsfondsen	6.696	398	-618	-1.662	4.814
	6.696	398	-618	-1.662	4.814
Overige beleggingen					
Liquiditeitenfondsen	95	2.288	-1.291	-354	738
	95	2.288	-1.291	-354	738
Totaal beleggingen voor risico deelnemers	10.567	2.965	-3.278	-2.492	7.762

Alle beleggingen worden gewaardeerd volgens een level 2 methodiek. Voor uitleg over de verschillende methodieken wordt verwezen naar de beschrijving van de levels bij [1].

De beleggingen voor risico deelnemers betreffen beleggingen waarbij het beleggingsrisico niet bij het pensioenfonds ligt.

	2022	2021
[3] Vorderingen en overlopende activa		
Af te wikkelen beleggingen	0	38.291
Te vorderen vergoeding beleggingen	1.721	2.750
Premies	0	46
Vordering werkgever inzake Solidus Solutions	220	440
Nog te ontvangen spaarkapitalen	0	48
Overige	8	101
Totaal vorderingen en overlopende activa	1.949	41.676
Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.		
[4] Liquide middelen		
Depotbanken	319	13.928
Banken	12.521	6.582
	12.840	20.510
Liquide middelen aangehouden bij de ING Bank N.V. staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. De liquide middelen aangehouden bij de depotbanken staan niet ter vrije beschikking van het pensioenfonds. Deze gelden staan ter beschikking van GSAM. Op de rekening van de ING Bank is een 'intraday' kredietfaciliteit afgegeven van € 1.100.000,-.		
Passiva		
Reserves		
[5] Algemene reserve		
Stand per 1 januari	99.975	3.330
Saldobestemming boekjaar	25.156	96.645
Stand per 31 december	125.131	99.975

	2022		2021	
[6] Premiereserve				
Stand per 1 januari	4.200		4.200	
Saldobestemming boekjaar	0		0	
Stand per 31 december	4.200		4.200	
Totaal eigen vermogen	129.331		104.175	
<i>Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt</i>	25.605	103,9%	33.757	103,9%
<i>Het vereist eigen vermogen bedraagt</i>	121.229	118,5%	142.320	116,4%
<i>De dekkingsgraad is</i>	125.131	119,1%	99.975	111,5%
<i>De beleidsdekkingsgraad ¹⁾ is</i>		118,2%		106,7%
In 2022 is de dekkingsgraad vastgesteld als het totaal eigen vermogen plus de totale technische voorzieningen gedeeld door de totale technische voorzieningen. De berekening is als volgt: $(125.131 + (590.714 + 2.021 + 62.586)) / (590.714 + 2.021 + 62.586) \times 100\% = 119,1\%$ Het fonds heeft in 2022 een herstelplan ingediend bij DNB, waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad binnen de gekozen hersteltermijn van 10 jaar herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Bij de opstelling van het herstelplan voor 2022 is uitgegaan van het deelnemersbestand ultimo 2021, en is er gebruik gemaakt van de maximale verwachtingswaarden voor rendement en inflatie van de Commissie Parameters. Per einde 2022 ligt de beleidsdekkingsgraad nog steeds onder de vereiste dekkingsgraad en is wettelijk gezien een actualisatie van het herstelplan benodigd. De dekkingsgraad per einde 2022 ligt echter boven de vereiste dekkingsgraad. Hierdoor is, volgens de herstelplansystematiek, de verwachting dat de beleidsdekkingsgraad binnen één jaar stijgt tot een niveau boven de vereiste dekkingsgraad, ook indien er geen sprake is van herstelkracht. DNB heeft het fonds daarom vrijgesteld voor het indienen van een geactualiseerd herstelplan.				

1) De beleidsdekkingsgraad is bepaald als de 12-maands gemiddelde dekkingsgraad waarbij voor het einde van een kwartaal de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de K-Staten De Nederlandsche Bank en voor het einde van het jaar de dekkingsgraad wordt gebruikt zoals gerapporteerd in de J-staten van De Nederlandsche Bank.

	2022	2021
Technische voorzieningen		
[7] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	787.351	834.666
Pensioenopbouw	23.027	24.254
Indexering en overige toeslagen	39.015	0
Rentetoevoeging	-3.883	-4.523
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-18.567	-18.008
Toename voorziening toekomstige kosten	777	821
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-687	-666
Kanssystemen	1.832	2.004
Wijziging marktrente	-245.119	-56.363
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-747	676
Wijziging actuariële grondslagen	4.452	-315
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	3.263	4.805
Stand per 31 december	590.714	787.351
De benodigde rentetoevoeging is gebaseerd op de 1-jaarsrente van -0,49%		
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd:		
Actieve deelnemers	208.578	303.106
Gewezen deelnemers	137.104	195.101
Pensioengerechtigden	245.032	289.144
	590.714	787.351
[8] Overige technische voorzieningen		
<i>Voorziening Langdurig zieken</i>		
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
Stand per 1 januari	2.115	1.873
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-94	242
Stand per 31 december	2.021	2.115
Totaal technische voorzieningen	592.735	789.466
Alle technische voorzieningen hebben een looptijd van langer dan 1 jaar.		

[9] Voorziening voor risico deelnemers

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	2022	2021
Stand per 1 januari	77.067	60.581
Stortingen deelnemers	3.207	3.178
Overname kapitalen Smurfit Nederland	0	10.536
Onttrekkingen deelnemers	-3.229	-4.724
Rendement	-14.459	7.496

62.586
77.067

[10] Overige voorzieningen

Het verloop van de voorziening is als volgt:

Stand per 1 januari	2.537	2.386
Mutatie	-14	151
Aanwending	0	0

2.523
2.537

[11] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Derivaten	52	22.669
Beleggingen	586	83.197
Premies	441	0
Belastingen en sociale premies	378	372
Uitkeringen	2	0
Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten	162	165
Nog te muteren spaarkapitalen	94	343
Overige	162	59

1.877
106.805

De kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan 1 jaar.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Er zijn meerjarige contracten afgesloten met Goldman Sachs Asset Management, AZL en Zwitserleven. De contracten met AZL en Zwitserleven zijn jaarlijks opzegbaar. Het contract met GSAM is na 3 jaar (eind 2025) jaarlijks opzegbaar met een opzegtermijn van 9 maanden. De verwachte kosten 2023 zijn onzeker en afhankelijk van de grondslag. De kosten van Goldman Sachs Asset Management zijn vaste jaarlijkse bedragen die in het contract zijn vastgelegd. De kosten van AZL zijn afhankelijk van het aantal deelnemers. De kosten van Zwitserleven zijn afhankelijk van de populatie van het fonds en de actuariële grondslagen van de verzekeraar. De verwachting is dat de totale kosten door de toegenomen infaltie en de extra uitgaven voor het nieuwe pensioenstelsel zullen stijgen.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen het pensioenfonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. De bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsovereenkomst afgesloten met de werkgever ten aanzien van de uitvoering van het pensioenreglement. Hierin zijn de volgende zaken opgenomen, waaronder de zorgplicht van de werkgever inzake de aanlevering van de basisgegevens en procedures bij premieachterstand.

Gebeurtenissen na balansdatum

nUFR

Conform de Pensioenwet toetst de Commissie Parameters uiterlijk iedere vijf jaar de voorgeschreven economische en rekenkundige uitgangspunten en komt vervolgens met haar oordeel. Het vorige advies dateert van 2019. Met de mogelijke inwerkingtreding van de Wtp per 1 juli 2023 is de Commissie gevraagd om eerder met een nieuw advies te komen

Onderdeel van het advies is het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. Met het advies heeft DNB besloten een aanpassing door te voeren in de UFR-methode die vanaf 1 januari 2021 stapsgewijs werd doorgevoerd. De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve.

In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methode. De meest recente aanpassing hierin dateert van 1 januari 2022. De wijziging volgens het advies van de Commissie van 30 november 2022 gaat in per 1 januari 2023. De impact van de verschillende aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuren op de voorzieningen en dekkingsgraden is in de volgende tabel weergegeven.

	Huidig	2023
	75% UFR / 25% nUFR	50% UFR / 50% nUFR
Technische voorziening	592.735	594.418
Dekkingsgraad	119,1%	118,8%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	118,5%	118,5%

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Baten en lasten	2022	2021
[12] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	0	0
Aandelen	4	0
Vastrentende waarden	4.839	4.519
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	177	2.464
Subtotaal	5.020	6.983
Banken	-56	-134
Waardeoverdrachten	0	0
Overige	30	0
Totaal directe beleggingsopbrengsten	4.994	6.849
Indirecte beleggingsopbrengsten		
Vastgoed	6.456	7.940
Aandelen	-38.166	87.207
Vastrentende waarden	-99.419	-16.740
Derivaten	-46.890	-39.030
Overige beleggingen	0	0
	-178.019	39.377
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-2.246	-2.247
Beleggingsadvies	262	-165
Totaal kosten vermogensbeheer	-1.984	-2.412

In 2022 zijn de beleggingen, op verzoek van PGGM, overgedragen naar een andere vermogensbeheerder. Deze vermogensbeheerder is GSAM. De kosten die gemoeid zijn met deze transitie worden door PGGM vergoed. Deze vergoeding is opgenomen onder beleggingsadvies. Een deel van deze kosten (met name transactiekosten) is in de koers verdisconteerd zijn en dus niet zichtbaar in de directe kosten. Hierdoor is de vergoeding hoger dan de directe kosten en lijkt het beleggingsadvies een positief resultaat op te leveren.

	2022	2021
Totale kosten vermogensbeheer per beleggingscategorie		
Zakelijke waarden	-898	-1.144
Vastrentende waarden	-1.409	-1.086
Overlay	61	-165
Overige beleggingen	262	-17
PGGM	-975	0
	-1.984	-2.412
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-175.009	43.814
[13] Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers		
Vastgoed	-63	27
Aandelen	-5.946	9.315
Vastrentende waarden	-8.103	-1.871
Overige beleggingen	-347	25
	-14.459	7.496
[14] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werkgeversaandeel	15.365	14.854
Werknemersaandeel	5.077	4.721
Inkoopsommen vanuit ABN AMRO	2.963	4.140
Inkoopsommen vanuit Nationale Nederlanden	172	454
	23.577	24.169
Feitelijke premie	23.649	22.752
Kostendeekkende premie	32.825	34.168
Gedempte kostendeekkende premie	23.383	22.260
De feitelijke premie bestaat uit het werkgeversaandeel en het werknemersaandeel van [14] en de Bijdragen voor risico deelnemers [15] (15.365+5.077+3.207)		
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	21.782	23.018
Opslag in stand houden vereist vermogen	4.293	4.399
Opslag voor uitvoeringskosten	900	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	2.066	2.117
Bijdrage BP-regeling	3.784	3.734
	32.825	34.168

	2022	2021
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	10.015	9.495
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.038	1.875
Opslag voor uitvoeringskosten	900	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	1.305	1.221
Voorwaardelijke componenten	5.341	5.035
Bijdrage BP-regeling	3.784	3.734
	23.383	22.260
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
Actuarieel benodigd	10.015	9.495
Opslag in stand houden vereist vermogen	2.038	1.875
Opslag voor uitvoeringskosten	900	900
Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	1.305	1.221
Voorwaardelijke componenten	5.341	5.035
Bijdrage BP-regeling	3.784	3.734
Premiemarge	266	492
	23.649	22.752
De feitelijke premie betreft een doorsneepremie en dient conform het premiebeleid van het pensioenfonds minimaal gelijk te zijn aan de gedempte kostendeekkende premie. Het fonds maakt gebruik van de wettelijke mogelijkheid de premie te dempen. In de abtn is opgenomen dat de premie voor 2022 wordt gebaseerd op het verwacht toekomstig rendement dat volgt uit de strategische beleggingsportefeuille van het fonds, rekening houdend met een indexatieafslag (zoals wettelijk voorgeschreven). De opslag voor het bereiken c.q. in stand houden van het vereist eigen vermogen op 1 januari 2022 is procentueel gelijk aan de opslag bij de kostendeekkende premie. De kostendeekkende premie is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank. Het verschil tussen de kostendeekkende premie en gedempte kostendeekkende premie wordt derhalve veroorzaakt door een verschil in gehanteerde rente. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.		

	2022	2021
[15] Bijdragen voor risico deelnemers		
Stortingen in de beleggingsfondsen bij ABN AMRO door de werkgever	3.207	3.178
	3.207	3.178
[16] Saldo van overdrachten van rechten voor risico deelnemers		
Overname kapitalen Smurfit Nederland	0	10.536
	0	10.536
[17] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.110	907
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.964	-182
	-854	725
[18] Pensioenuitkeringen		
<i>Pensioenen</i>		
Ouderdomspensioen	-15.890	-15.409
Partnerpensioen	-2.372	-2.269
Wezenpensioen	-81	-34
Invaliditeitspensioen	-134	-153
Subtotaal	-18.477	-17.865
<i>Andere uitkeringen</i>		
Afkoopsommen	-19	-40
Overige uitkeringen	-40	-45
Subtotaal	-59	-85
Totaal pensioenuitkeringen	-18.536	-17.950

	2022	2021
[19] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
Pensioenopbouw	-23.027	-24.254
Indexering en overige toeslagen	-39.015	0
Rentetoevoeging	3.883	4.523
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	18.567	18.008
Toename voorziening toekomstige kosten	-777	-821
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	687	666
Kanssystemen	-1.832	-2.004
Wijziging marktrente	245.119	56.363
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	747	-676
Wijziging actuariële grondslagen	-4.452	315
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-3.263	-4.805
	196.637	47.315
[20] Mutatie overige technische voorzieningen		
<i>Mutatie voorziening langdurig zieken</i>		
Mutatie boekjaar	94	-242
	94	-242
[21] Mutatie voorziening voor risico deelnemers		
Stortingen deelnemers	-3.207	-13.714
Onttrekkingen deelnemers	3.229	4.724
Rendement	14.459	-7.496
	14.481	-16.486
[22] Mutatie overige voorzieningen		
Storting	14	-151
Aanwending	0	0
	14	-151
[23] Onttrekkingen beleggingen voor risico deelnemers	-3.229	-4.724

[24] Herverzekering

Premies herverzekering

Overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico

	2022	2021
	-44	-61
	-44	-61
<i>Uitkeringen uit herverzekering</i>		
WAO-hiatenpensioen	0	0
Kapitaal bij overlijden	0	0
	0	0
	-44	-61
[25] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie AZL	-654	-656
Incidentele werkzaamheden AZL	-187	-233
Onafhankelijk accountant ¹⁾	-64	-90
Actuaris	-269	-173
Kosten visitatie	-18	-18
Toezichtskosten	-51	-50
Contributies en bijdragen	-20	-7
Overige kosten	77	-55
terug te vorderen ksten PGGM	-133	0
Totaal Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.207	-1.282

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten voor 2022 bedragen € 320,- (2021: € 350,-) per deelnemer. Hierbij is het aantal deelnemers gelijk aan het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden.

1) Deze kosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2022	2021
Controle van de jaarrekening huidig verslagjaar	-64	-57
Controle van de jaarrekening voorgaand verslagjaar	0	0
Andere controlewerkzaamheden	0	0
Fiscale advisering	0	-33
Andere niet-controlediensten	0	0
	-64	-90

Bovenstaande honoraria hebben betrekking op de werkzaamheden van het betreffende controlejaar die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. behoort.

	2022	2021
[26] Overige baten en lasten		
Belastingdienst (teruggave omzet- en dividendbelasting)	230	158
Vrijval kapitaal zonder nabestaanden	268	0
Diversen	-14	150
	484	308
Saldo van baten en lasten	25.156	96.645

Bezoldiging bestuursleden en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2022 zijn de volgende vergoedingen betaald.

Betaalde vergoedingen bestuur en/of VO	2022	2021
Bestuursvergoedingen	17	14
Vergoedingen Verantwoordingsorgaan	3	2
	20	16

Personeel

Gedurende het boekjaar 2022 en 2021 had het pensioenfonds geen personeelsleden in dienst.

Actuariële analyse van het saldo

Analyse jaarresultaat

	2022	2021
Wijziging rentetermijnstructuur	245.119	48.337
Beleggingsopbrengsten	-171.126	56.363
Premies en koopsommen	-4.306	-6.461
Waardeoverdrachten	-107	49
Kosten	380	284
Uitkeringen	31	58
Sterfte	-657	-859
Arbeidsongeschiktheid	-813	-1.387
Reguliere mutaties	-128	-211
Toeslagverlening	-39.015	0
Wijziging Actuariële grondslagen	-4.452	0
Overige mutaties TV	0	315
Andere oorzaken	230	157
Totaal jaarresultaat	25.156	96.645

Bestemming saldo van baten en lasten

Resultaat verdeling

In de bestuursvergadering van 12 juni 2023 heeft het bestuur besloten het resultaat over het boekjaar 2022 als volgt te verdelen:

	2022
	x € 1.000
Algemene reserve	25.156
Premiereserve	0
	25.156

Risicoparagraaf

(bedragen in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoets aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6, S8 en S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022 van 118,5% en 2021 van 116,4%.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	41.554	4,7	11.678	0,7
Aandelen- en vastgoedrisico (S2)	88.768	13,7	115.600	13,9
Valutarisico (S3)	22.178	0,7	25.741	0,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	10.751	1,1	29.776	2,4
Verzekeringstechnisch risico (S6)	14.832	0,3	20.146	0,4
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer risico (S10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie- en correlatie-effect	-56.854		-60.621	
Vereist eigen vermogen	121.229	20,5	142.320	18,0
Afname toerekening totale technische voorziening		-2,0		-1,6
	121.229	18,5	142.320	16,4
Aanwezige dekkingsgraad		119,1		111,5
Beleidsdekkingsgraad		118,2		106,7
Minimaal vereiste dekkingsgraad		103,9		103,9
Strategisch vereiste dekkingsgraad		118,5		116,4
Feitelijk vereiste dekkingsgraad		117,5		117,9

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2022 lager dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds in een tekort verkeert. In boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 118,2%. Afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2021 van 106,7%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 11,5%-punt.

Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratiecijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief rentederivaten) 2,1 (2021: 9,2)

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 11,5 (2021: 16,8)

Duratie van de pensioenverplichtingen 16,9 (2021: 19,1)

Het pensioenfonds dekt strategisch 40,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 40,0% op basis van de swapcurve is eind 2022 equivalent met een renteafdekking van 40,3% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 48,4% eind 2022.

De renteafdekking vindt plaats door te beleggen in de NN Duration Matching (M, L en XL) beleggingsfondsen.

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 35.967 (3,9%) en voor het strategisch renterisico 41.554 (4,7%).

Aandelen- en vastgoedrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en alternatieve beleggingen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen en vastgoed per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	5.953	1,9	64.708	14,5
Niet-beursgenoteerd vastgoed	71.021	22,4	0	0,0
Ontwikkelde markten (Mature markets)	207.796	65,8	329.100	73,8
Opkomende markten (Emerging markets)	30.949	9,8	51.884	11,7
Private Equity	192	0,1	0	0,0
	315.911	100,0	445.692	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch aandelen- en vastgoedrisico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk aandelen- en vastgoedrisico bedraagt 85.749 (13,3%) en voor het strategisch aandelen- en vastgoedrisico 88.768 (13,7%).

Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Afdekking van het valutarisico vindt plaats via derivatencontracten.

Verdeling totale beleggingsportefeuille naar vreemde valuta

	Beleggingen in vreemde valuta		Valuta- derivaten	Netto positie	
	€	%	€	€	%
Euro	406.684	55,9	192.276	598.960	84,1
Amerikaanse dollar	177.701	24,4	-179.666	-1.965	-0,3
Japanse yen	18.348	2,5	-15.978	2.370	0,3
Britse pond	9.340	1,3	-11.844	-2.504	-0,4
Overige valuta	115.083	15,8	0	115.083	16,2
	727.156	100,0	-15.212	711.944	100,0

Strategisch dekt het fonds 78,6% van haar niet-euro beleggingen af.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt 21.665 (0,7%) en voor het strategisch valuta risico 22.178 (0,7%).

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolumen over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	76.286	19,3	144.343	31,8
AA	14.104	3,6	152.741	33,7
A	34.316	8,7	42.882	9,5
BBB	57.197	14,5	63.354	14,0
Lager dan BBB	14.465	3,7	10.838	2,4
Geen rating	198.018	50,2	39.259	8,6
	394.386	100,0	453.417	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	205.340	52,1	7.529	1,7
Resterende looptijd 1 <> 5 jaar	88.105	22,3	72.230	15,9
Resterende looptijd >= 5 jaar	100.941	25,6	373.658	82,4
	394.386	100,0	453.417	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 10.667 (1,1%) en voor het strategisch kredietrisico van 10.751 (1,1%).

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnisch risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 14.832 (0,3%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 14.832 (0,3%).

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen.

De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling totale beleggingen per regio:</i>				
Europa	422.797	59,4	512.110	57,7
Noord Amerika en overige dollarzone	162.597	22,8	239.460	27,0
Azië	31.724	4,5	52.296	5,9
Opkomende markten	69.884	9,8	95.243	10,7
Overige	24.942	3,5	-11.933	-1,3
	711.944	100,0	887.176	100,0

Totale beleggingen

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling aandelen per sector:</i>				
Basisindustrieën (grondstoffen)	10.281	4,3	16.423	4,3
Duurzame consumenten goederen	26.742	11,2	45.330	11,9
Niet-duurzame consumentengoederen	19.244	8,1	27.153	7,1
Energie	13.652	5,7	10.721	2,8
Gezondheidszorg	35.948	15,0	43.265	11,4
Financiële dienstverlening	37.975	15,9	55.719	14,6
Industriële ondernemingen	20.294	8,5	44.865	11,8
Informatietechnologie	51.163	21,5	85.304	22,4
Nutsbedrijven	5.129	2,1	8.085	2,1
Telecommunicatie	17.266	7,2	33.165	8,7
Overig	1.243	0,5	10.954	2,9
	238.937	100,0	380.984	100,0

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in Smurfit Kappa Group en de aan haar gelieerde ondernemingen.

Hoogte buffer

In het standaardmodel is geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico. Het risico dient sec kwalitatief toegelicht te worden.

Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Het pensioenfonds hanteert een grotendeels passieve beleggingsstrategie en er is derhalve geen sprake van een actief beheer risico.

Effect toerekenen naar totale vereiste dekkinggraad

Om van de vereiste dekkinggraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkinggraad dient een aanpassing van -1,8%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van -2,0%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een voorziening voor risico deelnemers heeft.

De jaarrekening is vastgesteld te Amsterdam op 12 juni 2023.

Het Bestuur

Steven Stoffer
Voorzitter

Ton van Gestel
Secretaris

Ed Vervoort

Marc van den Heuvel

Peter van Dijk

Peter Fleurkens

Overige gegevens

Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen omtrent de resultaatbestemming

Op basis van artikel 4 "Inkomsten en uitgaven" van de statuten van het pensioenfonds worden de uit de statuten en het pensioenreglement voortvloeiende pensioenverplichtingen volledig door waarden gedekt, waarbij het saldo van baten en lasten wordt toegevoegd dan wel onttrokken.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland te Oosterhout is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.215.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 147.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendeekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Amsterdam, 12 juni 2023

drs. Jack Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland

Verklaring over de jaarrekening 2022

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland te Eindhoven gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022;
- de staat van baten en lasten over 2022; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit, en de aangelegenheden daaruit, bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur

inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar het hoofdstuk 'Frauderisico's en naleving wet- en regelgeving' van het bestuursverslag, waarin het bestuur zijn analyse en overwegingen ten aanzien van frauderisico's heeft opgenomen. Het bestuur concludeert dat dit risico voldoende wordt beheerst door middel van mitigerende maatregelen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het bestuur, het integriteitsplan, de gedragscode en de klokkenluidersregeling, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersingsmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<i>Frauderisico inzake de inherente mogelijkheid van het bestuur om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken</i> Volgens de controlestandaarden is het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in alle entiteiten aanwezig. Inherent bevindt het bestuur van een entiteit zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur in: – journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; – schattingen; – significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Wij hebben de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de werking van de maatregelen getoetst in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten. Daarnaast hebben wij de opzet en implementatie geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing en de werking van de maatregelen getoetst voor het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Wij hebben getoetst of de journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn. Wij zijn alert geweest op mogelijk significante transacties buiten de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie. Ten aanzien van de belangrijkste schattingen, de waardering van de fondsspecifieke elementen in de technische voorzieningen en niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: – beoordeling van wijzigingen als gevolg van aanpassing sterftegrondslagen en fondsspecifieke ervaringssterfte; – beoordeling van de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten; – overleg met en beoordeling van het rapport van de certificerend actuaaris; – aansluiting van de waarde van beleggingsfondsen met de nettovermogenswaarde zoals vermeld in de (gecontroleerde) jaarverslagen van de beleggingsfondsen; – uitvoering van back-testingwerkzaamheden voor beleggingsfondsen waarvoor geen gecontroleerde nettovermogenswaarde beschikbaar is per balansdatum. Wij hebben bij onze controle van de schattingsposten geen aanwijzingen van tendenties als gevolg van belangen van het bestuur geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben tevens niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Ook hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en de Belastingdienst en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was, hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de bedrijfsactiviteiten van het fonds voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.

Op basis van de verkregen controle-informatie hebben wij vastgesteld of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het fonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten.

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast, zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen in de onderdelen Herstelplan op pagina 17 in het bestuursverslag en de toelichting bij Reserves op pagina 75 in de jaarrekening bevindt het fonds zich op balansdatum in een tekortsituatie. De Nederlandsche Bank heeft vrijstelling verleend tot het indienen van een geactualiseerd herstelplan 2023 zoals toegelicht op pagina 75 in de jaarrekening. Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben verkregen en door het bestuur te bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Het bestuur heeft hierbij onder andere aandacht besteed aan:
 - de uitgangspunten van het fondsbeleid;
 - de relatie met en de ontwikkelingen bij de werkgever;
 - de relatie met en de ontwikkelingen bij de sociale partners;
 - de financiële positie van en de ontwikkelingen bij het fonds.
- Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 12 juni 2023

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2022 van Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlagen

Bijlage 1, Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Productbenaming: Middelloonregeling Smurfit Kappa Pensioenfonds

Identificatiecode voor juridische entiteit (LEI): 724500M2NQG4CRY3ES09

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?	
☐ Ja	☒ ☐ Nee
Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen. De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van ecologisch duurzame economische activiteiten is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen al dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.	☐ Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaal aandeel duurzame beleggingen van % ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ met een sociale doelstelling ☒ Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen
☐ Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan: ☐ in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie ☐ Er zijn duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan	

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Het pensioenfonds voert een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid waarbij het de volgende thema's centraal stelt:

- Klimaatverandering: ondernemingen en landen die oplossingen bieden of risico's lopen in relatie tot klimaatverandering of kansen benutten als gevolg van klimaatverandering;
- Mensenrechten: ondernemingen die mensenrechten-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;
- Arbeidsnormen: ondernemingen die arbeidsnormen-principes van Global Compact & OESO richtlijnen schenden;

- Milieu: ondernemingen die milieunormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden;
- Anti-corruptie: ondernemingen die anti-corruptienormen van Global Compact & OESO-richtlijnen schenden

Deze kenmerken zijn de afgelopen periode in de beleggingsportefeuille gerealiseerd conform de eisen van het uitsluitingsbeleid. Ten aanzien van klimaatverandering heeft het pensioenfonds voor alle aandelen en bedrijfsobligatiebeleggingen beleggingsfondsen geselecteerd die niet beleggen in mijnbouwbedrijven waarvoor thermische kolen delving een significant deel van bedrijfsactiviteiten betreft.

Ten aanzien van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie heeft het pensioenfonds voor alle aandelen en bedrijfsobligatiebeleggingen beleggingsfondsen geselecteerd die niet beleggen in grove schenders van deze normen.

● ***Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?***

Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de OESO zijn via fondsselectie uitgesloten van de aandelen en bedrijfsobligatiebeleggingen.

Producenten van controversiële wapens zijn via fondsselectie uitgesloten van de aandelen en bedrijfsobligatiebeleggingen

● ***...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?***

N.v.t.

● ***Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?***

Het pensioenfonds hanteerde geen doelstelling voor duurzame beleggingen in de zin van de artikel 2 (17) SFDR.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?***

N.v.t.

— ***Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?***

N.v.t.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

N.v.t.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen en op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft geen rekening gehouden met ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren in de zin van de SFDR wetgeving.

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: van 1 januari 2022 tot 31 december 2022

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Gewicht (%)	Sector	Land
Government of Germany	3,44	Governments and Agencies	DE
Government of the Netherlands	2,98	Governments and Agencies	NL
European Union	1,62	Governments and Agencies	BE
Enel SpA	1,39	Information Technology	IT
RWE AG	1,01	Utilities	DE
Apple, Inc.	0,99	Information Technology	US
Banque Fédérative du Crédit Mutuel SA	0,88	Financials	FR
National Australia Bank Ltd.	0,86	Financials	AU
DNB Bank ASA	0,73	Financials	NO
The Toronto-Dominion Bank	0,71	Financials	CA
Microsoft Corp.	0,70	Information Technology	US
Fidelity National Information Services, Inc.	0,70	Information Technology	US
Royal Bank of Canada (London Branch)	0,66	Financials	CA
Nykredit Realkredit A/S	0,60	Financials	DK
Danaher Corp.	0,60	Information Technology	US

Dit betreft de grootste beleggingen in overheden en bedrijven per ultimo 2022

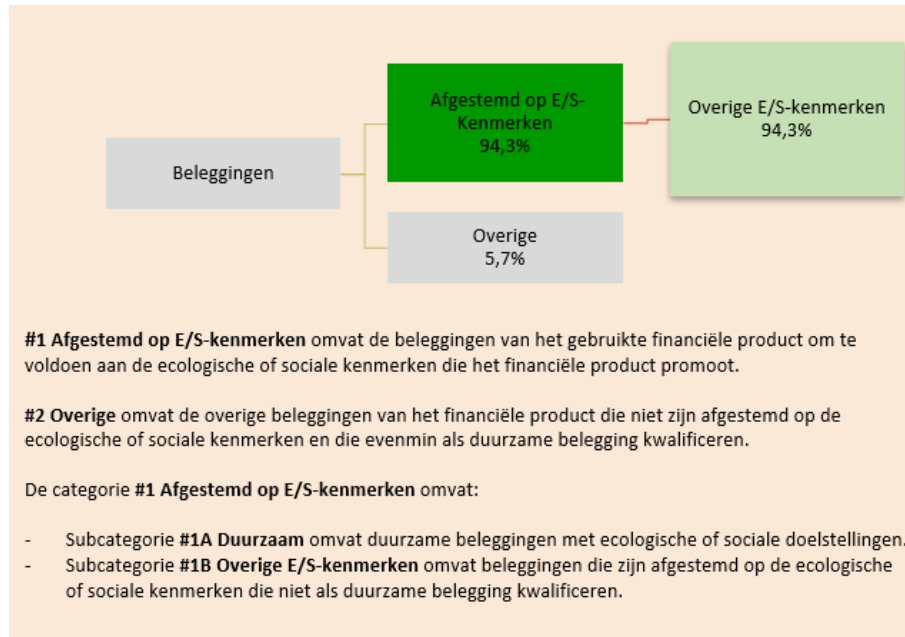

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie de Asset Allocatie op de volgende pagina

● Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa%
Communication Services	2,93
Consumer Discretionary	4,04
Consumer Staples	2,95
Energy	2,07
Financials	21,81
Governments and Agencies	13,73
Health Care	5,76
Industrials	3,79
Information Technology	12,80
Materials	1,69
Real Estate	11,25
Utilities	4,13
Overige	13,06

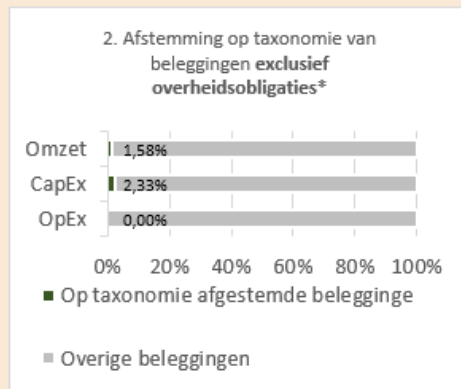
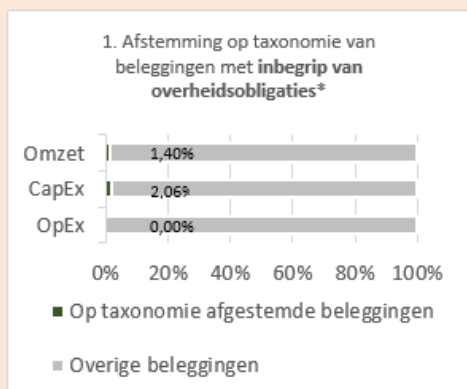
In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie; - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.*

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Faciliterende

activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten

zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissies hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

- ***Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?***

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens niet beschikbare data

- ***Hoe verhiel het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?***

0%

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de EU-taxonomie.

Wat was het minimumaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

0%

 zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU 2020/852).

Wat was het minimaandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn de fondsbeleggingen in staatsobligaties van opkomende landen in lokale valuta

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:
 Het pensioenfonds heeft beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weren en een betrokkenheidsbeleid voeren (stemmen en engagement).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukennmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Bijlage 2, begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling voorziening pensioenverplichtingen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde (DNB) dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Beleidsmonitor

Met behulp van de beleidsmonitor heeft het bestuur inzicht in de werkelijke beweging van de dekkingsgraad over het afgelopen jaar. De beweging van de dekkingsgraad wordt op dagbasis bepaald, waarmee een indruk van de opgetreden volatiliteit wordt verkregen.

Tevens heeft het bestuur door middel van de beleidsmonitor inzicht in de beweging van de streefgrens en de mate van afdekking van het renterisico.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code komt voor pensioenfondsen in de plaats van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur, die de Stichting van de Arbeid in 2005 heeft gepubliceerd.

De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Collateral

In onderpand gegeven zekerheden ter dekking van aangegane marginverplichtingen –dit betreft de verplichting van beleggers om een waarborgsom in geld of dekking in de vorm van effecten te storten bij hun bank of commissionair bij het schrijven van opties of andere afgeleide producten– welke voortkomen uit hoofde van de aangegane derivatenpositie(s).

Commodity

Beleggingsklasse die betrekking heeft op grondstoffen.

Contante waarde

De waarde die op dit moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met rente-aangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen. Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Creditspread

Dit is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen (debiteur) en de uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%. Het fonds kent diverse dekkingsgraden: de marktwaarde dekkingsgraad en de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad (ook wel FTK-dekkingsgraad genoemd) inclusief de beleidsdekkingsgraad.

De DNB-dekkingsgraad is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

De marktwaarde-dekkingsgraad wordt gebruikt in het beleidskader van het fonds en wordt vastgesteld op basis van de marktrente.

De Nederlandsche Bank

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

Dit is de aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve.

Doorsneepremie

De premie die voor de deelnemers uniform is vastgesteld zonder rekening te houden met individuele verschillen in leeftijd, burgerlijke staat of geslacht.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Effectentypisch gedragstoezicht

Gedragstoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragstoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragstoezicht is de consumentenbescherming. Effectentypisch gedragstoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

Emerging Markets

Opkomende markten.

Ervaringssterfte

Uit onderzoeken blijkt dat sterfte onder collectief verzekerden bij pensioenfondsen en levensverzekeraar lager ligt dan de bevolkingssterfte. Dit effect is sterker naar mate het verzekerde pensioenbedrag hoger is. Om hiermee rekening te houden bij het maken van berekeningen kan een pensioenfonds de 'ervaringssterfte' vaststellen: de in pensioenbedragen gemeten verhouding tussen bevolkingssterfte en waargenomen sterfte in het pensioenfonds.

ESG-beleggen (Environmental, Social and Governance)

Beleggen, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de financiële aspecten van bedrijven, maar er ook oog is voor milieu sociaal beleid en een goede ondernemingsstructuur.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het toezichtregime dat van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen.

Forward curve

Geeft de toekomstige renteniveaus weer zoals die berekend kunnen worden op basis van de huidige curve.

Franchise

Het deel van het pensioengevend salaris dat voor de pensioenberekening buiten beschouwing wordt gelaten. Dit deel wordt geacht door de AOW-uitkering voldoende van pensioen te worden voorzien.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en eventuele medewerkers van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijk informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweersscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Herstelplan

Vanuit het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK) hanteert De Nederland Bank vanaf 2015 een aanpak met herstelplannen. Indien een Pensioenfonds in een tekort verkeerd moet het een herstelplan opstellen. Elk jaar moet een pensioenfonds opnieuw aantonen dat het vanaf dat moment kan herstellen binnen de wettelijke hersteltermijn.

Herverzekering

Het door een pensioenfonds geheel of gedeeltelijk onderbrengen van een pensioenregeling in een levensverzekeringsovereenkomst en/of het door een pensioenfonds onderbrengen van (extra hoge) risico's bij een levensverzekeraar, zoals overlijdens- en invaliditeitsrisico's (risicoherverzekering).

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip "toeslag".

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een onafhankelijk accountant naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Kritische dekkingsgraad

De kritische dekkingsgraad is de grens waaronder een pensioenfonds niet meer tijdig kan herstellen tot het vereist eigen vermogen binnen de termijn van het herstelplan.

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Leeftijdsterugstelling

Het bewust kijken in de overlevingstafel (sterftetafel) bij een jongere leeftijd dan de daadwerkelijke leeftijd, om zo te anticiperen op een toekomstige stijging van de gemiddelde levensduur van de gehele bevolking of van een bevolkingsgroep (bijvoorbeeld alleen mannen of alleen vrouwen).

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Beleggen, waarbij niet alleen wordt gekeken naar de financiële aspecten van bedrijven, maar er ook oog is voor mens en milieu.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkingsgraad

Dit is de dekkingsgraad waarbij de verplichtingen van het fonds zijn vastgesteld op basis van de marktrente. Deze marktwaarde-dekkingsgraad wordt gehanteerd voor beleidsbeslissingen (zoals premievaststelling en toeslagverlening).

Middelloodsysteem

Pensioensysteem waarbij aan het einde van de deelneming toe te kennen pensioen is gerelateerd aan de gemiddelde pensioengrondslag over de gehele periode van deelneming aan de pensioenregeling.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Aan de hand van statistische gegevens opgestelde lijst, waaruit men kan aflezen hoe groot de gemiddelde levensduur of sterftkans is van een persoon van een bepaalde leeftijd.

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de (huwelijks) partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 staat voor een aanpak waarbij de deelnemer informatie over de pensioenregeling in drie lagen ontvangt:

- 1 De eerste laag wordt op papier verstrekt en vervangt de startbrief voor nieuwe indiensttreders (nieuwe deelnemers). Er staat kort de belangrijkste informatie in over de pensioenregeling (niet gepersonaliseerd). Deze laag 1 wordt door het pensioenfonds met een brief verstrekt waarbij de deelnemer wordt gewezen op toekomstige digitale communicatie. Bij het pensioenfonds worden de begeleidende brief en de eerste laag standaard opgenomen in Mijn Pensioencijfers, het deelnemersportaal van het fonds.
- 2 In de tweede laag vindt de deelnemer een verdere toelichting op de individuele pensioenregeling. Die tweede laag kan de deelnemer vinden op de website van het fonds. Op die manier is de informatie ook toegankelijk voor de bestaande deelnemers.
- 3 Wie alles tot in detail wil weten over bijvoorbeeld het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst, enzovoort, vindt dat in de derde laag van informatie. Al deze documenten staan op de website van het pensioenfonds.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenfederatie

Organisatie die de gemeenschappelijke belangen behartigt van aangesloten Nederlandse pensioenfondsen. De Pensioenfederatie is voortgekomen uit een samenwerking van de koepels voor ondernemingspensioenfondsen (OPF), beroepspensioenfondsen (UvB) en bedrijfstakpensioenfondsen (VB).

Pensioengrondslag

Het bedrag waarover pensioen wordt toegekend. Dit is het voor het pensioen meetellende salaris (inclusief ploegentoeslag) minus de franchise.

Pensioenovereenkomst

De arbeidsvoorwaardelijke afspraken tussen de werkgevers(organisaties) en de werknemers(organisaties) welke betrekking hebben op pensioen. De pensioenovereenkomst is onderdeel van de arbeidsovereenkomst.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het pensioenregister is op 6 januari 2011 in werking getreden.

Pensioenresultaat

De maat van koopkrachtbehoud van de nu opgebouwde pensioenen.

Pensioenwet

De wet die vanaf 1 januari 2007 de voormalige Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) vervangt.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft eerst de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen en later de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor goed pensioenfondsbestuur. Deze waarborging voor goed bestuur (principes voor goed pensioenfondsbestuur en vanaf 1-1-2014 de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de op 1 januari 2007 in werking getreden Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid voor de besturen van pensioenfondsen om te komen tot goed pensioenfondsbestuur. De principes voor goed pensioenfondsbestuur zijn verankerd in de Pensioenwet en hebben betrekking op de onderdelen: zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording alsmede intern toezicht.

Deze Principes zijn vanaf 1 januari 2014 vervangen door de Code Pensioenfondsen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effectentypisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Real Estate

Onroerend goed.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarden (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van de rentetermijnstructuur (marktwaarde).

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yield curve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Risicobudget

Het risicobudget (ook wel tracking error genoemd) is een statistische maatstaf (standaard deviatie) voor het toegestane risico in de beleggingsportefeuille als geheel. Indien het risicobudget gelijk is aan 7 en het verwachte rendement is 5, dan is er een redelijk grote

kans (67%) dat het te realiseren rendement tussen -2 (5 - 7) en 12 (5 + 7) ligt.

Per beleggingscategorie worden tracking errors vastgesteld die de verwachte spreiding van de rendementen voor die categorie aangeven. De gewogen som van deze tracking errors moet gelijk zijn aan het totaal risicobudget.

Risicobudgettering

Risicobudgettering is het vaststellen van de wijze waarop het vastgestelde risico budget zo efficiënt mogelijk over de verschillende beleggingscategorieën en vermogensbeheer kan worden verdeeld.

Risicoherverzekering

Het herverzekeren door een pensioenfonds van bepaalde risico's die dat pensioenfonds niet zelf op een verantwoorde wijze kan dekken. Hierbij gaat het vooral om risico's die betrekking hebben op overlijden en arbeidsongeschiktheid. Zie ook: herverzekering.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Stop-lossverzekering

Verzekering die ertoe dient om de totale schade in enig jaar als gevolg van overlijden en/of arbeidsongeschiktheid te beperken. Deze bovengrens wordt ook wel prioriteit genoemd.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioenuitkering of aanspraak op pensioen, gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven toeslagregeling.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

UFR

De UFR is een correctie op de actuele marktrente. Dit houdt in dat de marktrente voor de lange en zeer lange termijn wordt aangepast en tendeert naar een langjarig gemiddelde.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uitvoeringsovereenkomst

Overeenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds omtrent de uitvoering en financiering van de pensioenovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst is onder meer vastgelegd: de wijze waarop en de termijnen waarin de verschuldigde premie moet worden voldaan, de uitgangspunten en procedures met betrekking tot de besluitvorming over vermogenstekorten en vermogenoverschotten dan wel winstdeling, de voorwaarden waaronder toeslagverlening plaatsvindt, de procedures bij het niet nakomen van de premiebetalingsverplichting door de werkgever; en de wijze waarop de premie wordt vastgesteld en het betalingsvoorbehoud van de werkgever.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutapositities worden verrekend.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Verantwoordingsorgaan

Orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds jaarlijks verantwoording moet afleggen. In dit orgaan zijn de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de financieel betrokken werkgever(s) vertegenwoordigd.

Visitatiecommissie

De commissie die periodiek (m.i.v. 1-7-2014 tenminste eens per jaar) het functioneren van het bestuur zal beoordelen. Deze commissie wordt benoemd door het bestuur en bestaat tenminste uit drie onafhankelijke externe deskundigen.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Voorziening pensioenverplichtingen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wachttijdvoorziening

Voorziening ter dekking van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid. Een groot deel van het premievrijstellingsrisico bij arbeidsongeschiktheid wordt door het pensioenfonds zelf gedragen (eigen beheer). De rest van het risico, het risico uitgaand boven een stoploss grens, is herverzekerd. Ter financiering van het premievrijstellingsrisico in eigen beheer, wordt door het fonds gedurende een wachttijd, zijnde de periode van loondoorbetaling (gedurende twee jaar na aanvang van de arbeidsongeschiktheid) geld gereserveerd ter dekking van de schade die het fonds pas na afloop van deze wachttijd kan vaststellen.

Wet Toekomst Pensioenen (WTP)

Het kabinet heeft samen met werknemer- en werkgeversorganisaties in 2019 een pensioenakkoord gesloten. Dit wetsvoorstel komt daaruit voort en regelt de herziening van de tweede pijler van het pensioenstelsel.

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de (aspirant) deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Wortelformule

Maakt onderdeel uit van het standaardmodel waarop het vereist eigen vermogen van het fonds wordt bepaald.

Zakelijke waarden

Aandelen en onroerende zaken. Onder onroerende zaken wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.

Stichting Pensioenfonds Smurfit Kappa Nederland

Bezoekadres:

Warandelaan 2
4904 PC Oosterhout

Postadres:

Postbus 19
4900 AA Oosterhout

www.smurfitkappapensioen.nl